

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

การศึกษาการประเมินศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์
ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
และผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
ตามแนวนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน
ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) :
กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทข่า-ภูไท พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู
ท้องที่ ตำบลอุ่มเหม้า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

กลุ่มนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เดือนมีนาคม 2568

เอกสารวิชาการกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน เลขที่ 10 / 04 / 2568

คำนำ

รายงานการศึกษา “การประเมินศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ตามแนวนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทเข่า-กูไท พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ ตำบลอุ่มเหาะ อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม” ฉบับนี้ เป็นการศึกษาต่อยอดจากผลการศึกษาจากโครงการ “การศึกษาการประเมินแนวโน้มและทิศทางการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (Land Use Change and Climate Change) เพื่อสนับสนุนการวางแผนการใช้ที่ดินเชิงบูรณาการ: กรณีศึกษาพื้นที่จัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ ตำบลอุ่มเหาะ อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม” ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2566

กรอบแนวคิดการศึกษานี้ พัฒนาจากกรอบการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) 3 ด้าน คือ (1) ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งเป็นผลจากการประชุมภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 21 (COP21) ณ เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. 2558 (2) พันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศของปฎิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use) จากการประชุมฯ สมัยที่ 26 (COP26) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อปี พ.ศ. 2564 และ (3) แผนงานกลาสโกว์ต่อการเสริมสร้างพลังความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Glasgow Work Programme on ACE) ในการประชุม COP27 เมื่อปี พ.ศ. 2565 เชื่อมโยงเข้ากับนโยบายภายในประเทศด้านการบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน ตามกรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเสริมศักยภาพการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptive Capacity to Climate Change) จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในบริบทของกรมพัฒนาที่ดิน

การดำเนินการศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำรวจเพื่อจัดเก็บข้อมูล และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ (Statistics Programme for Social Science: SPSS) เป็นเครื่องมือวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลเชิงปริมาณ (Qualitative Analysis) เพื่อเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Quantitative Analysis) ที่สามารถสะท้อนศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรตามหลักการทางสถิติศาสตร์ โดยผลการศึกษาและการวิเคราะห์ผล สะท้อนให้เห็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านแนวคิดและกระบวนการการจัดสรรที่ดินทำกินตามกรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ซึ่งกรมพัฒนาที่ดิน สามารถใช้เป็นแนวทางผลักดันกระบวนการวางแผนการใช้ที่ดินแบบมีส่วนร่วม (Public Participation) ที่สามารถส่งเสริมศักยภาพของเกษตรกรด้านการปรับตัว (Adaptive Capacity) และร่วมมือผลักดันการดำเนินงานของประเทศเพื่อตอบสนองพันธกรณีและข้อตกลงภายใต้กรอบ UNFCCC และความตกลงปารีส (Paris Agreement) ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม

ข้าพเจ้าและทีมงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษา ทั้งด้านปัจจัยทางกายภาพและด้านปัจจัยทางชีวภาพ ซึ่งเป็นดัชนีบ่งชี้ศักยภาพการลดก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) และการปรับตัว (Adaptation) ในระดับพื้นที่ จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดิน ในมิติของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (Land Use Change) กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) อย่างมีบูรณาการ

ท้ายนี้ ทีมงานผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิกร จันทร์เจริญฤทธิ์ ในนามผู้แทนสถาบันการศึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แนวคิดด้านการส่งเสริมศักยภาพการปรับตัว (Adaptive Capability) โดยกลไกของระบบการศึกษา (Education) ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Smart Education) เพื่อตอบสนองต่อกรอบการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) และความตกลงปารีส (Paris Agreement) ในระยะต่อไป

(นางสาววรรณุช เอ็มมานอนชัย)

มีนาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	I
สารบัญตาราง	IV
สารบัญรูป	V
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-2
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1-3
1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน	1-3
1.5 ระยะเวลาดำเนินการ	1-3
1.6 ผู้ร่วมดำเนินการ	1-4
1.7 กรอบแนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงาน	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐาน	2-1
2.1 ด้านกายภาพ	2-1
2.1.1 ข้อมูลพื้นที่	2-1
2.1.2 ที่ตั้ง	2-3
2.1.3 การใช้ที่ดิน	2-4
2.2 ด้านชีวภาพ	2-5
2.2.1 ความหมายของชาติพันธุ์	2-5
2.2.2 ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในภาคอีสาน	2-6
2.2.3 กลุ่มชาติพันธุ์ในการศึกษา	2-7
1) ชาวไทข่า	2-7
2) ชาวภูไท	2-8
2.3 ด้านนโยบายสาธารณะ	2-9
2.3.1 ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ...	2-9
2.3.2 สาระสำคัญของ ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ...	2-10
2.3.3 ประเด็นข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงาน	2-10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
กระบวนการศึกษาสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของเกษตรกร กลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน พื้นที่ คทช. ต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	3-1
3.1 กระบวนการสำรวจ	3-1
3.2 การออกแบบการศึกษาและการวิเคราะห์ผล	3-1
3.2.1 ประชากรในการสำรวจ	3-1
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	3-1
3.2.3 แบบสอบถาม	3-2
3.2.4 กระบวนการกระจายและจัดเก็บแบบสำรวจ	3-3
3.2.5 แนวทางการวิเคราะห์เชิงสถิติ	3-3
บทที่ 4	
ผลการศึกษาสำรวจและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำปัจจัยที่มีผล ต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกร กลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช.	4-1
4.1 ผลการศึกษาสำรวจ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผล	4-1
<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู	4-1
<u>ส่วนที่ 2</u> ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของเกษตรกร	4-4
<u>ส่วนที่ 3</u> การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรร ที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	4-7
<u>ส่วนที่ 4</u> ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	4-9
<u>ส่วนที่ 5</u> การจัดกลุ่มคำตอบของคำถามสำหรับใช้ในการวิเคราะห์	4-10
<u>ส่วนที่ 6</u> การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	4-14

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	5-1
5.1 สรุป	5-1
5.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความแตกต่างของการปรับตัว	5-1
5.1.2 ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับความแตกต่างของการปรับตัว	5-1
5.2 การวิเคราะห์ผล	5-2
5.3 ข้อเสนอแนะ	5-3
เอกสารอ้างอิง	อ-1
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1 แบบสำรวจทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ ชาวไทข่า-ญไท พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอู่หมื่น อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	ผ-1
ภาคผนวก 2 ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)	ผ-2
ภาคผนวก 3 ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ...	ผ-3
ภาคผนวก 4 ภาพประกอบการศึกษาสำรวจ	ผ-4
ภาคผนวก 5 อธิบายความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินกับการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ผ-5
ภาคผนวก 6 หลักการวิเคราะห์สถิติ ด้วยโปรแกรม SPSS	ผ-6

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	ระยะเวลาและขั้นตอนดำเนินโครงการ	1-4
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรฯ จำแนกตามลักษณะทางประชากร และการทำเกษตร	4-3
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลของเกษตรกรฯ	4-4
ตารางที่ 4.3	สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรฯ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไป ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	4-6
ตารางที่ 4.4	สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรฯ เกี่ยวกับการปรับตัวต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	4-8
ตารางที่ 4.5	สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรฯ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน	4-10
ตารางที่ 4.6	สถิติพรรณนาของคะแนนความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ	4-13
ตารางที่ 4.7	ผลการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ด้าน คะแนนต่อคะแนนการปรับตัวต่อปัญหา ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	4-15
ตารางที่ 4.8	การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) หลังการวิเคราะห์ปัจจัยตัวแปรตาม : คะแนนการปรับตัวต่อ ปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SQ3)	4-19

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา (Concept Framework) บูรณาการตามมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญา UNFCCC และมาตรา 12 ภายใต้ความตกลงปารีส (Paris Agreement)	1-6
รูปที่ 1.2 กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย พัฒนาจากปัจจัย องค์ประกอบ และประเด็นปัญหาระดับพื้นที่	1-7
รูปที่ 2.1 ขอบเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมี ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2529)	2-2
รูปที่ 2.2 ชุดดินพื้นที่ศึกษา คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมี	2-3
รูปที่ 2.3 สภาพการใช้ที่ดิน พื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมี	2-4
รูปที่ 3.1 การออกแบบวิธีวิจัยและการวิเคราะห์ผลการศึกษา	3-2
รูปที่ 4.1 สัดส่วนประชากรด้านเพศ	4-2
รูปที่ 4.2 สัดส่วนประชากรด้านชาติพันธุ์	4-2
รูปที่ 4.3 สัดส่วนประชากรด้านศาสนา	4-2
รูปที่ 4.4 สัดส่วนประชากรด้านระดับการศึกษา	4-2
รูปที่ 4.5 สัดส่วนประชากรด้านแหล่งรายได้หลัก	4-2
รูปที่ 4.6 สัดส่วนประชากรด้านประเภทการเกษตร	4-2
รูปที่ 4.7 สัดส่วนประชากรด้านรายได้ต่อเดือน (ในภาคการเกษตร)	4-2
รูปที่ 4.8 สัดส่วนประชากรด้านรายได้ต่อเดือน (นอกภาคการเกษตร)	4-2
รูปที่ 4.9 สาเหตุปัญหาโลกร้อนที่ส่งผลกระทบต่อการเกษตร	4-5
รูปที่ 4.10 ความเกี่ยวข้องปริมาณก๊าซเรือนกระจกกับกิจกรรมมนุษย์	4-5
รูปที่ 4.11 ท่านได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อนหรือไม่	4-5
รูปที่ 4.12 การใช้ที่ดินทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาโลกร้อนอย่างไร	4-5
รูปที่ 4.13 ภาวะโลกร้อนมีผลดีต่อการเกษตรอย่างไร	4-5
รูปที่ 4.14 เหตุผลการเปลี่ยนพืชปลูกในการทำเกษตร	4-5
รูปที่ 4.15 แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ช่วยในการตัดสินใจ	4-7
รูปที่ 4.16 ปัจจัยที่คิดว่าช่วยป้องกันความเสียหายจากผลกระทบภาวะโลกร้อน	4-7
รูปที่ 4.17 ความเกี่ยวข้องระหว่างพืชที่ปลูกกับปัญหาอากาศแปรปรวน	4-7
รูปที่ 4.18 ท่านคิดว่าปัญหาโลกร้อนมีผลต่อการระบาดของศัตรูพืชหรือไม่	4-7
รูปที่ 4.19 การแก้ปัญหาเพื่อป้องกันความเสียหายจากภาวะฝนแล้ง	4-7

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 4.20 ท่านเคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรด้านภาวะโลกร้อนหรือไม่	4-7
รูปที่ 4.21 ท่านเปลี่ยนวิธีปลูกพืชเพื่อรับมือภาวะโลกร้อนหรือไม่	4-8
รูปที่ 4.22 ท่านปรับเปลี่ยนพื้นที่ โดยการลด / เพิ่ม / โยกย้ายที่ปลูก เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบจากภาวะโลกร้อนหรือไม่	4-8
รูปที่ 4.23 ท่านคิดว่าการนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มาจัดสรรที่ดินทำกิน มีผลดี หรือผลเสีย	4-10
รูปที่ 4.24 ท่านคิดว่าการจัดสรรที่ดินทำกิน มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาโลกร้อนหรือไม่	4-10
รูปที่ 4.25 แผนภูมิไข่มุมแสดงผลการวิเคราะห์คะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช. (ข้อย่อย 3.1 – 3.8)	4-12
รูปที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์การปรับตัวของเกษตรกร 4 กลุ่ม แยกตามขนาดพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร	4-20

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework on Climate Change Convention: UNFCCC)¹ ประกอบด้วย 2 หลักการสำคัญ คือ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) และการปรับตัว (Adaptation) โดยมีความครอบคลุมแหล่งกำเนิดก๊าซเรือนกระจกจาก 6 ภาคส่วน ได้แก่ พลังงาน (Energy) คมนาคม (Transport) อุตสาหกรรม (Industry) เกษตร (Agriculture) ป่าไม้ (Forestry) และของเสีย (Waste)

ความพยายามในการลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคการใช้ที่ดิน (Land Use) มีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการผลักดันให้มีการเพิ่มพื้นที่ป่าในภูมิภาคเขตร้อน (Tropical Region) เพื่อเป็นแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกโลก ได้ปรากฏผลเป็นประจักษ์ในที่ประชุมภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อปี พ.ศ. 2564 เกิดข้อตกลงฉบับใหม่ ชื่อว่า “ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)” ซึ่งเน้นย้ำการให้ความสำคัญของการหยุดยั้งความเสื่อมโทรมของที่ดินและการสูญเสียป่า เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และเชื่อมโยงถึงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG2030)

ในส่วนของการส่งเสริมศักยภาพด้านการปรับตัว มีกรอบดำเนินการเสริมสร้างขีดความสามารถตามมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญา UNFCCC ว่าด้วยการศึกษา (Education) การฝึกอบรม (Training) และการเสริมสร้างจิตสำนึก (Public Awareness) ซึ่งได้รับการตอกย้ำการเร่งรัดดำเนินการให้บังเกิดผลเชิงประจักษ์ ภายใต้มาตรา 12 ตามความตกลงปารีส² (Paris Agreement) ในการเสริมสร้างพลังความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment: ACE) ประกอบด้วยมาตรการ 6 ด้าน คือ (1) ด้านการศึกษา (Education) (2) ด้านการฝึกอบรม (Training) (3) ด้านการสร้างจิตสำนึก (Public Awareness) (4) ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน (Public Access to Information) (5) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) และ (6) ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation) ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคการศึกษา/นักวิชาการ ภาคประชาชน/ประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน

ภายหลังการเกิดขึ้นของข้อตกลงด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน ชื่อว่า “ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)” นำมาซึ่งแผนงานกลาสโกว์ต่อการเสริมสร้างพลังความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Glasgow Work Programme on ACE) ในการประชุม COP27 เมื่อปี พ.ศ. 2565 ซึ่งกำหนดกรอบเวลาการดำเนินการจนถึงการประชุม COP 31 (ในปี พ.ศ. 2569) โดยแผนงานกลาสโกว์ฯ ดังกล่าว มีประเด็นเชื่อมโยงต่อ ACE แต่ละด้าน ในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มเปราะบาง

¹ ประเทศภาคี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มภาคผนวกที่ 1 (Annex I Party) เป็นกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มประเทศนอกกลุ่มภาคผนวกที่ 1 ซึ่ง (Non-Annex I Party) เป็นประเทศกำลังพัฒนา

² การประชุมภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 21 (Conference of the Parties: COP21) จัดขึ้นระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2558 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ “ความตกลงปารีส” (Paris Agreement)

โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน สตรี ชนพื้นเมือง และผู้ด้อยโอกาส ดังนี้ (1) ด้านการสร้างสร้างจิตสำนึก สำหรับกลุ่มเปราะบาง (ผู้สูงอายุ สตรี เด็ก คนพิการ กลุ่มคนชายขอบ กลุ่มเกษตรกร) (2) ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณชน ภาคธุรกิจ ดำเนินการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) และกลุ่มคนเปราะบาง สร้างเสริมศักยภาพรับมือการปรับตัว (Adaptation) และ (3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมบทบาทกลุ่มชาติพันธุ์ที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการจัดทำนโยบายและแผน รวมทั้ง กระบวนการตัดสินใจด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเกิดขึ้นของข้อตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use) และสถานการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ โดยเฉพาะในภาคการใช้ที่ดิน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาที่ดิน ในการบริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน เพื่อบรรเทาภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในมิติด้านการลดก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) และการปรับตัว (Adaptation) ครอบคลุมภารกิจ 4 ด้าน คือ (1) การสนับสนุนนโยบายการค้าและการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (2) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนท้องถิ่น (3) การดำเนินนโยบายการเกษตรยั่งยืนและความมั่นคงทางอาหาร และ (4) การอนุรักษ์ระบบนิเวศบนบกและป่าไม้³ ซึ่งจะเป็นกลไกขับเคลื่อนการบรรลุเจตนารมณ์และผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในการลดผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การเพิ่มพูนความหลากหลายทางชีวภาพ และการลดความเสี่ยงของทรัพยากรดินและที่ดิน ดังนั้น กรมพัฒนาที่ดิน จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบและรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติให้บังเกิดผลเป็นประจักษ์ ตามแนวทางการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การพัฒนารูปแบบการใช้ที่ดิน และการจัดการพื้นที่เกษตรกรรม และป่าไม้ระดับพื้นที่อย่างมีบูรณาการ

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 ศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินพื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ ตำบลอู่หม้า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

1.2.2 ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เป็นอัตลักษณ์ของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดการใช้ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1.2.3 ศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ไทข่าและภูไท ต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อรองรับและปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว รวมถึง การกำหนดแนวทางการรับมือและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการปรับตัว ที่มีความเหมาะสมกับชุมชนในพื้นที่จัดสรร คทช.

³ หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ 0222/267 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2565

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ได้รับทราบความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ตามนโยบายจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

1.3.2 ได้รับทราบทัศนคติและศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบ คทช. ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่อาจเป็นผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมุ่ ท้องที่ตำบลอู่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม

1.3.3 ได้รับทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ และผลักดันเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน ในพื้นที่จัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช.

1.3.4 ได้แนวทางการวางแผนการใช้ที่ดิน ประกอบการกำหนดแนวทางรองรับและปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.4.1 ศึกษาทบทวนกรอบการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาคส่วนการใช้ที่ดิน (Land Use Sector) เกี่ยวกับกลไกและแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพการปรับตัว (Adaptive Capacity)

1.4.2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และความเชื่อ ของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ไทข่า-ภูไท 198 ราย ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินพื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมุ่ ท้องที่ตำบลอู่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม จำนวน 210 แปลง เนื้อที่ 1,408 ไร่ 3 งาน 44 ตารางวา ภายในขอบเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมุ่ ท้องที่ตำบลอู่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม เนื้อที่ 1,524 ไร่ 1 งาน 92 ตารางวา

1.4.3 การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้แทนเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน พื้นที่ศึกษา คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมุ่ ท้องที่ตำบลอู่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม เพื่อความเข้าใจร่วมกัน เกิดความเรียบร้อยในการขอรับความอนุเคราะห์และความร่วมมือการดำเนินงานวิจัยและหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งต่อระเบียบการใช้พื้นที่ภายใต้กรอบ คทช.

1.4.4 การศึกษาวิจัยเชิงสังคม โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำรวจความเห็นเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ไทข่า-ภูไท ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินพื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมุ่ ท้องที่ตำบลอู่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม

1.4.5 การวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ (Statistics Programme for Social Science: SPSS) เพื่อประเมินศักยภาพการปรับตัวจากความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงสถิติภายใต้สมมติฐานที่กำหนด

1.5 ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลา 12 เดือน (1 ปี) ตั้งแต่เดือนเมษายน 2567 ถึง เมษายน 2568 โดยมีขั้นตอนและแผนการดำเนินงาน แสดงตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1: ระยะเวลาและขั้นตอนดำเนินโครงการ

2567								2568			
พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1) ทบทวนเอกสารและพัฒนารอบแนวคิด		2) ประสานหน่วยงานและผู้แทนเกษตรกร		3) ออกแบบการศึกษาและวิธีวิจัย		4) กระจายและจัดเก็บแบบสำรวจ		5) วิเคราะห์ผล		6) จัดทำรายงาน	

1.6 ผู้ร่วมดำเนินการ

- 1) นางสาวรณช เอมมาโนชญ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
- 2) นางสาวรณช อิงค์โรจน์ฤทธิ์ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ
- 3) นางสาววัชรภรณ์ จันทบุตร นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

1.7 กรอบแนวคิดและขั้นตอนการดำเนินงาน

1.7.1 กรอบแนวคิดโครงการฯ เป็นการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนข้อตกลงและพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งเกิดขึ้นจากการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Conference of the Parties: COP) ที่สำคัญ 3 ครั้ง คือ (1) การประชุมฯ สมัยที่ 21 (COP21) จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ “ความตกลงปารีส” (Paris Agreement) มีสาระสำคัญมุ่งเน้นให้ประเทศภาคีเกิดการเสริมสร้างความร่วมมือการตอบสนองต่อภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกภายในศตวรรษที่ 21 ให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส (เทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม) และพยายามรักษาการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส โดยครอบคลุมในเรื่องการลดก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) โครงสร้างทางการเงิน (Climate Finance) กลไกการสร้างความโปร่งใส (Transparency) การทบทวนการดำเนินงานระดับโลก (Global Stocktake) และการให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งรวมถึงกลไกทางการเงิน (2) การประชุมฯ สมัยที่ 26 (COP26) เมื่อปี พ.ศ. 2564 ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เกิดข้อตกลงด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน ชื่อว่า “ปณิญาตกลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders’ Declaration on Forests and Land Use)” มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองในการเน้นย้ำความสำคัญของการจัดการป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ความมุ่งมั่นในการดำเนินการเพื่อหยุดยั้งการสูญเสียพื้นที่ป่าและความเสื่อมโทรมของที่ดิน การเปลี่ยนผ่านสู่การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และเชื่อมโยง การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี ค.ศ. 2030 (SDGs 2030) โดยไม่มีข้อผูกพันภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ⁴ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2565 มีมติไม่ขัดข้องต่อการเข้าร่วมปณิญาตกลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders’ Declaration on Forests and Land Use) ของประเทศไทย ซึ่งเป็นการแสดงถึงการมีส่วนร่วมหยุดยั้งการสูญเสียป่าไม้และความเสื่อมโทรมของที่ดิน สร้างความสมดุลระหว่างการปล่อยและการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก และรักษาไว้ซึ่งการบริการของ

⁴ คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2565 มีมติไม่ขัดข้องต่อการเข้าร่วมปณิญาตกลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders’ Declaration on Forests and Land Use) ของประเทศไทย

ระบบนิเวศ⁵ และ (3) การประชุมฯ สมัยที่ 27 (COP27) ในปี พ.ศ. 2565 เกิดข้อตัดสินใจด้านการดำเนินงานตามแผนงาน กลาสโกว์ต่อการเสริมสร้างพลังความร่วมมือฯ (Glasgow Work Programme on ACE) ซึ่งกำหนดกรอบเวลาการ ดำเนินการจนถึงการประชุม COP31 (ในปี พ.ศ. 2569) โดยแผนงานกลาสโกว์ฯ ดังกล่าว มีประเด็นเชื่อมโยงต่อ ACE แต่ละด้าน ในการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน สตรี ชนพื้นเมือง และผู้ด้อยโอกาส ดังนี้

- ด้านการสร้างจิตสำนึก สำหรับกลุ่มเปราะบาง (ผู้สูงอายุ สตรี เด็ก คนพิการ กลุ่มคนชาย ขอบ กลุ่มเกษตรกร)
- ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) แก่ภาคธุรกิจ และสร้างเสริมศักยภาพรับมือการปรับตัว (Adaptation) แก่กลุ่มคนเปราะบาง
- ด้านการมีส่วนร่วม ส่งเสริมบทบาทกลุ่มชาติพันธุ์ที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีส่วนร่วมใน กระบวนการจัดทำนโยบายและแผน รวมทั้ง กระบวนการตัดสินใจด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มากยิ่งขึ้น

1.7.2 การออกแบบการศึกษาและวิธีวิจัย (Research Design and Methodology Development) โดยการ พัฒนาความเชื่อมโยงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ภาคการเกษตรจากการ เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Change) ในพื้นที่จัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. โดยมุ่งเน้น การศึกษาสำรวจความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน ในพื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อประเมินทัศนคติและศักยภาพด้านการปรับตัว (Adaptive Capacity) ของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำและภูไท ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน ในพื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมุ่ ท้องที่ตำบลอู่หม่า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

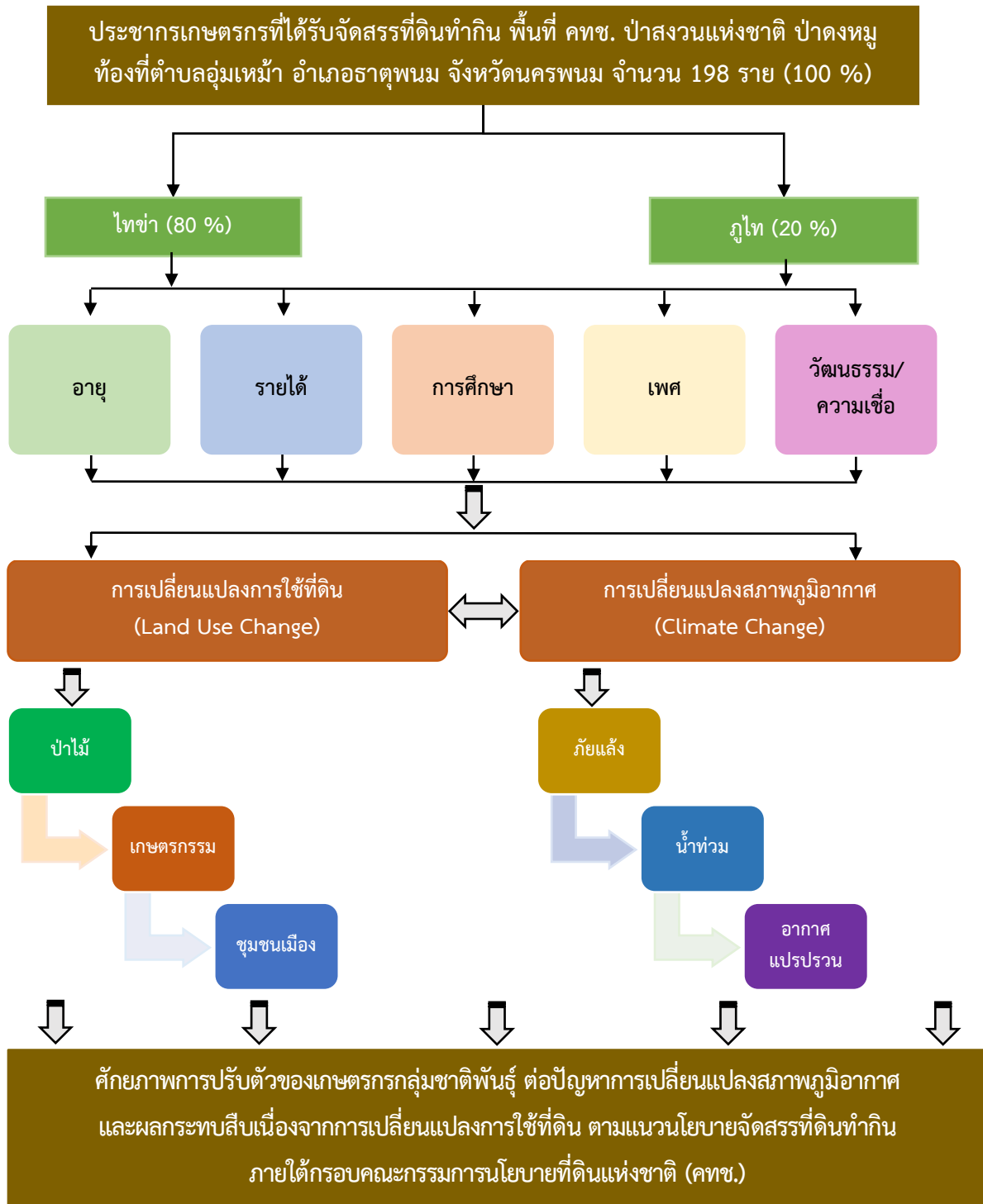
1.7.3 แนวทางการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสังคม (Social Research) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ด้านการเสริมสร้างพลังความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ACE) ของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ไทดำ และภูไท ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน กับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการปรับตัวต่อภัยคุกคามด้านการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptive Capacity to Climate Change) ภายใต้ปัจจัยพื้นฐานด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือการศึกษาสำรวจ และ วิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ (Statistics Programme for Social Science: SPSS) ในการประเมินศักยภาพการปรับตัวจากความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงสถิติภายใต้สมมติฐานที่กำหนด ในระดับ ความเชื่อมั่น 95%

การพัฒนากรอบแนวคิดการศึกษา ประมวลจากข้อตกลงและผลการประชุม COP21 COP26 และ COP27 แสดงตามรูปที่ 1.1 และกรอบแนวคิดการศึกษาเชิงพื้นที่ซึ่งพัฒนาเพื่อการออกแบบและวิธีวิจัย แสดงตามรูปที่ 1.2

⁵ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2565)

รูปที่ 1.1: กรอบแนวคิดการศึกษา (Concept Framework) บูรณาการตามมาตรา 6 ภายใต้กรอบอนุสัญญา UNFCCC และมาตรา 12 ภายใต้ความตกลงปารีส (Paris Agreement)

รูปที่ 1.2: กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย พัฒนาจากปัจจัย องค์ประกอบ และประเด็นปัญหาระดับพื้นที่

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ด้านกายภาพ

2.1.1 ข้อมูลพื้นที่

ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลลุ่มหม้าย อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม เนื้อที่ 1,524 ไร่ 1 งาน 92 ตารางวา

1) การประกาศเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ: วันที่ 15 พฤศจิกายน 2529 ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลลุ่มหม้าย และ ตำบลน้ำก่ำ อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม ได้รับการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา 5 และ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 24,117 ไร่ พันธุ์ไม้ดั้งเดิมที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ประดู่ ไม้เซ้ง ไม้กระบก ไม้ยาง ไม้ตะเคียน ไม้แดง ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้เหียง ไม้พลวง ไม้รูกฟ้า และไม้ชนิดอื่นที่มีค่า จำนวนมาก¹ โดยมีขอบเขตพื้นที่ ดังรูปที่ 2.1

2) การประกาศนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.): วันที่ 14 ตุลาคม 2557 คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานและมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการ² เพื่อเป็นกลไกแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ให้เกิดการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างเป็นระบบ ในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดสรรที่ดินทำกินแบบแปลงรวมให้แก่เกษตรกร / ราษฎรผู้ยากไร้เพื่อลดช่องว่างทางสังคม

3) การประกาศเป็นพื้นที่ คทช.: ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู เป็นพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ภายใต้กรอบ คทช. สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2559 กรมป่าไม้ มีหนังสืออนุญาตให้เกษตรกร / ราษฎร เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลลุ่มหม้าย อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม เพื่อดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล เนื้อที่ 1,524 ไร่ 1 งาน 92 ตารางวา จนถึงวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2589 รวมระยะเวลาการอนุญาต 30 ปี³

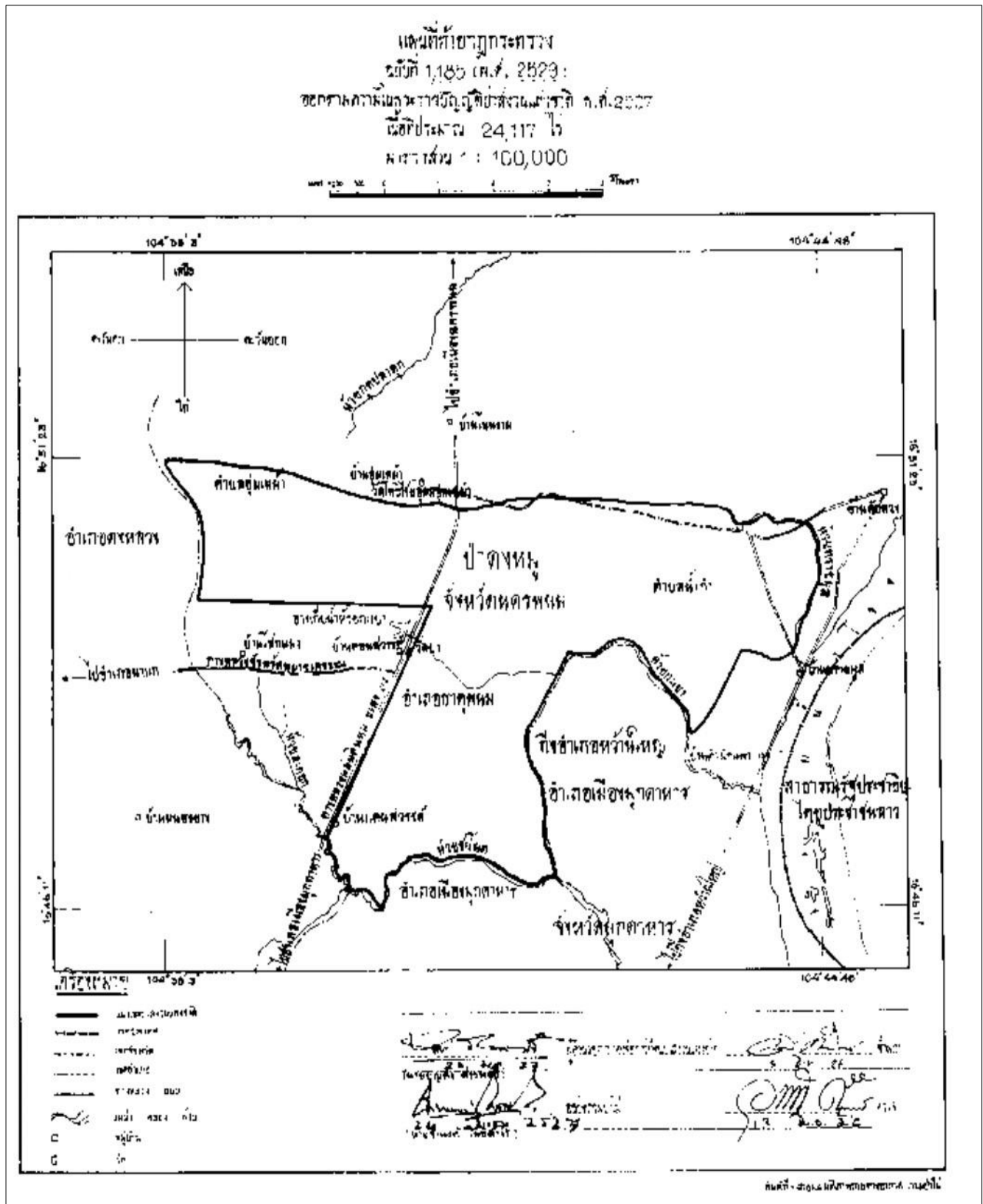
4) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู จัดอยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 3, 4, 5 หลังมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ซึ่งกรมป่าไม้ อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานรัฐ ชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ตามที่กำหนดร่วมกัน⁴

¹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 1,185 (พ.ศ. 2529) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

² ต่อมาได้ออกเป็น พ.ร.บ.คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.2562 ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไทย

³ กรมป่าไม้ (2559)

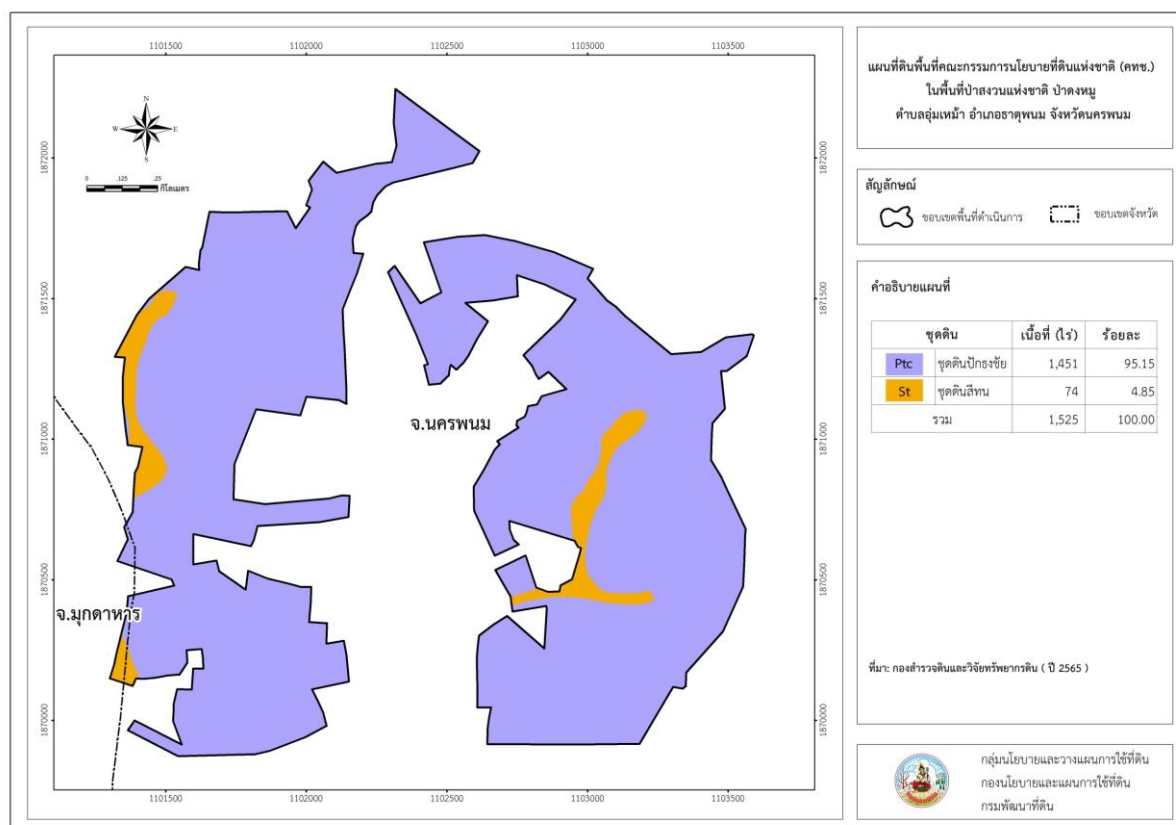
⁴ แนวทางการดำเนินงานตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 กรมป่าไม้ (เมษายน 2562)

รูปที่ 2.1: ขอบเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ปาดงหมู ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2529)

ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ (2529)

5) จากการศึกษาทบพวนข้อมูลดินเชิงกายภาพของพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีภูมิธรณีสัณฐานเป็นดินลุ่ม มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึ้มมาก เนื้อดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียด มีสีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และเมื่อทำการซ้อนทับข้อมูลชุดดินของประเทศกับข้อมูลดินในพื้นที่ศึกษา ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) พบว่าพื้นที่ศึกษา คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอุ่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดน่าน ประกอบด้วย 2 ชุดดิน คือ ชุดดินปึกธงชัย (Ptc) และชุดดินสีทน (St) ซึ่งกระจายตัวปกคลุมพื้นที่ศึกษาในสัดส่วนต่าง ๆ แสดงตามรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2: ชุดดินพื้นที่จัดสรร คทช. กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู

2.1.2 ที่ตั้ง

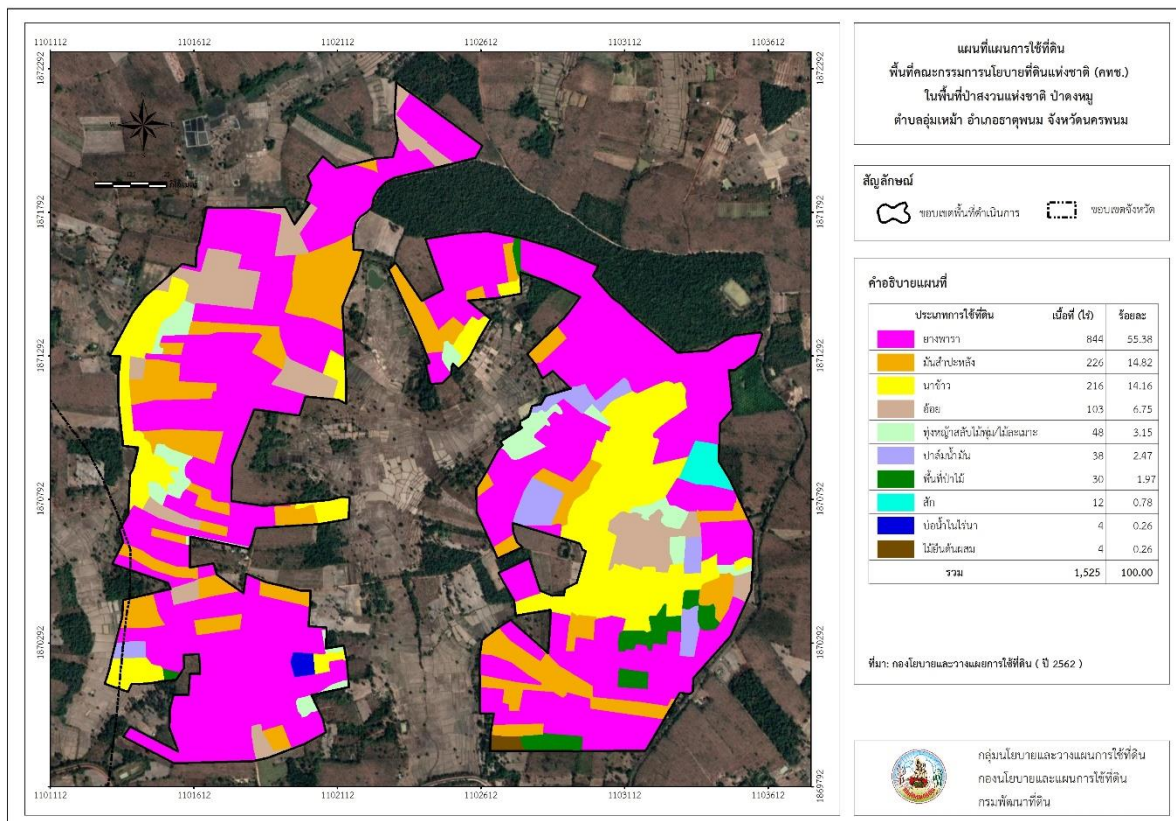
พื้นที่ศึกษา คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอุ่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ 4 องศา 11 ลิปดา 42.309 ฟลิปดา ถึง 16 องศา 27 ลิปดา 47.159 ฟลิปดาเหนือ และลองจิจูด 104 องศา 39 ลิปดา 1.389 ฟลิปดา ถึง 117 องศา 39 ลิปดา 51.816 ฟลิปดาตะวันออก มีขอบเขตที่ตั้ง ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ บ้านอุ่มเหมา ตำบลอุ่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อ บ้านโสกแมว ตำบลอุ่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดน่าน
ทิศตะวันออก	ติดต่อ บ้านยางคำ ตำบลอุ่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดน่าน
ทิศตะวันตก	ติดต่อ บ้านโนนทัน ตำบลชะโนดน้อย อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

2.1.3 การใช้ที่ดิน⁵

1) เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน 198 ราย จำนวน 210 แปลง เนื้อที่ 1,408 ไร่ 3 งาน 44 ตารางวา มีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรโสภณ จำกัด เป็นนิติบุคคลเพื่อขับเคลื่อนภารกิจ คทช. ภายใต้ คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดโดยเกษตรกรสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 136 ราย⁶

2) สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่จัดสรร คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการเกษตรกรรมสำหรับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา (ร้อยละ 55.38) มันสำปะหลัง (ร้อยละ 14.83) นาข้าว (ร้อยละ 14.17) อ้อย (ร้อยละ 6.76) และปาล์มน้ำมัน (ร้อยละ 2.49) ส่วนไม้ยืนต้น มีการปลูกสัก (ร้อยละ 0.79) ไม้ยืนต้นผสม (ร้อยละ 0.20) พื้นที่ป่าเหลืออยู่เล็กน้อย (ร้อยละ 1.97) ดังรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3: สภาพการใช้ที่ดิน พื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน (2562)

⁵ ผลการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2566

⁶ สหกรณ์จังหวัดนครพนม (2565)

2.2 ด้านชีวภาพ

2.2.1 ความหมายของชาติพันธุ์

คำว่า "ชาติพันธุ์" และ "ชาติพันธุ์วิทยา" เป็นคำค่อนข้างใหม่ในภาษาไทย ที่ต้องมีการทำความเข้าใจเรื่องชาติพันธุ์ ซึ่งจะต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับเรื่อง “เชื้อชาติ” และ “สัญชาติ” ดังต่อไปนี้

1) เชื้อชาติ (Race) คือ ระบบทางพันธุกรรม (DNA) หรือลักษณะทางกายวิภาคศาสตร์ (สรีระวิทยา) ที่สามารถบ่งบอกลักษณะของมนุษย์ชาติ ได้แก่ เล็บ ขน ผม พัน ผิวหนัง ตลอดจนถึงระบบหมู่โลหิต A B AB O หรือ “ระบบ ABO” ซึ่งเป็นสิ่งที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด ไม่สามารถบอกเลิกหรือยกเลิกลักษณะหรือระบบหมู่โลหิตดังกล่าวได้ แต่สามารถโอนถ่าย และ / หรือ ถ่ายเทให้ระหว่างกันได้ ด้วยหลักทางการแพทย์และพยาบาลที่ถูกต้องตามหลักมาตรฐานสากลโลก (World Health Organisation: W.H.O.) ลักษณะเหล่านี้สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกฎเกณฑ์ทางนิติเวชวิทยาศาสตร์ โดย “เชื้อชาติ” จะบ่งบอกลักษณะทางชีวภาพของคน ที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนจากลักษณะรูพรรณ สีสันผิว เส้นผม และตา โดยระบบทางพันธุกรรมช่วยในการแบ่งกลุ่มเชื้อชาติ (Racial Groups) เพื่อระบุเผ่าพันธุ์มนุษย์ในโลก ออกได้ 3 กลุ่มหลัก คือ นิกรอยด์ (Negroid) มงโกลอยด์ (Mongoloid) และคอเคซอยด์ (Caucasoid) ซึ่งต่อมามีการแบ่งเพิ่มอีก 2 กลุ่ม คือ ออสตราลอยด์ (Australoid) และโพลินีเซียน (Polynesian)

การแบ่งกลุ่มคนตามลักษณะทางชีวภาพ มีความสำคัญต่อสังคมที่สมาชิกมาจากบรรพบุรุษที่ต่างกัน ทั้งด้านสีผิวและรูพรรณสัณฐานที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่น ความแตกต่างระหว่างคนผิวขาวกับคนผิวดำ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในสังคมที่กลุ่มคนมีลักษณะทางชีวภาพ ประวัติความเป็นมา ตลอดจนบทบาทในสังคมแตกต่างกัน นั้น ความแตกต่างทางชีวภาพอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติต่อคนในสังคมไม่เท่าเทียมกัน ทำให้สังคมเกิดความเหลื่อมล้ำ ในขณะที่บางสังคม ปัจจัยดังกล่าวอาจไม่มีผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันแต่อย่างใด

2) สัญชาติ (Nationality) คือ การเป็นสมาชิกของประเทศใดประเทศหนึ่งตามกฎหมาย โดยที่ลักษณะทางชีวภาพและวัฒนธรรม เชื้อชาติ อาจแตกต่างกันได้ ทั้งนี้ การเป็นสมาชิกของประเทศ ย่อมหมายถึงการเป็นประชาชนของประเทศนั้น ผู้ที่อพยพมาจากที่อื่นเพื่อมาตั้งถิ่นฐานสามารถโอนสัญชาติมาได้ ผู้ที่เปลี่ยนสัญชาติ คือ ผู้ที่เปลี่ยนฐานะจากการเป็นประชาชนของประเทศหนึ่ง มาเป็นประชาชนของอีกประเทศหนึ่ง “สัญชาติ” จึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ภูมิลาเนาเดิม ทำให้คนรู้ว่าคุณเกิดที่ไหน ดังนั้นแบบฟอร์มที่ต้องกรอกในรายการทะเบียนหลายอย่าง จึงมีช่อง “สัญชาติ” ให้ระบุ โดยเฉพาะสำหรับหนังสือเดินทาง จะต้องระบุสัญชาติของผู้เดินทาง เพื่อได้รู้ว่าคนผู้นั้นมาจากประเทศอะไร

3) ชาติพันธุ์ (Ethnicity หรือ Ethnos) คือ การมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น ไทย พม่า กะเหรี่ยง จีน ลาว เขมร เป็นต้น “กลุ่มชาติพันธุ์” หรือ “กลุ่มวัฒนธรรม” มีลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน “บรรพบุรุษ” ในที่นี้หมายถึงบรรพบุรุษทางสายเลือด ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูพรรณ (เชื้อชาติ) เหมือนกัน รวมทั้ง บรรพบุรุษทางวัฒนธรรมด้วย ผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือด และทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไป เป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ และในขณะเดียวกันก็สามารถรู้

อารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น นับถือศาสนาเดียวกัน ความรู้สึกผูกพันนี้อาจเรียกว่า “สำนึก” ทางชาติพันธุ์ หรือ “ชาติลักษณะ” (Ethnic Identity)

2.2.2 ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในภาคอีสาน

“ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” หรือ “ภาคอีสาน” ของประเทศไทย ประกอบด้วย 20 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี อุบลราชธานี และบึงกาฬ มีพื้นที่โดยรวมประมาณ 170,226 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ภูมิประเทศทั้งภาคยกตัวสูงเป็นขอบแยกตัวออกจากภาคกลางอย่างชัดเจน

ภาคอีสาน เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น แต่ละจังหวัด “ศิลปวัฒนธรรม” เหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความเชื่อ ค่านิยม ศาสนา และรูปแบบการดำเนินชีวิต ตลอดจนอาชีพของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี สาเหตุที่ภาคอีสานมีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการเป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ การอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ การกวาดต้อนไพร่พล หรือจากการหนีภัยสงครามเมื่อครั้งอดีต และมีการติดต่อสัมผัสกับประชาชนในประเทศใกล้เคียง จนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมขึ้น

“ชาวอีสาน” หรือ “คนอีสาน” ไม่ใช่ชื่อชนชาติหรือเชื้อชาติเฉพาะของอีสาน แต่เป็นชื่อทางวัฒนธรรม มีที่มาจากภูมิศาสตร์บริเวณที่เรียกอีสาน หรือทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (อันเป็นส่วนหนึ่งของผืนแผ่นดินใหญ่สุวรรณภูมิ หรืออุษาคเนย์โบราณ) เลยสมมุติเรียกคนกลุ่มนี้อย่างรวม ๆ กว้าง ๆ ว่า “ชาวอีสาน” หรือ “คนอีสาน” “ชาวอีสาน” หรือ “คนอีสาน” มีบรรพชนมาจากการประสมประสานของผู้คนชนเผ่าหลากหลายชาติพันธุ์ ทั้งภายในและภายนอก ทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม ไม่ต่ำกว่า 5,000 ปีมาแล้ว (อาจถึง 10,000 ปีมาแล้วก็ได้) แล้วยังมีต่อเนื่องถึงทุกวันนี้ และอาจมีต่อไปในอนาคตอีกไม่รู้จบ ผู้คนชนเผ่าหลากหลายชาติพันธุ์ที่ประสมประสานกันเป็น “ชาวอีสาน” จึงมีบรรพชนอย่างน้อย 2 พวก คือ คนพื้นเมืองดั้งเดิมอยู่ในสุวรรณภูมิ กับคนภายนอกเคลื่อนย้ายเข้ามาภายหลังจากทิศต่าง ๆ “คนอีสาน” หรือเรียก “ชาวอีสาน” โดยมากมีหลักแหล่งอยู่ฝั่งขวาแม่น้ำโขง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย แม้ว่าชาวอีสานจะมีพื้นเพมาจากคนหลากหลายกลุ่ม มาตั้งบ้านเรือนอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ แต่ด้วยวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่ยึดมั่นในจารีตประเพณีของท้องถิ่นที่เรียกว่า “ฮีตสิบสองคองสิบสี่” ทำให้เกิดความสมานฉันท์ปรองดอง ประกอบสัมมาอาชีพอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเรื่อยมา

การแต่งกาย เป็นเครื่องบ่งบอกความเป็นชาติพันธุ์ของหญิง-ชายชาวอีสานสมัยก่อน แต่ปัจจุบันนี้การแต่งตัวแทบจะเหมือนกันหมด คนภาคอื่นอาจรู้จักชาวอีสานเพียงเป็นคนลาว และพูดภาษาลาว (ซึ่งไม่เป็นความจริง คนลาวก็มีรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นเอกลักษณ์อีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนคนอีสานเลยทีเดียว ภาษาลาวกับภาษาอีสานแม้จะมีส่วนคล้ายแต่ก็ไม่เหมือนกัน ทั้งลีลาท่าทางและสำเนียงก็แตกต่างกันไปตามถิ่นที่อยู่ ภาคเหนือ-กลาง-ใต้) ส่วนการกินการดื่ม นั้น ก็เข้าใจเอาเองว่า คนอีสานกินแต่ ลาบ ก้อย ต้ม ส้มตำ แกงอ่อม แกงเห็ด แกงหน่อไม้ และสุรา จริง ๆ แล้วอาหารการกินและเครื่องดื่มในพื้นถิ่นก็ยังมีหลากหลาย ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชาติพันธุ์ ในแผ่นดินที่ราบสูงนี้ ที่เราควรศึกษาเผยแพร่ไปสู่ลูกหลานในอนาคต

2.2.3 กลุ่มชาติพันธุ์ในการศึกษา

1) ชาวข่า⁷

“ชาวข่า” (บุร) ตั้งเดิมมีถิ่นกำเนิดอยู่ในแขวงสุวรรณเขต แขวงสาละวัน และแขวงอัตปือ แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งก่อนปี พ.ศ. 2436 ดินแดนแห่งนี้ยังเป็นของราชอาณาจักรไทย ชาวข่าเริ่มอพยพมาอยู่ในท้องที่จังหวัดมุกดาหาร สมัยรัชกาลที่ 3 นักมานุษยวิทยาถือว่าชาวข่าเป็นชนเผ่าดั้งเดิมเผ่าหนึ่งในแถบลุ่มแม่น้ำโขง โดยอาจจะสืบเชื้อสายมาจากขอมโบราณ ซึ่งเคยอยู่ในดินแดนของอาณาจักรเจนละ ต่อมาเป็นอาณาจักรขอม และอาณาจักรศรีโคตรบูรณ ซึ่งขอมเคยมีอิทธิพลครอบคลุมขึ้นมาถึงแล้วเสื่อมอำนาจลง โดยพวกข่าจัดอยู่ในตระกูลเดียวกับขอมและมอญเขมร

ชาวไทยเชื้อสายข่ากระจายตัวอาศัยในจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้ ท้องที่อำเภอเมืองมุกดาหาร (บ้านพังคอง และบ้านนาเสือหลาย) ท้องที่อำเภอดอนตาล (บ้านบาก) ท้องที่อำเภอดงหลวง (ตำบลกกตูม บ้านสำนแวง บ้านคำผักกูด บ้านโคกสูง บ้านปากช่อง บ้านหินกอง) ซึ่งอยู่ในเขตภูพานต่อกับเขตจังหวัดกาฬสินธุ์และสกลนคร จนมีคำกล่าวในอดีตว่า บ้านคำผักแพว แปรบ่องฟ้า พาเซโต โซไม้แก่น แท่นหินลับ ชับห้วยแซ่ แ่งหอยมะบาน ด่านสามหัวข้าว น้ำบ่อขุน ยางสามต้น อันสามขุย ปัจจุบันหน่วยงานนิคมสร้างตนเองของกรมประชาสัมพันธ์ ท้องที่อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร ได้อพยพชาวไทข่า (บุร) จากอำเภอกุพาน ซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อ 4 จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร จำนวน 171 ครอบครัว ไปอยู่ที่หมู่บ้านร่มเกล้า ของนิคมสร้างตนเอง อำเภอนิคมน้ำอ้อย โดยได้จัดสรรที่ดินให้ทำกินและปลูกบ้านเรือนให้เป็นหมู่บ้านชาวไทข่า ตลอดทั้งได้ช่วยเหลือให้ราษฎรเหล่านี้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านที่เท่าเทียมกับหมู่บ้านอื่น ๆ

ปัจจุบันชาวไทยเชื้อสายข่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กระจายตัวอาศัยใน 4 จังหวัดภาคอีสาน ได้แก่ จังหวัดนครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ และสกลนคร สำหรับชาวไทยข่าบ้านโสกแมว⁸ ในอดีตได้อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง หรือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบัน เนื่องจากหนีภัยความเดือดร้อนของสงครามมาในสมัยรัชกาลที่ 3 ราว พ.ศ. 2375 – 2380 และเมื่อตั้งบ้านอยู่ในระยะหนึ่ง ก็ต้องอพยพย้ายบ้านอีก จนกระทั่งได้มาตั้งชุมชนอยู่อาศัยในที่แห่งนี้

นอกจากนี้ ยังพบชาวข่าอาศัยในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นกลุ่มที่อพยพมาจากประเทศลาว รวมทั้ง มีชาวส่วย (ส่วนน้อย) อาศัยอยู่ด้วยกัน ชาวข่ากลุ่มนี้อพยพมาจากบ้านหนองเม็ก (ชาวป่าที่อพยพเร่ร่อนทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ตามป่าเขา ที่สูง) บ้านลาดเสือ (ชาวที่ราบอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำโขง) และบ้านเวินขัน (บ้านใหม่ตั้งระหว่างสองหมู่บ้าน) เนื่องจากถูกกดขี่และให้ทำงานหนัก อีกทั้งยังต้องเสียภาษีให้ฝรั่งเศส จึงอพยพข้ามแม่น้ำโขงมาอยู่ทางฝั่งไทยตามริมแม่น้ำโขง เช่น ที่บ้านเวินบึก บ้านท่าล้ง และบ้านหนองครก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยระยะแรกอพยพมาอยู่ที่บ้านท่าล้ง (ขึ้นไปทางเหนือ) และบ้านหินครก (บริเวณทางเข้าหมู่บ้านเวินบึกในปัจจุบัน) แต่เนื่องจากมีกรณีลักขโมยวัวควายของชาวบ้าน ทางราชการจึงให้ราษฎรบริเวณบ้านหินครก มาตั้งหมู่บ้านใหม่ที่บ้านเวินบึก

⁷ ชนเผ่าไทข่า (thailandtourismdirectory.go.th)

⁸ คำว่า “โสกแมว” มาจากที่บริเวณที่ตั้งเสาหลักบ้านเกิดเป็นบ่อหรือหลุมลึก (ภาษาถิ่นเรียกว่า โสก) ในคืนเดือนเพ็ญมักจะมีเสียงร้องของแมวดังไปทั่วบริเวณแต่ทำไมเห็นตัวแมว จึงเรียกชื่อบ้านโสกแมวดังแต่นั้นเป็นต้นมา

ชาวข่ามิได้เรียกตัวเองว่า “ข่า” แต่เรียกตัวเองเป็นพวก “บรู” ซึ่งแปลว่า “ภูเขา” ทั้งนี้ คำว่า “ข่า” เป็นชื่อที่ชาวอีสานใช้เรียกขานพวกบรู โดยคำว่า “ข่า” อาจจะมาจกคำว่า “ข้าทาส” ซึ่งชาวอีสานชอบเรียกพวกข้าทาสว่า “ข่า” หรือ “ข่อย” แต่ชอบออกเสียงไม่โทเป็นไม้เอก คือ คำว่า “ข่า” เป็น “ข่า” เพราะว่าในอดีตชายไทยในแถบลุ่มแม่น้ำโขงชอบไปจับเอาพวกข่า (บรู) ตามป่าดงมาเป็นข้าทาส ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงประกาศห้ามมิให้ไปจับพวกข่ามาเป็นข้าทาสอีก ส่วนในประเทศเวียดนามเรียกพวกข่า ว่าพวก “มอย” (Moi)

ชาวข่าทั้งหญิงและชาย มักจะมีผิวดำคล้ำ ผมหยิก ผู้ชายแต่งกายด้วยการนุ่งผ้าเตี่ยว มีผมม้ายาวประบ่า และนิยมใช้ผ้าแดงผูกคล้องคอ หรือโพกศีรษะเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งมีประวัติเล่าว่าบรรพบุรุษของชาวข่าได้ใช้ผ้าชุบเลือดสีแดงแนบติดกายไว้ ก่อนสิ้นชีวิตในการต่อสู้แย่งชิงถิ่นที่อยู่ในดินแดนทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง กับชาวผู้ไทยในอดีต พวกข่าจึงถือว่าผ้าแดงเป็นเอกลักษณ์ของเขา การแต่งกายของผู้หญิงข่านิยมการนุ่งผ้าชิ้นยาวถึงข้อเท้า แต่เปลือยอกท่อนบน มีประวัติเล่าว่าผู้ชายข่าเป็นนักรบที่ห้าวหาญ มีหน้าไม้พร้อมลูกดอกอาบยาพิษยางน่อง (ยางไม้ที่มียาพิษ) เป็นอาวุธประจำกาย แม้ในสมัยที่ดินแดนลาวยังเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสอยู่ ทหารข่าของฝรั่งเศสบางหน่วยยังนิยมใช้หน้าไม้เป็นอาวุธ ปัจจุบันในแขวงอัตปือของลาว ก็ยังมีข้าราชการที่เป็นพวกข่ารับราชการอยู่ในตำแหน่งสูงอยู่ไม่น้อย

ภาษาข่า เป็นภาษาในตระกูลเดียวกับขอมและมอญเขมร ภาษาข่าเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก สาขามอญ เขมร โดยชาวข่ายังแบ่งแยกออกได้อีกหลายเผ่าพันธุ์ เช่น ข่าเยาเหิน ข่าบริเวณ ข่าสุ ข่าตะโอด ข่าสอก และ ข่าสพาน เป็นต้น

2) ชาวภูไท⁹

“ชนเผ่าภูไท” หรือ “ผู้ไท” (Phutai) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดรองลงมาจากกลุ่มไทลาว ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีแม่น้ำโขงแยกกลุ่มนี้ออกจากภูไทในภาคเหนือของลาว และญวน กลุ่มภูไทกลุ่มใหญ่ที่สุดอยู่แถบลุ่มน้ำโขงและแถบเทือกเขาภูพาน มีถิ่นฐานอยู่ในเขตจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร สกลนคร และบางส่วนของนครราชสีมา อำนาจเจริญ อุบลราชธานี อุดรธานี ร้อยเอ็ด และยโสธร ดังนี้ จังหวัดนครพนม ได้แก่ อำเภอดงหลวง อำเภอนิคมน้ำอูน และอำเภอนาแก จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ อำเภอคำชะอี จังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอวาริชภูมิ อำเภอพรรณานิคม อำเภอเจริญศิลป์ อำเภอส่องดาว อำเภอพังโคน อำเภอคำตากล้า อำเภอเต่างอย อำเภอบ้านม่วง อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอเขาวง และอำเภอสหัสขันธ์ ส่วนภูไทกลุ่มที่อาศัยในพื้นที่ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดราชบุรี และเพชรบุรี ซึ่งย่านนั้นจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เรียกว่า “ลาวโซ่ง”

ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวภูไทเดิมอยู่ในแคว้นสิบสองจุไทย และแคว้นสิบสองปันนา (ดินแดนส่วนเหนือของลาวและเวียดนาม ซึ่งติดต่อกับส่วนใต้ของประเทศจีน) ราชอาณาจักรไทยได้สูญเสียดินแดนแคว้นสิบสองจุไทยให้ฝรั่งเศส เมื่อ ร.ศ. 107 (พ.ศ. 2431) บางตำนานเล่าขานว่าคนภูไทมีถิ่นกำเนิดจากเมืองแกง หรือเมืองเตียนเบียนฟูในประเทศเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันลักษณะภูมิประเทศของเมืองแกงเป็นพื้นที่หุบเขาสูง จึงมีผู้เสนอว่าการเรียก “ภูไท”

⁹ ชนเผ่าภูไท - IsanGate : ประตูสู่อีสานบ้านเฮา

น่าจะมีความหมายที่ตรงกับลักษณะภูไทเป็นอย่างดี เพราะอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นภูเขา คนภูไทเรียกภูเขาว่า “ภู” การที่เรียกว่า “ภูไท” จึงน่าจะหมายถึงคนเผ่าไทที่ขอบอาศัยอยู่บนภูหรือบริเวณภูเขาตามลักษณะภูมิประเทศแบบเดิมที่จากมา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากอาชีพที่คนภูไทนิยมทำสืบทอดกันมาคือ การทำนา ทำไร่ และทำสวน เมื่ออพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย คนภูไทมักเลือกอาศัยอยู่บริเวณที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก เมื่อเสร็จฤดูทำนาก็จะนิยมทำสวนทำไร่ ดังนั้น การเรียกว่า “ภูไท” จึงน่าจะถูกกว่า “ผู้ไท” รวมถึง การที่คนภูไทจะเรียกตนเองว่า “ภูไท” ไม่เรียก “ผู้ไท” สาเหตุที่คนนอกชุมชนเรียกคนภูไทว่า “ผู้ไท” น่าหมายถึง “คนไท” หรือ “คนผู้เป็นคนไท” เมื่อเทียบความหมายตามหลักภาษาไทยพบว่า คำว่า “ผู้” หมายถึง “คน” ดังนั้น การถูกเรียกว่า “ผู้ไท” จึงหมายถึง “คนไท” ซึ่งมีผู้แสดงทัศนะว่าเราควรเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ผู้ไท” เพราะตามประวัตินั้น คนผู้ไทไม่ได้อาศัยอยู่ตามป่าเขาแต่อย่างใด ต่างจากกลุ่ม “ข่า” “เงาะ” “แม้ว” “เย้า” ที่มีถิ่นฐานและทำมาหากินอยู่ตามภูเขา และแม้ว่าพงศาวดารเมืองแกลงจะชี้ว่าสิบสองจุไทยมีภูเขาย่อยหลายลูก แต่ “ผู้ไท” ไม่ได้อาศัยอยู่บนภูเขา พวกเขาอาศัยเลี้ยงชีพอยู่พื้นราบ ดังนั้น การเรียกชื่อและการเขียนจึงควรเป็น “ผู้ไท” ไม่ใช่ “ภูไท”

ภูไท เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักษาวัฒนธรรมของตนไว้ได้ดี มีการแต่งกาย ประเพณีวัฒนธรรม และภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีการพัฒนาเร็วกว่ากลุ่มอื่น จึงมีความรู้ความเข้าใจ และความเข้มแข็งในการปกครอง มีหน้าที่สวย ผิวพรรณดี กริยามารยาทเข้มข้อย มีอัธยาศัยไมตรีในการต้อนรับแขกแปลกถิ่น จนเป็นที่กล่าวขวัญถึง ชยันทำงานหลายอาชีพ เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน ค้าวัว ควาย นำกองเกวียนไปขายต่างถิ่นที่เรียกว่า นายฮ้อย ชาวภูไทวาริชภูมิ มีความรู้ในการปลูกหวายไว้รับประทาน

ภาษาภูไทที่ใช้พูด อยู่ในกลุ่มตระกูล “ไต-กะได” เป็นภาษาที่พูดแปร่งไปจากภาษาลาวและภาษาไทยภาคกลาง ซึ่งไม่สามารถอธิบายเป็นภาษาเขียนได้ เพราะหลายคำเสียงไม่ตรงกับวรรณยุกต์ใด แต่ยังคงรักษาไว้ได้ด้วยดีตลอดมา

สำหรับวัฒนธรรมด้านเสื้อผ้าการแต่งกาย ชาวภูไทมีทักษะฝีมือในเรื่องการถักทอที่เด่นชัด จึงปรากฏเสื้อผ้าชนิดต่าง ๆ ทั้งผ้าฝ้าย ผ้าไหมในกลุ่มชาวภูไท โดยเฉพาะผ้าแพรวาซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ที่ผลิต ใช้เวลาและมีความสวยงามก็เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มภูไท จึงนับว่าชาวภูไทมีวัฒนธรรมเรื่องเสื้อผ้าเด่นชัดมาก นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมการทอผ้าห่มผืนเล็ก ๆ ใช้สำหรับห่มแทนเสื้อกันหนาวใช้คลุมไหล่ เรียกว่า “ผ้าจ่อง” รวมถึง ผ้าแพรวา ใช้ห่มเป็นสไบ การทอผ้าชิ้นหมีตีนต่อเป็นผืนเดียวกับผืนผ้า มีหม้อย้อมครามจนเป็นสีครามเกือบเป็นสีดำ แต่ชาวบ้านเรียกว่า “ผ้าดำ” หรือ “ชิ้นดำ” ลักษณะเด่นของชิ้นหมีชาวภูไท คือ การทอและลวดลาย

2.3 ด้านนโยบายสาธารณะ

2.3.1 ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ...

ตามที่มาตรา 70 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขอนามัย ดังนั้น สมควรให้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว

2.3.2 สาระสำคัญของ ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ...

กระทรวงวัฒนธรรม ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ... โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด 2 กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด 3 กำหนดกลไกการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้มีการจัดตั้งสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

หมวด 4 กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงเชิงวิชาการในการคุ้มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด 5 การกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดี บนฐานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด 6 บทเฉพาะกาล

2.3.3 ประเด็นข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงาน

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ให้ความเห็นชอบในหลักการต่อ ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ... ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม เสนอ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงให้มีความครอบคลุมเหมาะสม เพื่อเสนอต่อรัฐสภาในการพิจารณา ก่อนประกาศให้มีผลบังคับใช้เป็นทางการต่อไป ทั้งนี้ ร่าง พระราชบัญญัตินี้ ได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ร่าง พระราชบัญญัตินี้ แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐที่ให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันในสังคมไทยตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และส่งเสริมการดำเนินการตามหลักสิทธิมนุษยชน อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการของภาครัฐในการดูแลชาวไทยทุกกลุ่มชาติพันธุ์ สอดรับกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 – 2570)

2) กระทรวงการต่างประเทศ ร่าง พระราชบัญญัติฯ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดหลักการและแนวทางในการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์ และก่อให้เกิดความเสมอภาคบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) รวมถึงอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD)

3) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ตามร่าง พระราชบัญญัติดังกล่าว ที่กำหนดให้กลุ่มชาติพันธุ์ มีสิทธิใช้ พัฒนา และควบคุมที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้มาตามประเพณี หรือจากการใช้ประโยชน์หรือครอบครอง หรือการใช้ตามประเพณีอื่น ๆ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (สคทช.)

4) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ร่าง พระราชบัญญัตินี้ มีหลักการสำคัญในการคุ้มครองความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) และการแสดงออกซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย รวมตลอดทั้งส่งเสริมความคงอยู่และต่อเนื่องของวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย มิได้ผูกพันเฉพาะเรื่องชาติพันธุ์ ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) จึงควรกำหนดชื่อและสาระของร่าง พระราชบัญญัติฯ ให้ตรงกับหลักการดังกล่าว เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปเป็นเรื่อง Indigenous People ซึ่งยังมีความคลุมเครือและยังไม่มีนิยามที่ชัดเจนตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากร่าง พระราชบัญญัติฯ จะมีผลให้ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้รับการส่งเสริมและได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม ตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม และยังเป็นการช่วยลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคมอีกด้วย

บทที่ 3

กระบวนการศึกษาสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของเกษตรกร กลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน พื้นที่ คทช. ต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

3.1 กระบวนการสำรวจ

กระบวนการสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ขั้นตอนที่ 5 การจัดกลุ่มคำตอบไขข้อถามสำหรับใช้ในการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

3.2 การออกแบบการศึกษาและการวิเคราะห์ผล

ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Methods) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ประชากรในการสำรวจ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวภูไท-ไทข่า พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอู่มเหมา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม จำนวน 196 คน ที่ตอบแบบสอบถามจากประชากรทั้งหมด 198 คน ในช่วงวันที่ 14 – 20 เมษายน พ.ศ. 2567

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ที่สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสร้างขึ้นจากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และประยุกต์ใช้จากแบบสอบถามของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ใกล้เคียงกัน โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา แสดงตามรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1: การออกแบบวิธีวิจัยและการวิเคราะห์ผลการศึกษา

3.2.3 แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำถามแบบเลือกตอบ และเติมคำตอบ เพื่อนำข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้มาแจกแจงความถี่และหาค่าสถิติร้อยละ โดยแบ่งตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา ศาสนา อายุ จำนวนพื้นที่ คทช.ที่ได้รับจัดสรร การใช้พื้นที่จัดสรร คทช. ทำการเกษตรประเภทใดเป็นหลัก แหล่งรายได้หลัก รายได้ต่อเดือนในภาคการเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) และรายได้เดือนนอกภาคการเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยอาจมีสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน (Global Warming) จากการมีความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น (Greenhouse Gases: GHGs) ซึ่งมีข้อถามจำนวน 6 ข้อ โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ หากเลือกคำตอบตรงกับคำตอบที่ถูกที่สุดได้ 2 คะแนน เลือกคำตอบที่เหลือได้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีข้อถามจำนวน 8 ข้อ หากเลือกคำตอบตรงกับคำตอบที่ถูกได้ข้อละ 2 คะแนน เลือกคำตอบที่เหลือได้ 1 คะแนน ยกเว้น คำถามข้อ 2 เลือกตอบเพียงข้อใดข้อหนึ่ง ได้ 2 คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีข้อถาม 2 ข้อ โดยแต่ละคำตอบสามารถเลือกตอบหรือไม่ตอบได้

3.2.4 กระบวนการกระจายและจัดเก็บแบบสำรวจ โดยการประสานผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ที่สามารถสื่อสารกับเกษตรกรได้อย่างเข้าใจ เป็นตัวแทนการกระจายและจัดเก็บแบบสำรวจ ตลอดจนการติดตามตรวจสอบแบบสำรวจย้อนหลัง เพื่อความครบถ้วนและสมบูรณ์ของการสำรวจเกษตรกร จำนวน 198 ราย รวม 198 ชุด ซึ่งถือเป็นร้อยละ 100

3.2.5 แนวทางการวิเคราะห์เชิงสถิติ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเกษตรกรในการสำรวจ ได้ถูกรวบรวมมาดำเนินการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีตัวสถิติแสดงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
2) S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3) T	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน T-test
4) F	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน F-test
5) Df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
6) SS	แทน	ผลรวมของคะแนนแตกต่างยกกำลังสอง (Sum of Square)
7) MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนความแตกต่างยกกำลังสอง (Mean Square)
8) P-value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Probability)
9) *	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
10)**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 4

ผลการศึกษาสำรวจและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัว ต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของเกษตรกร กลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช.

4.1 ผลการศึกษาสำรวจ

การสำรวจทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน มีกลุ่มเป้าหมายของการสำรวจ คือ เกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอุมเหม้า อำเภอดงพุมเย็น จังหวัดนครพนม ทั้งหมดจำนวน 198 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสำรวจ (Questionnaire)¹ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. พบว่า มีผู้ไม่ตอบแบบสำรวจ จำนวน 2 ราย ดังนั้น การศึกษาสำรวจโดยแบบสอบถามจากเกษตรกร จำนวน 198 คน ถือเป็นร้อยละ 100 ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาครั้งนี้

4.2 การวิเคราะห์ผล

ผลการวิเคราะห์ แบ่งออกได้เป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู

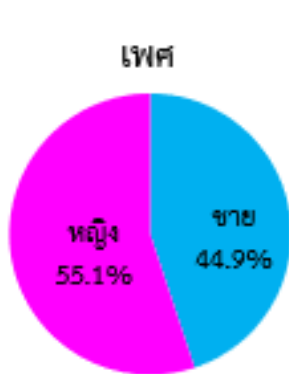
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ทั้งหมด 196 คน มีอายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี ซึ่งเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 55.1 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 44.9 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีชาติพันธุ์เป็นไทข่า คิดเป็นร้อยละ 60.2 เป็นภูไท คิดเป็นร้อยละ 38.8 และไม่ตอบร้อยละ 1.0 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา / ปวช. คิดเป็นร้อยละ 12.8 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.5 อนุปริญญา / ปวส. คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ และไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 4.1 ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98.0 และไม่ตอบ คิดเป็นร้อยละ 2.0

สำหรับพื้นที่ คทช. ที่ผู้ตอบแบบสำรวจได้รับจัดสรรเฉลี่ยประมาณ 6.68 ไร่/คน หรือ 10,692.43 ตารางเมตรต่อคน ประเภทการเกษตรหลักที่ผู้ตอบทำในพื้นที่จัดสรร คทช. มากที่สุด คือ ไม้ยืนต้น คิดเป็นร้อยละ 80.1 รองลงมา คือ พืชไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.3 ส่วนข้าวและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และไม้ผล คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสำรวจมีแหล่งรายได้มาจากพืชเกษตรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยผู้ตอบส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนในภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนในภาคเกษตร ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.5

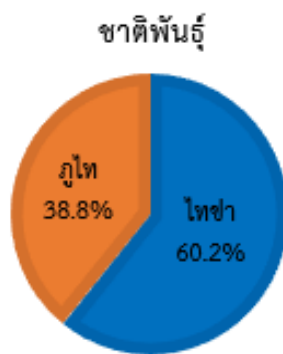
¹ สสำรวจระหว่างวันที่ ระหว่างวันที่ 14 – 20 เมษายน พ.ศ. 2567

มีรายได้ อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.2 และมีรายได้ อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนนอกภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย) ต่ำกว่า 3,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนนอกภาคเกษตรอยู่ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.2 มีรายได้ อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.7 และมีรายได้ อยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรฯ สรุปเป็นภาพรวมได้ตามแผนภูมิวงกลม ดังรูปที่ 4.1 – 4.8 โดยรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.1 และ 4.2 ตามลำดับ

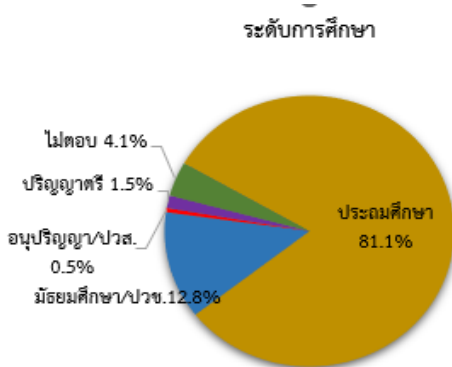
รูปที่ 4.1: เพศ

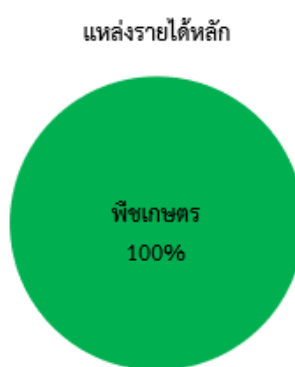
รูปที่ 4.2: ชาติพันธุ์

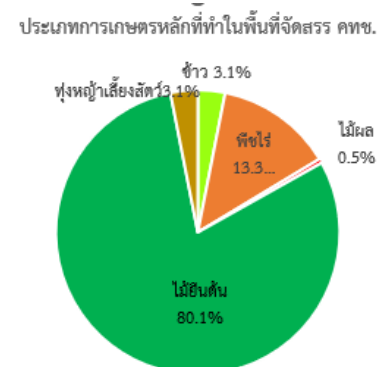
รูปที่ 4.3: ศาสนา

รูปที่ 4.4: ระดับการศึกษา

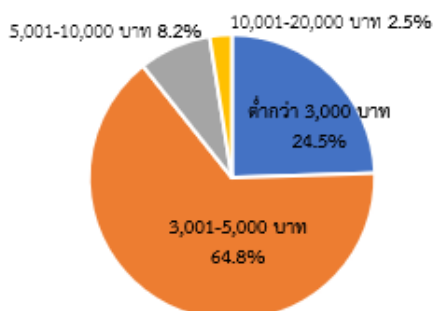

รูปที่ 4.5: แหล่งรายได้หลัก

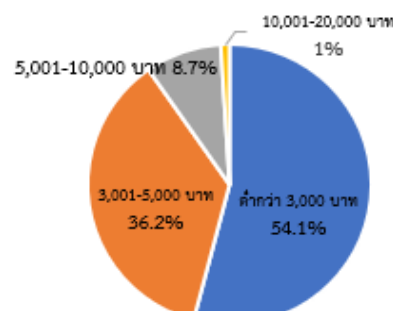
รูปที่ 4.6: ประเภทการเกษตร

รายได้ต่อเดือนในภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)

รูปที่ 4.7: รายได้ต่อเดือน (ในภาคเกษตร)

รายได้ต่อเดือนนอกภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)

รูปที่ 4.8: รายได้ต่อเดือน (นอกภาคเกษตร)

ตารางที่ 4.1: ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรฯ จำแนกตามลักษณะทางประชากร และการทำเกษตร

ข้อมูลทั่วไป จำแนกตามลักษณะทางประชากร และการทำเกษตร		จำนวน	ร้อยละ
1.1 เพศ	ชาย	88	44.9
	หญิง	108	55.1
	ไม่ระบุ	-	-
	อื่น ๆ		
1.3 ชาติพันธุ์	ไทข่า	118	60.2
	ภูไท	76	38.8
	ไทยอีสาน	-	-
	อื่น ๆ	-	-
	ไม่ตอบ	2	1.0
1.4 ระดับการศึกษา	ไม่รู้หนังสือ	-	-
	ประถมศึกษา	159	81.1
	มัธยมศึกษา / ปวช.	25	12.8
	อนุปริญญา / ปวส.	1	0.5
	ปริญญาตรี	3	1.5
	สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
	อื่น ๆ	-	-
	ไม่ตอบ	8	4.1
1.5 ศาสนา	พุทธ	192	98.0
	คริสต์	-	-
	อิสลาม	-	-
	ไม่ระบุ	-	-
	อื่น ๆ	-	-
	ไม่ตอบ	4	2.0
1.8 ประเภทการเกษตรหลักที่ทำใน พื้นที่จัดสรร คทช.	ข้าว (ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว)	6	3.1
	พืชไร่ (มันสำปะหลัง อ้อย ...)	26	13.3
	ไม้ผล (ระบุ ...)	1	0.5
	ไม้ยืนต้น (สัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ...)	157	80.1
	พืชสวน (ระบุ ...)	-	-
	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม / ไม้ละเมาะ ...)	6	3.1
	อื่น ๆ (ระบุ ...)	-	-

ตารางที่ 4.1: ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรฯ จำแนกตามลักษณะทางประชากร และการทำเกษตร (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป จำแนกตามลักษณะทางประชากร และการทำเกษตร		จำนวน	ร้อยละ
1.9 แหล่งรายได้หลัก	พืชเกษตร	196	100.0
	ประมง	-	-
	ปศุสัตว์	-	-
	ทำไม้	-	-
	ล่าสัตว์	-	-
	รับจ้างทั่วไป	-	-
	อื่น ๆ	-	-
1.10 รายได้ต่อเดือนในภาคเกษตร	ต่ำกว่า 3,000 บาท	48	24.5
(ก่อนหักค่าใช้จ่าย)	3,001 – 5,000 บาท	127	64.8
	5,001 – 10,000 บาท	16	8.2
	10,001 – 20,000 บาท	5	2.5
	20,001 – 30,000 บาท	-	-
	มากกว่า 30,000 บาท	-	-
	อื่น ๆ	-	-
1.11 รายได้ต่อเดือนนอกภาคเกษตร	ต่ำกว่า 3,000 บาท	106	54.1
(ก่อนหักค่าใช้จ่าย)	3,001 – 5,000 บาท	71	36.2
	5,001 – 10,000 บาท	17	8.7
	10,001 – 20,000 บาท	2	1.0
	20,001 – 30,000 บาท	-	-
	มากกว่า 30,000 บาท	-	-
	อื่น ๆ	-	-

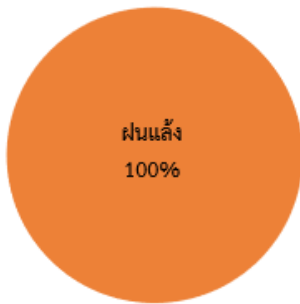
ตารางที่ 4.2: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลของเกษตรกรฯ

ข้อมูลทั่วไป จำแนกตามลักษณะทางประชากร	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1.6 อายุ (ปี)	195	50.19	0.849
1.7 จำนวนพื้นที่ คทช. ที่ได้รับจัดสรร (ตารางเมตร)	194	10,692.43	525.425

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร สรุปเป็นภาพรวมได้ตามแผนภูมิวงกลม ดังรูปที่ 4.9 – 4.14 โดยรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.3

2.1 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตการเกษตร

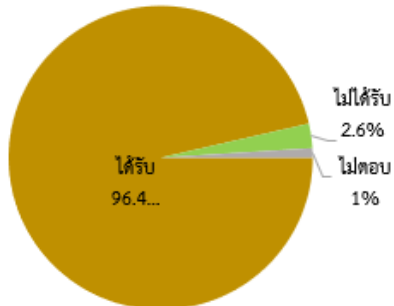
รูปที่ 4.9: สาเหตุปัญหาโลกร้อนที่ส่ง
ผลกระทบต่อเกษตร

2.2 ความเกี่ยวข้องกันระหว่างการเพิ่มขึ้นของ
ก๊าซเรือนกระจกกับกิจกรรมของมนุษย์

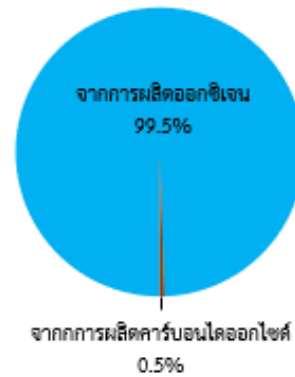
รูปที่ 4.10: ความเกี่ยวข้องปริมาณก๊าซเรือนกระจก
กับกิจกรรมมนุษย์

2.3 ปัญหาการเปลี่ยนแปลง
สภาพการเกษตรของท่านได้รับความเสียหาย

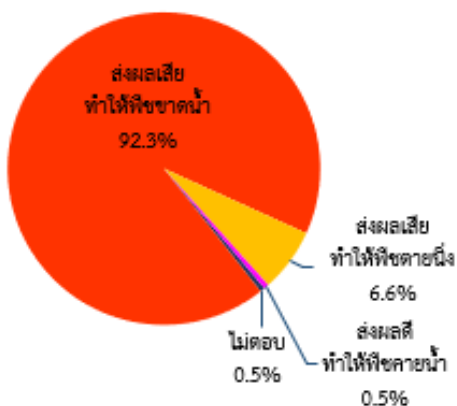
รูปที่ 4.11: ท่านได้รับผลกระทบ
จากภาวะโลกร้อนหรือไม่

2.4 การใช้ที่ดินทางการเกษตร
มีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหา
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างไร

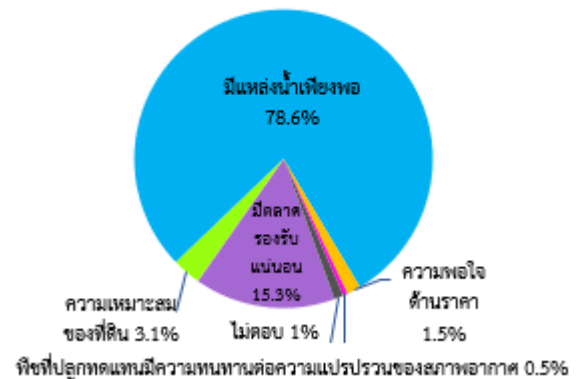
รูปที่ 4.12: การใช้ที่ดินทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อ
การเกิดปัญหาโลกร้อนอย่างไร

2.5 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
มีผลดีต่อการเกษตรหรือไม่/อย่างไร

รูปที่ 4.13: ภาวะโลกร้อนมีผลดีต่อการเกษตรอย่างไร

2.6 เหตุผลในการตัดสินใจเปลี่ยน
ประเภทพืชที่ปลูกในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร คหข.

รูปที่ 4.14: เหตุผลการเปลี่ยนพืชปลูกในการ
ทำเกษตร

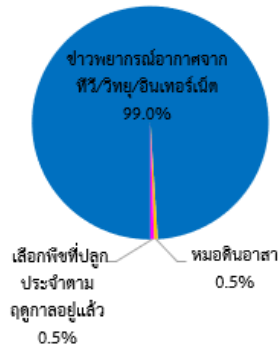
ตารางที่ 4.3: สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรฯ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทั่วไป
ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		จำนวน	ร้อยละ
2.1 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ฝนแล้ง (1 คะแนน)	196	100.0
ที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตการเกษตร	น้ำท่วม (1 คะแนน)	-	-
	ไฟป่า (1 คะแนน)	-	-
	การชะล้างพังทลายของดิน (1 คะแนน)	-	-
	อากาศแปรปรวน (2 คะแนน)	-	-
	อื่น ๆ (1 คะแนน)	-	-
2.2 ความเกี่ยวข้องกันระหว่าง	ไม่เกี่ยวข้องกัน (1 คะแนน)	-	-
การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก	เกี่ยวข้องกัน (2 คะแนน)	195	99.5
กับกิจกรรมของมนุษย์	ไม่แน่ใจ (1 คะแนน)	1	0.5
	อื่น ๆ	-	-
2.3 ปัญหาการเปลี่ยนแปลง	ได้รับ (2 คะแนน)	189	96.4
สภาพภูมิอากาศส่งผลให้	ไม่ได้รับ (1 คะแนน)	5	2.6
ผลผลิตทางการเกษตรของท่าน	ไม่แน่ใจ (1 คะแนน)	-	-
ได้รับความเสียหาย	อื่น ๆ (1 คะแนน)	-	-
	ไม่ตอบ	2	1.0
2.4 การใช้ที่ดินทางการเกษตร	จากการผลิตออกซิเจน	195	99.5
มีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาการ	จากการผลิตคาร์บอนไดออกไซด์	1	0.5
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	จากรังสีอัลตราไวโอเล็ต	-	-
อย่างไร	จากการคายน้ำ	-	-
	อื่น ๆ	-	-
2.5 การเปลี่ยนแปลงสภาพ	ส่งผลดี ทำให้พืชคายน้ำ	1	0.5
ภูมิอากาศมีผลดีต่อการเกษตร	ส่งผลเสีย ทำให้พืชขาดน้ำ	181	92.3
หรือไม่/อย่างไร	ส่งผลดี ทำให้รากหยั่งลึกเพื่อหาแหล่งน้ำ	-	-
	ส่งผลเสีย ทำให้พืชตายนิ่ง	13	6.6
	อื่น ๆ	-	-
	ไม่ตอบ	1	0.5
2.6 เหตุผลที่ในการตัดสินใจเปลี่ยน	มีตลาดรองรับแน่นอน	30	15.3
ประเภทพืชที่ปลูกในพื้นที่	ความเหมาะสมของที่ดิน	6	3.1
ที่ได้รับจัดสรร คทช.	มีแหล่งน้ำเพียงพอ	154	78.6
	ความพอใจด้านราคา	3	1.5
	พืชที่ปลูกทดแทนมีความทนทานต่อความแปรปรวนของสภาพอากาศ	1	0.5
	อื่น ๆ (โปรดระบุ)	-	-
	ไม่ตอบ	2	1.0

ส่วนที่ 3 การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

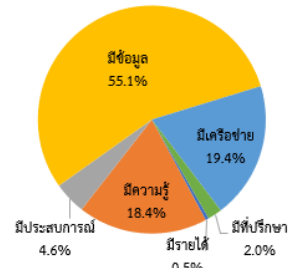
ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาเกี่ยวกับการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกรฯ สรุปเป็นภาพรวมได้ตามแผนภูมิวงกลม ดังรูปที่ 4.15 – 4.22 โดยรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.4

3.1 แหล่งของข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกชนิดพืชที่จะปลูก

รูปที่ 4.15: แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ช่วยในการตัดสินใจ

3.2 ปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้ทำการป้องกันปัญหาความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

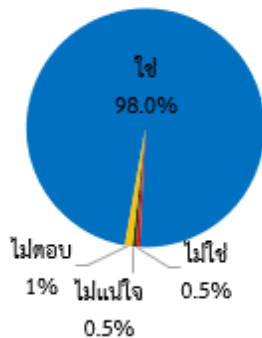
รูปที่ 4.16: ปัจจัยที่คิดว่าช่วยป้องกันความเสียหายจากผลกระทบภาวะโลกร้อน

3.3 ความเกี่ยวข้องกันระหว่างชนิดพืชที่ปลูกกับความแปรปรวนของสภาพอากาศ

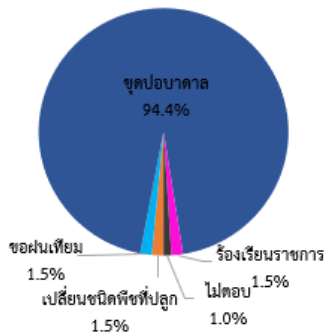
รูปที่ 4.17: ความเกี่ยวข้องระหว่างพืชที่ปลูกกับปัญหาอากาศแปรปรวน

3.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศมีผลต่อการระบาดของศัตรูพืช

รูปที่ 4.18: ท่านคิดว่าภาวะโลกร้อนมีผลต่อการระบาดของศัตรูพืชหรือไม่

3.5 การแก้ปัญหาเพื่อป้องกันความเสียหายของผลผลิตเกษตรจากภาวะฝนแล้ง

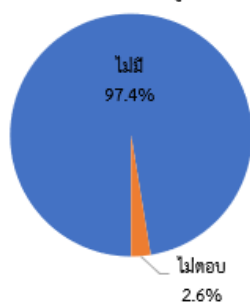
รูปที่ 4.19: การแก้ปัญหาเพื่อป้องกันความเสียหายจากภาวะฝนแล้ง

3.6 เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร

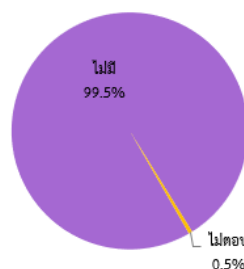
รูปที่ 4.20: ท่านเคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรด้านภาวะโลกร้อนหรือไม่

3.7 มีใช้การเปลี่ยนวิธีการปลูกพืชเพื่อรองรับ
ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่

รูปที่ 4.21: ท่านเปลี่ยนวิธีปลูกพืชเพื่อรับมือภาวะโลกร้อน
หรือไม่

3.8 มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ (ลด/เพิ่ม/โยกย้าย) เพราะปลูก
เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่

รูปที่ 4.22: ท่านปรับเปลี่ยนพื้นที่ โดยการลด /
เพิ่ม / โยกย้ายที่ปลูก เพื่อแก้ปัญหา
ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนหรือไม่

ตารางที่ 4.4: สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรฯ เกี่ยวกับการปรับตัวต่อปัญหา
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

ความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ (Q)		คะแนน (SQ)	จำนวน (N)	ร้อยละ (Percentage)
3.1 แหล่งของข่าวสารเกี่ยวกับ สภาพภูมิอากาศที่ใช้ประกอบ การตัดสินใจเลือกชนิดพืช ที่จะปลูก	ข่าวพยากรณ์อากาศจาก ทีวี / วิทู / อินเทอร์เน็ต	1	194	99.0
	สังเกตด้วยตนเอง	2	-	-
	หมอดินอาสา	1	1	0.5
	เลือกพืชที่ปลูกประจำตาม ฤดูกาลอยู่แล้ว	1	1	0.5
	อื่น ๆ	1	-	-
3.2 ปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วย	มีรายได้	2	1	0.5
การป้องกันปัญหาความ	มีความรู้	2	36	18.4
เสียหายของผลผลิตทาง	มีประสบการณ์	2	9	4.6
การเกษตรได้อย่างสะดวก	มีข้อมูล	2	108	55.1
และรวดเร็ว	มีเครือข่าย	2	38	19.4
	มีที่ปรึกษา	2	4	2.0
	อื่น ๆ	2	-	-
3.3 ความเกี่ยวข้องต่อกันระหว่าง	ไม่เกี่ยวข้องกัน	1	-	-
ชนิดพืชที่ปลูกกับความ	เกี่ยวข้องกัน	2	192	98.0
แปรปรวนของสภาพอากาศ	ไม่แน่ใจ	1	3	1.5
	อื่น ๆ	1	-	-
	ไม่ตอบ	0	1	0.5

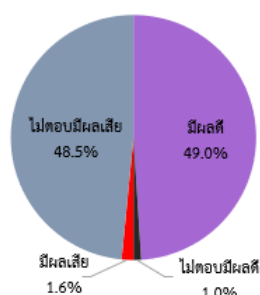
ตารางที่ 4.4: สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรฯ เกี่ยวกับการปรับตัวต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Q)		คะแนน (SQ)	จำนวน (N)	ร้อยละ (Percentage)
3.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ	ใช่	2	192	98.0
มีผลต่อการระบาดของศัตรูพืช	ไม่ใช่	1	1	0.5
	ไม่แน่ใจ	1	1	0.5
	อื่น ๆ	1	-	-
	ไม่ตอบ	0	2	1.0
3.5 การแก้ปัญหาเพื่อป้องกัน	เปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูก	2	3	1.5
ความเสียหายของผลผลิต	เปลี่ยนพื้นที่ปลูก	1	-	-
การเกษตรจากภาวะฝนแล้ง	ขอฝนเทียม	1	3	1.5
	ชุดบอบาตาล	1	185	94.4
	ทำพิธีแห่นางแมว	1	-	-
	ร้องเรียนราชการ	1	3	1.5
	อื่น ๆ	1	-	-
	ไม่ตอบ	1	2	1.0
3.6 เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับ	เคย	2	-	-
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ไม่เคย	1	195	99.5
กับการดำเนินกิจกรรมทางเกษตร	ไม่ตอบ	0	1	0.5
3.7 มีใช้การเปลี่ยนวิธีการปลูกพืชเพื่อ	มี	2	-	-
รองรับ				
ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่	ไม่มี	1	191	97.4
	ไม่ตอบ	0	5	2.6
3.8 มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ (ลด / เพิ่ม / โยกย้าย)	มี	2	-	-
เพาะปลูกเพื่อบรรเทาผลกระทบจาก	ไม่มี	1	195	99.5
	ไม่ตอบ	0	1	0.5
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่				

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

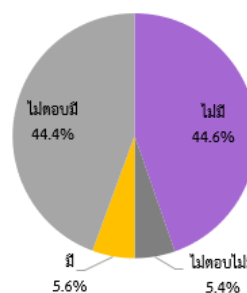
ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สรุปเป็นภาพรวมได้ตามแผนภูมิวงกลม ดังรูปที่ 4.21 – 4.22 โดยรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.5

4.1 การนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
มาจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

รูปที่ 4.23: ท่านคิดว่าการนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
มาจัดสรรที่ดินทำกิน มีผลดีหรือผลเสีย

4.2 การจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีความเกี่ยวข้องกับ
ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่

รูปที่ 4.24: ท่านคิดว่าการจัดสรรที่ดินทำกิน
มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาโลกร้อนหรือไม่

ตารางที่ 4.5: สถิติพรรณนาของข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหา
ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Q)		คะแนน (SQ)	จำนวน	ร้อยละ
4.1 การนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมาจัดสรร ที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	4.1.1.1) มีผลดี	1	192	98.0
	4.1.1.2) ไม่ตอบ	0	4	2.0
	4.1.2.1) มีผลเสีย	2	6	3.1
	4.1.2.2) ไม่ตอบ	0	190	96.9
4.2 การจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	4.2.1.1) ไม่มี	-1	175	89.3
	4.2.1.2) ไม่ตอบ	0	21	10.7
	4.2.2.1) มี	1	22	11.2
	4.2.2.2) ไม่ตอบ	0	174	88.8

ส่วนที่ 5 การจัดกลุ่มคำตอบของคำถามสำหรับการวิเคราะห์

5.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อ 1.6) อายุ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: อายุ น้อยกว่า 35 ปี
- กลุ่มที่ 2: อายุ 35 – 59 ปี
- กลุ่มที่ 3: อายุ 60 ปี ขึ้นไป

ข้อ 1.7) จำนวนพื้นที่ คทช. ที่ได้รับจัดสรร แบ่งเป็น 4 กลุ่ม²

- กลุ่มที่ 1: 1 – 8,000 ตารางเมตร (5 ไร่)
- กลุ่มที่ 2: 8,001 – 16,000 ตารางเมตร (10 ไร่)
- กลุ่มที่ 3: 16,001 – 24,000 ตารางเมตร (15 ไร่)
- กลุ่มที่ 4: 24,001 – 32,000 ตารางเมตร (20 ไร่)

5.2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อ 2.1) สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตการเกษตร

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: อากาศแปรปรวน
- กลุ่มที่ 2: อื่น ๆ (ไม่ใช่กลุ่มที่ 1)

ข้อ 2.2) ความเกี่ยวข้องกันระหว่างการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกกับกิจกรรมของมนุษย์

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: เกี่ยวข้องกัน
- กลุ่มที่ 2: อื่น ๆ (ไม่ใช่กลุ่มที่ 1)

ข้อ 2.3) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่าน

ได้รับความเสียหายหรือไม่ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: ได้รับ
- กลุ่มที่ 2: อื่น ๆ (ไม่ใช่กลุ่มที่ 1)

ข้อ 2.4) การใช้ที่ดินทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศอย่างไร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: จากการผลิตคาร์บอนไดออกไซด์
- กลุ่มที่ 2: อื่น ๆ (ไม่ใช่กลุ่มที่ 1)

ข้อ 2.5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลดีต่อการเกษตรหรือไม่/อย่างไร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: ส่งผลเสีย ทำให้พืชขาดน้ำ
- กลุ่มที่ 2: อื่น ๆ (ไม่ใช่กลุ่มที่ 1)

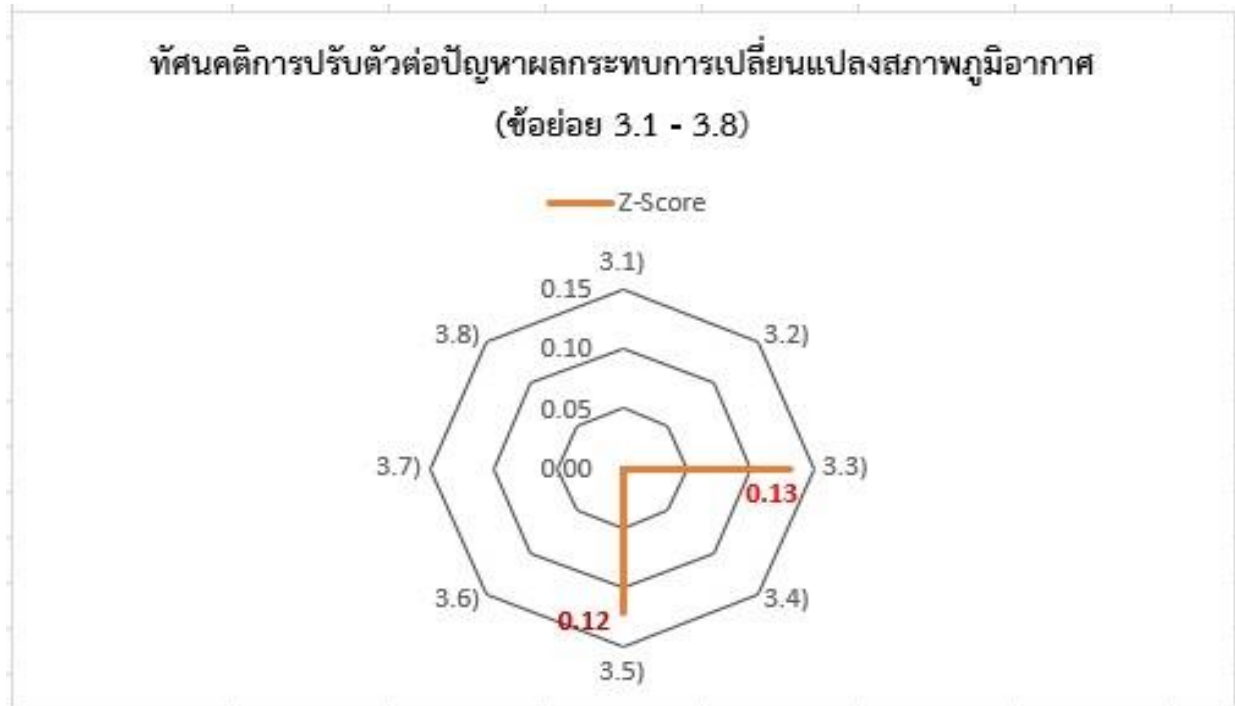
ข้อ 2.6) เหตุผลที่ตัดสินใจเปลี่ยนประเภทพืชที่ปลูกในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร คทช. แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: พืชที่ปลูกทดแทนมีความทนทานต่อความแปรปรวนของสภาพอากาศ
- กลุ่มที่ 2: อื่น ๆ (ไม่ใช่กลุ่มที่ 1)

² หน่วยพื้นที่ มาจากการแปลงตารางเมตร เป็น ไร่

5.3 การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

ผลการวิเคราะห์คะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกร กลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช. (ข้อ้อย 3.1 – 3.8) ดังแสดงตามรูปที่ 4.1 โดยรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.6

รูปที่ 4.25: แผนภูมิใยแมงมุมแสดงผลการวิเคราะห์คะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. (ข้อ้อย 3.1 – 3.8)

หมายเหตุ: 1) ค่า Z-score คำนวณจากข้อมูลดิบที่มีคำตอบ โดยใช้ฟังก์ชัน Z ในโปรแกรม Excel
2) Z-Score คือ คะแนนมาตรฐาน ที่เป็นอัตราส่วนระหว่างการเบี่ยงเบนของคะแนนจากค่าเฉลี่ย กับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ เป็นการ เปรียบเทียบให้เห็นว่าคะแนนดิบอยู่ห่างจากค่าเฉลี่ย เป็นกี่หน่วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 4.6: สถิติพรรณนาของคะแนนความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ทัศนคติการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Q3)	N	Min	Max	Sum	ค่าเฉลี่ย	S.D.
3.1 แหล่งของข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ ที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกชนิดพืชที่จะปลูก	196	1	1	196	1.00	.000
3.2 ปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้ทำการป้องกัน ปัญหาความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร ได้อย่างไร	196	2	2	392	2.00	.000
3.3 ความเกี่ยวข้องต่อกันระหว่างชนิดพืชที่ปลูก กับความแปรปรวนของสภาพอากาศ	195	1	2	387	1.97	.123
3.4 การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศมีผล ต่อการระบาดของศัตรูพืช	194	1	2	386	1.97	.100
3.5 การแก้ปัญหาเพื่อป้องกันความเสียหาย ของผลผลิตเกษตรจากภาวะฝนแล้ง	194	1	2	197	1.01	.124
3.6 เคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กับการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรหรือไม่	195	1	1	195	0.99	.000
3.7 มีการเปลี่ยนวิธีการปลูกพืชเพื่อรองรับ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่	191	1	1	191	0.97	.000
3.8 มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ (ลด / เพิ่ม / โยกย้าย) การเพาะปลูกเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่	195	1	1	195	0.99	.000
คะแนนทัศนคติการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SQ3)	196	8	12	2139	10.90	.031

หมายเหตุ: 1) SQ3 หมายถึง คะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

2) คะแนนทัศนคติ SQ3 เกิดจากผลรวมข้อ 3.1 ถึง 3.8 min ของ $3.1 - 3.8 = 1$ บวกกัน จึงเท่ากับ 8

3) $SQ3 = SQ3.1 + SQ3.2 + SQ3.3 + SQ3.4 + SQ3.5 + SQ3.6 + SQ3.7 + SQ3.8$

4) $SQ3.1 - SQ3.8$ แต่ละข้อมีคะแนน min max ไม่ค่อยแตกต่างกัน ทำให้ทดสอบหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อ $SQ3.1 - SQ3.8$ แยกแต่ละข้อไม่ได้ จึงต้องนำมาหาคะแนนรวม เป็น SQ3 แล้วทดสอบหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อ SQ3 ไม่มีจุดประสงค์หาระดับความมากนัก

5) $3.1 - 3.8$ เป็นคะแนนที่มีที่มาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐานที่มีการแจกแจงปกติ มีค่าเฉลี่ย = 0 SD = 1 และมีคะแนนเฉลี่ยต่างกัน จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ จึงต้องแปลงคะแนนเฉลี่ยเป็น z-score เมื่อแปลงแล้ว ตัวแปร $3.1 - 3.8$ จึงเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจาก เป็นการวัดในระบบเดียวกัน คือ Z ซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐานเดียวกันภายใต้การแจกแจงปกติ มีค่าเฉลี่ย = 0 SD = 1

6) โดยที่...

ข้อ 3.1 มีคะแนนเฉลี่ย = 1.00 SD. = 0.000 $\Rightarrow z = 0.00$

ข้อ 3.2 มีคะแนนเฉลี่ย = 2.00 SD. = 0.000 $\Rightarrow z = 0.00$

ข้อ 3.3 มีคะแนนเฉลี่ย = 1.97 SD. = 0.123 $\Rightarrow z = 0.13$

ข้อ 3.4 มีคะแนนเฉลี่ย = 1.97 SD. = 0.101 $\Rightarrow z = 0.00$ (0.003) ปัดทศนิยม

ข้อ 3.5 มีคะแนนเฉลี่ย = 1.01 SD. = 0.124 $\Rightarrow z = 0.12$

ข้อ 3.6 มีคะแนนเฉลี่ย = 0.99 SD. = 0.000 $\Rightarrow z = 0.00$

ข้อ 3.7 มีคะแนนเฉลี่ย = 0.97 SD. = 0.000 $\Rightarrow z = 0.00$

ข้อ 3.8 มีคะแนนเฉลี่ย = 0.99 SD. = 0.000 $\Rightarrow z = 0.00$

5.4 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของเกษตรกรจากคำตอบในแบบสำรวจ สามารถจัดกลุ่มคำตอบของข้อถาม 4.1 และข้อถาม 4.2 ดังนี้

ข้อ 4.1) การนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มาจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีผลดีหรือไม่ / อย่างไร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: มีผลดี
- กลุ่มที่ 2: มีผลเสีย
- กลุ่มที่ 3: มีทั้งผลดีและผลเสีย

ข้อ 4.2) การจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่ / อย่างไร แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1: เกี่ยวข้องกัน
- กลุ่มที่ 2: ไม่เกี่ยวข้องกัน
- กลุ่มที่ 3: ทั้งเกี่ยวข้องกันและไม่เกี่ยวข้องกัน

ส่วนที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

จากการวิเคราะห์ผลการสำรวจข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านข้อมูลทั่วไป ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และด้านความคิดเห็นของเกษตรกร สามารถนำผลการศึกษาสำรวจข้อมูล 3 ด้านดังกล่าว มาประกอบการวิเคราะห์หาอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร โดยใช้สถิติ T และสถิติ F ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7: ผลการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ด้าน คะแนนต่อคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.

การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรร ที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	N	$\bar{X}$	Std. Error Mean	df	T / F	P value	ผล การ ทดสอบ
ส่วนที่ 1: ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล							
1.1 เพศ				194	0.201 ^{T0}	.841	ไม่ แตก ต่าง
ชาย	88	10.92	.037				
หญิง	108	10.91	.050				
1.3 ชาติพันธุ์				117.8	0.261 ^{T1}	.261	ไม่ แตก ต่าง
ภูไท	118	10.95	.034				
ไทข่า	76	10.87	.063				
1.4 ระดับการศึกษา				3,184	0.149 ^{F0}	.930	ไม่ แตก ต่าง
ประถมศึกษา	159	10.91	.038				
มัธยมศึกษา/ปวช.	25	10.96	.070				
อนุปริญญา/ปวส.	1	11.00	na				
ปริญญาตรี	3	11.00	.000				
1.6 อายุ				2,192	1.418 ^{F0}	.245	ไม่ แตก ต่าง
น้อยกว่า 35 ปี	18	11.06	.056				
35 – 59 ปี	140	10.91	.039				
60 ปี ขึ้นไป	37	10.84	.082				
1.7 จำนวนพื้นที่ คทช. ที่ท่านได้รับ จัดสรร				3,190	4.757 ^{F0}	.003	แตก ต่าง กัน
1 - 8,000 ตารางเมตร (5 ไร่)	92	10.91	.043				
8,001 – 16,000 ตารางเมตร (10 ไร่)	62	10.98	.036				
16,001 – 24,000 ตารางเมตร (15 ไร่)	26	10.96	.087				
24,001 – 32,000 ตารางเมตร (20 ไร่)	14	10.50	.251				

หมายเหตุ: สถิติที่ใช้ทดสอบจริง คือ T และ F

ตารางที่ 4.7: ผลการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ด้าน คะแนนต่อคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. (ต่อ)

การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรร ที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	N	$\bar{X}$	Std. Error Mean	df	T / F	P value	ผล การ ทดสอบ
ส่วนที่ 1: ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล							
1.8 ประเภทการเกษตรหลักที่ทำ ในพื้นที่จัดสรร คทช.				4,191	1.183 ^{F0}	.320	ไม่ แตก ต่าง
ข้าว (ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว)	6	11.00	.000				
พืชไร่ (มันสำปะหลัง อ้อย ...)	26	10.88	.115				
ไม้ผล (ระบุง ...)	1	10.00	na				
ไม้ยืนต้น (สัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ...)	157	10.92	.034				
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ทุ่งหญ้าสลับ ไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ...)	6	10.83	.408				
1.10 รายได้ต่อเดือนในภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)				3,192	1.793 ^{F0}	.150	ไม่ แตก ต่าง
ต่ำกว่า 3,000 บาท	48	10.98	.021				
3,001 – 5,000 บาท	127	10.90	.044.793				
5,001 – 10,000 บาท	16	10.75	.144				
10,001 – 20,000 บาท	5	11.20	.200				
1.11 รายได้ต่อเดือนนอกภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)				3,192	0.269 ^{F0}	.847	ไม่ แตก ต่าง
ต่ำกว่า 3,000 บาท	106	10.92	.040				
3,001 – 5,000 บาท	71	10.92	.056				
5,001 – 10,000 บาท	17	10.82	.154				
10,001 – 20,000 บาท	2	11.00	.000				

ตารางที่ 4.7: ผลการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ด้าน คะแนนต่อคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. (ต่อ)

การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรร ที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	N	$\bar{X}$	Std. Error Mean	df	T / F	P value	ผล การ ทดสอบ
ส่วนที่ 2: ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ							
2.2 ความเกี่ยวข้องกันระหว่าง การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก กับกิจกรรมของมนุษย์ เกี่ยวข้องกัน (2 คะแนน) อื่น ๆ (1 คะแนน)	195 1	10.91 11.00	.032 -	194	-.193 ^{T0}	.847	ไม่ แตก ต่าง
2.3 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ ส่งผลกระทบต่อผลผลิต ทางการเกษตรของท่านหรือไม่ ได้รับ ไม่ได้รับ	189 5	10.93 11.00	.030 .000	192	-.407 ^{T0}	.984	ไม่ แตก ต่าง
2.4 การใช้ที่ดินทางการเกษตร มีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างไร จากการผลิตคาร์บอนไดออกไซด์ อื่น ๆ (1 คะแนน)	1 195	11.00 10.91	na .032	194	0.193 ^{T0}	.847	ไม่ แตก ต่าง
2.5 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีผลดีหรือเสียต่อการเกษตร อย่างไร ส่งผลเสีย ทำให้พืชขาดน้ำ อื่น ๆ (1 คะแนน)	181 14	10.92 10.86	.030 .231	13.45	0.257 ^{F1}	.801	ไม่ แตก ต่าง
2.6 หากท่านต้องการเปลี่ยนประเภทพืช ที่ปลูกในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร คทช. ท่านจะตัดสินใจเปลี่ยนด้วย เหตุผลใด พืชที่ปลูกทดแทนมีความทนทานต่อ ความแปรปรวนของสภาพอากาศ อื่น ๆ	1 193	11.00 10.92	na .029	192	0.180 ^{T0}	.857	ไม่ แตก ต่าง

ตารางที่ 4.7: ผลการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ด้าน คะแนนต่อคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. (ต่อ)

การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับการจัดสรร ที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช.	N	$\bar{X}$	Std. Error Mean	df	T / F	P value	ผล การ ทดสอบ
ส่วนที่ 3: ปัจจัยด้านความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)							
4.1 การนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มาจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีผลดีหรือไม่/อย่างไร				2,192	0.400 ^{F0}	.671	ไม่ แตก ต่าง
มีผลดี (1 คะแนน)	189	10.93	.029				
มีผลเสีย (2 คะแนน)	3	11.00	.000				
มีทั้งผลดีและผลเสีย (3 คะแนน)	3	10.67	.333				
4.2 การจัดสรรที่ดินทำกินตาม นโยบาย คทช. มีความเกี่ยวข้อง กับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศหรือไม่/อย่างไร				2,192	0.694 ^{F0}	.501	ไม่ แตก ต่าง
เกี่ยวข้องกัน (1 คะแนน)	20	11.95	.050				
ไม่เกี่ยวข้องกัน (-1 คะแนน)	173	11.87	.038				
ตอบทั้งเกี่ยวข้องและ ไม่เกี่ยวข้องกัน (-2 คะแนน)	2	12.00	.000				

หมายเหตุ: T0 แสดงถึง ค่าสถิติ T ภายใต้สมมติฐานความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มเท่ากัน

T1 แสดงถึง ค่าสถิติ T ภายใต้สมมติฐานความแปรปรวนของทั้งสองไม่กลุ่มเท่ากัน

F0 แสดงถึง ค่าสถิติ F ภายใต้สมมติฐานความแปรปรวนของทุกกลุ่มเท่ากัน

F1 แสดงถึง ค่าสถิติ F ภายใต้สมมติฐานมีความแปรปรวนอย่างน้อยหนึ่งกลุ่มแตกต่างจากกลุ่มอื่น

* แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการวิเคราะห์ปัจจัย 3 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร โดยใช้สถิติ T และสถิติ F ดังแสดงผลตามตารางที่ 4.7 ข้างต้น จะพบว่าปัจจัยด้านจำนวนพื้นที่ คทช. ที่เกษตรกรได้รับจัดสรร ที่มีอิทธิพลต่อผลของคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเมื่อนำไปจับคู่เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบหาคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวฯ ของเกษตรกรที่มีพื้นที่ คทช.ที่ได้รับจัดสรร พิจารณาคู่ที่แตกต่างกัน ได้ผลของการเปรียบเทียบเชิงพหุคูณ (Multiple Comparison) รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8: การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณเป็นรายคู่ (Multiple Comparisons) หลังการวิเคราะห์ปัจจัย

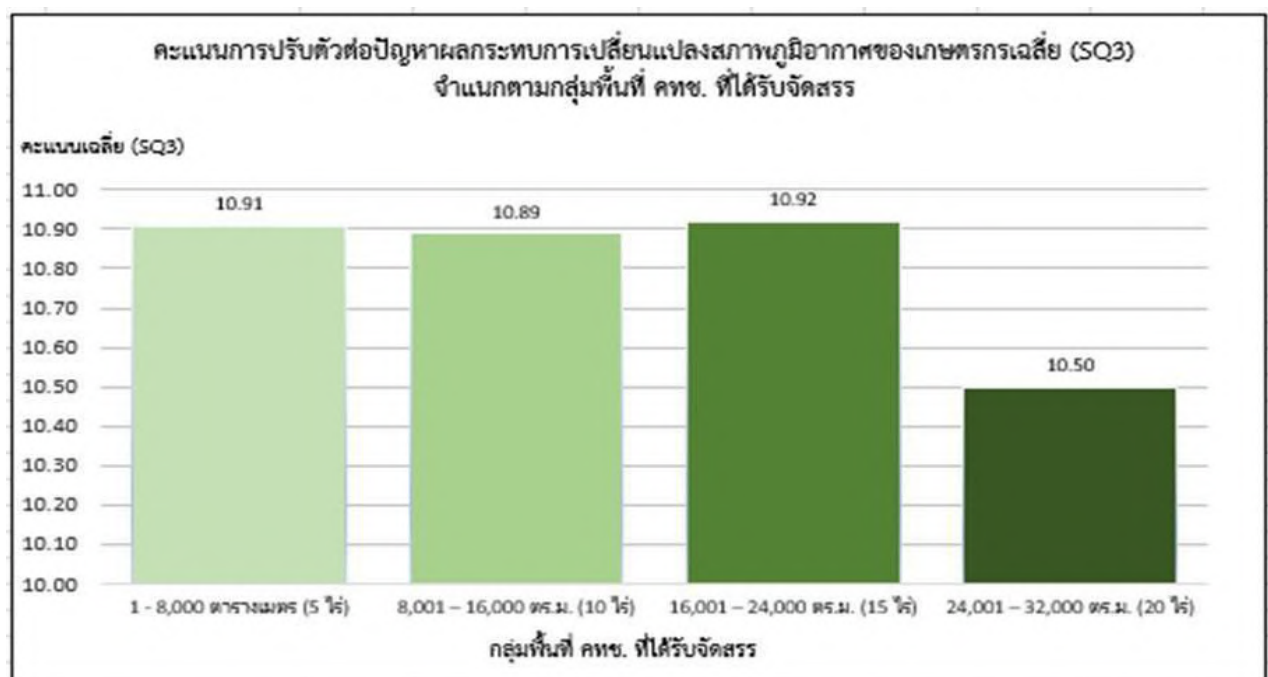
ตัวแปรตาม : คะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (SQ3)

พื้นที่ที่ได้รับจัดสรร			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
I	J					Lower Bound	Upper Bound
LSD	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	-.07083	.07226	.761	-.2581	.1612
		กลุ่มที่ 3	-.04849	.09768	.960	-.3017	.2407
		กลุ่มที่ 4	.41304*	.12617	.007**	.0860	.8364
	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 1	.07083	.07226	.761	-.1165	.1850
		กลุ่มที่ 3	.02233	.10276	.996	-.2440	.2648
		กลุ่มที่ 4	.48387*	.13014	.001**	.1466	.8578
	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 1	.04849	.09768	.960	-.2047	.2273
		กลุ่มที่ 2	-.02233	.10276	.996	-.2887	.2275
		กลุ่มที่ 4	.46154*	.14579	.010**	.0837	.8767
	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 1	-.41304*	.12617	.007**	-.7401	-.2319
		กลุ่มที่ 2	-.48387*	.13014	.001**	-.8212	-.2343
		กลุ่มที่ 3	-.46154*	.14579	.010**	-.8394	-.1782

** . The mean difference is significant at the 0.01 level.

หมายเหตุ: เป็นการทดสอบคะแนนการปรับตัวของเกษตรกร ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน ทั้ง 4 กลุ่ม เป็นรายคู่
 เกษตรกรกลุ่มที่ 1 (ได้รับจัดสรร ≤ 5 ไร่)
 เกษตรกรกลุ่มที่ 2 (ได้รับจัดสรร $>5 - 10$ ไร่)
 เกษตรกรกลุ่มที่ 3 (ได้รับจัดสรร $>10 - 15$ ไร่)
 เกษตรกรกลุ่มที่ 4 (ได้รับจัดสรร $>15 - 20$ ไร่)

จากผลการจับคู่วิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงพหุคูณ (Multiple Comparison) ดังตารางที่ 4.8 พบว่าคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกรกลุ่มที่ 1 (ได้รับจัดสรร ≤ 5 ไร่) มีคะแนนเฉลี่ย 10.91 คะแนน กลุ่มที่ 2 (ได้รับจัดสรร $>5 - 10$ ไร่) มีคะแนนเฉลี่ย 10.89 คะแนน และกลุ่มที่ 3 (ได้รับจัดสรร $>10 - 15$ ไร่) มีคะแนนเฉลี่ย 10.92 คะแนน ไม่แตกต่างกัน แต่เกษตรกรทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวมีคะแนนการปรับตัวฯ มากกว่าคะแนนการปรับตัวฯ ของกลุ่มที่ 4 (ได้รับจัดสรร $>15 - 20$ ไร่) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งกล่าวได้ว่าเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน มีขนาดพื้นที่สูง (มาก) จะมีแนวโน้มการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่ คทช. ในระดับต่ำ ขณะที่เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ขนาดพื้นที่เล็ก (น้อย) จะมีแนวโน้มการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่ คทช. ในระดับสูง แสดงได้ตามรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.26: ผลการวิเคราะห์การปรับตัวของเกษตรกร 4 กลุ่ม แยกตามขนาดพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การศึกษาสำรวจทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ดำเนินการศึกษาตามกระบวนการวิจัยเชิงสังคมโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นองค์ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินในบริบทกรมพัฒนาที่ดิน ที่สอดคล้องกับนโยบายจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และรองรับข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยร่วมเป็นภาคี (2) เพื่อประเมินศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้กรอบ คทช. ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่อาจเป็นผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมี ท้องที่ตำบลอู่หม่า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนชาติพันธุ์ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทข่า และกลุ่มภูไท และ (3) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่จัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. ทั้งนี้ การศึกษาสำรวจครอบคลุมประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรในพื้นที่ศึกษา ทั้งสิ้นร้อยละ 100 วิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ (Statistics Programme for Social Science: SPSS) เพื่อประเมินศักยภาพการปรับตัวจากความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงสถิติภายใต้สมมติฐานที่กำหนด ผลการศึกษามีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

5.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความแตกต่างของการปรับตัว

1) ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนตัว

- จำนวนพื้นที่ คทช. ที่ได้รับจัดสรร

(1) จำนวนพื้นที่ คทช. ที่ได้รับจัดสรรมาก (สูง) จะมีคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. น้อย (ต่ำ)

(2) จำนวนพื้นที่ คทช. ที่ได้รับจัดสรรน้อย (ต่ำ) จะมีคะแนนการปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มาก (สูง)

5.1.2 ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับความแตกต่างของการปรับตัว

1) ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนตัว

- เพศ
- อายุ
- ชาติพันธุ์

- การศึกษา
- ประเภทการเกษตรหลัก
- รายได้ต่อเดือน

2) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทั่วไป ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ความเกี่ยวข้องกันระหว่าง การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกกับกิจกรรมของมนุษย์
- ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรของท่านหรือไม่
- การใช้ที่ดินทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างไร
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลดีหรือเสียต่อการเกษตรอย่างไร
- หากท่านต้องการเปลี่ยนประเภทพืชที่ปลูกในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร คทช. ท่านจะตัดสินใจเปลี่ยนด้วยเหตุผลใด

3) ปัจจัยด้านความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ดังนี้

- การนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มาจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีผลดีหรือไม่ / อย่างไร
- การจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่ / อย่างไร

ภูมิอากาศหรือไม่ / อย่างไร

5.2 การวิเคราะห์ผล

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านขนาดพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร คทช. ส่งผลต่อระดับการปรับตัวของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กล่าวคือ เกษตรกรที่ได้รับจัดสรรพื้นที่ขนาดเล็กจะมีแนวโน้มการปรับตัวมากกว่าเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรพื้นที่ คทช. ขนาดใหญ่ ในขณะที่ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ จะไม่ส่งผลต่อความแตกต่างต่อระดับการปรับตัวของเกษตรกร (เพศ อายุ ชาติพันธุ์ การศึกษา ประเภทการเกษตรหลัก และรายได้ต่อเดือน) ซึ่งอาจส่งผลให้เกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินขนาดเล็กมีความพร้อมและศักยภาพการพัฒนา พื้นฟู ดูแล และปรับปรุงพื้นที่มากกว่าเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรพื้นที่ขนาดใหญ่ ซึ่งจะต้องใช้ทรัพยากรและต้นทุนในการพัฒนา พื้นฟู ดูแล และปรับปรุงมากกว่า

นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทั่วไป ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และปัจจัยด้านความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างต่อระดับการปรับตัวของเกษตรกร เช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคำตอบของคำถามจากแบบสำรวจ จะเห็นว่าเกษตรกรยังคงใช้วิธีการดั้งเดิมในการจัดการปัญหาและผลกระทบจากการใช้ที่ดินทางการเกษตร การขาดความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเชื่อมโยงกับการใช้ที่ดิน จะเป็นกลจักรสำคัญเบื้องต้นในการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้ที่ดิน และผลักดันสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ผลการศึกษาฯ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีข้อห่วงกังวลต่อปัญหาด้านแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งสามารถนำไปประเด็นดังกล่าวมาถอดบทเรียน และต่อยอดการศึกษาด้านการปรับตัวต่อปัญหาภัยแล้งต่อไป

5.3.2 การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. ในบริบทกรมพัฒนาที่ดิน โดยกำหนดเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน 2 ระยะ ดังนี้

1) ระยะสั้น เกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกินแล้ว ควรให้มีการดำเนินการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดิน 15 – 20 ไร่

2) ระยะยาว การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ประกอบการศึกษารูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการจัดสรรที่ดินทำกินแก่เกษตรกร ให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดผลเชิงประจักษ์ที่ยั่งยืน ตามพลวัตการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

5.3.3 เพื่อให้การศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านวิถีความเป็นอยู่ และทัศนคติที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ด้านชนชาติพันธุ์ ในการประเมินศักยภาพการปรับตัวของชนชาติพันธุ์อย่างแท้จริง อาจต้องมีการออกแบบวิธีวิจัยเชิงสังคมที่มีความละเอียดมากขึ้น กล่าวคือ ผู้วิจัยอาจต้องใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (Focus Group) หรือการเข้าสังเกตการณ์แบบร่วมใช้วิถีชีวิตในกลุ่มชนชาติพันธุ์ เป็นต้น

5.3.4 การพัฒนากลอบแนวคิดเพื่อการเข้าถึงแหล่งทุนด้านการปรับตัว (Adaptation Fund) ในหลากหลายมิติ เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) และความตกลงปารีส (Paris Agreement) อย่างเป็นรูปธรรม

5.3.5 กระบวนการศึกษาสำรวจตามกรอบแนวคิดจากโครงการศึกษาวิจัยฯ นี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาสำรวจทัศนคติของเกษตรกร ประกอบวางแผนการใช้ที่ดินเชิงบูรณาการ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม สำหรับพื้นที่อื่น ๆ ในทุกระดับอย่างเหมาะสม ทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับตำบล

เอกสารอ้างอิง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ **ความรู้ในการป้องกันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**

ในระยะยาว สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม 2567 **แผนปฏิบัติการเสริมความร่วมมือด้านการ**

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ฉบับร่าง เพื่อรับฟังความคิดเห็น กันยายน 2567) สำนักงาน

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

United Nations, **Article 12 Paris agreement** (UNFCCC, 2015)

United Nations, **Article 6 United Nations Framework Convention on Climate Change**
(UNFCCC, 1992)

COP26, **Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use** (UNFCCC, 2022)

ชนเผ่าไทเข้า <https://thailandtourismdirectory.go.th/attraction/22977>

วันที่ 16 กรกฎาคม 2567

ประตูสู่อีสาน <https://www.isangate.com/new/11-paothai/137-paothai-poothai.html> 7

วันที่ 14 มิถุนายน 2567

ประวัติความเป็นมาของเผ่าภูไท ตำนานแรก **ข้อมูลจาก คนภูไท baanmaha.com**

วันที่ 16 กรกฎาคม 2567

วัฒนธรรมและประเพณีของชาวภูไท [วัฒนธรรมและประเพณีของชาวภูไท – Engineering Perspectives](#)

วันที่ 15 มิถุนายน 2567

ภาคผนวก 1

แบบสำรวจทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์
ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทข่า-ญไท พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู
ท้องที่ตำบลอุ่มเหม้า อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

**แบบสำรวจทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์
ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทเข่า-กูไท พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู
ท้องที่ตำบลอุมเหมา อำเภอรือเสาะ จังหวัดนครพนม**

.....

1. บทนำ

กรมพัฒนาที่ดิน โดย นางสาววรรณช เอ็มมาโนชญ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยการสำรวจเชิงสังคมและใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือการจัดเก็บข้อมูล มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบสืบเนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ตามนโยบายจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดิน แห่งชาติ (คทช.) (2) เพื่อประเมินศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำ กินภายใต้กรอบ คทช. ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งอาจเป็นผลกระทบสืบเนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอุมเหมา อำเภอรือเสาะ จังหวัดนครพนม ซึ่ง เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนชาติพันธุ์ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทเข่า และกลุ่มกูไท และ (3) ศึกษาปัจจัยสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการปรับตัวของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่จัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช. โดยผลการศึกษาคงพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐในการกำหนด นโยบายสาธารณะและกระบวนการตัดสินใจ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน และการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้การผลักดันไปสู่การปฏิบัติและดำเนินการตามนโยบายเป็นไปอย่าง เหมาะสม ยั่งยืน เท่าเทียม และเป็นธรรม

2. คำชี้แจง

2.1 แบบสำรวจทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรกลุ่มชาติพันธุ์ ต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและผลกระทบสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทเข่า-กูไท พื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอุมเหมา อำเภอรือเสาะ จังหวัดนครพนม ใช้เวลาการตอบประมาณ 1.30 ชั่วโมง ประกอบด้วยคำถาม 4 ส่วน รวม 26 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคล (10 ข้อ)

ส่วนที่ 2: ข้อมูลความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (6 ข้อ)

ส่วนที่ 3: การปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช. ต่อปัญหา ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (8 ข้อ)

ส่วนที่ 4: ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กับการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดิน อันเป็นผลกระทบสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดิน แห่งชาติ (คทช.) (2 ข้อ)

3. ระยะเวลาในการสำรวจตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 14-20 เมษายน 2567 จากเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน จำนวน 198 ราย ณ พื้นที่ คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอู่หม้า อำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน

4. ข้อตกลงการเข้าร่วมสำรวจตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอเรียนว่าข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาสำรวจจากแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดดังข้างต้น โดยผลการศึกษาวิจัยจะไม่ส่งผลกระทบต่อภาระหน้าที่ และ / หรือ บันทึบท้องถิ่นสภาพความเป็นอยู่ใด ๆ ของเกษตรกรที่ได้รับจัดสรรที่ดินทำกิน จำนวน 198 ราย ณ พื้นที่จัดสรร คทช. ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงหมู ท้องที่ตำบลอู่หม้า อำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน และขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือการศึกษาวิจัยโดยตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคล (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องคำตอบเพียง 1 ช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน)

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
☐ ไม่ระบุ ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
2. หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ.....
3. ชาติพันธุ์ ☐ ไทย ☐ ภูไท
☐ ไทยอีสาน ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ระดับการศึกษา ☐ ไม่รู้หนังสือ ☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา / ปวช. ☐ อนุปริญญา / ปวส.
☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ศาสนา ☐ พุทธ ☐ คริสต์
☐ อิสลาม ☐ ไม่ระบุ
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. อายุ.....ปี
7. ท่านได้รับจัดสรรพื้นที่ คทช. จำนวน.....ไร่

8. ท่านใช้พื้นที่จัดสรร คทช. เพื่อทำการเกษตรประเภทใดเป็นหลัก
- ☐ ข้าว (ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว.....)
- ☐ พืชไร่ (มันสำปะหลัง อ้อย.....)
- ☐ ไม้ผล (ระบุ.....)
- ☐ ไม้ยืนต้น (สัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน.....)
- ☐ พืชสวน (ระบุ.....)
- ☐ พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์ (พืชหญ้าสลับไม้พุ่ม / ไม้ละเมาะ.....)
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
9. แหล่งรายได้หลัก
- ☐ พืชเกษตร ☐ ประมง
- ☐ ปศุสัตว์ ☐ ทำไม้
- ☐ ล่าสัตว์ ☐ รับจ้างทั่วไป
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
10. รายได้ต่อเดือนในภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)
- ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท ☐ 3,001-5,000 บาท
- ☐ 5,001-10,000 บาท ☐ 10,001-20,000 บาท
- ☐ 20,001-30,000 บาท ☐ มากกว่า 30,000 บาท
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
11. รายได้ต่อเดือนนอกภาคเกษตร (ก่อนหักค่าใช้จ่าย)
- ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท ☐ 3,001-5,000 บาท
- ☐ 5,001-10,000 บาท ☐ 10,001-20,000 บาท
- ☐ 20,001-30,000 บาท ☐ มากกว่า 30,000 บาท
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2: ข้อมูลความรู้ความเข้าใจทั่วไปต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องคำตอบที่ตรงกับความเข้าใจของท่าน)

1. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตการเกษตร โดยมากเกิดจากเหตุใด (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
- ☐ ฝนแล้ง ☐ น้ำท่วม
- ☐ ไฟป่า ☐ การชะล้างพังทลายของดิน
- ☐ อากาศแปรปรวน ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. คำอธิบาย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) คือการเปลี่ยนแปลงลักษณะภูมิอากาศเฉลี่ย (Average Weather) ในพื้นที่หนึ่งใด โดยอาจมีสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน (Global Warming) จากการมีความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น (Greenhouse Gases: GHGs)

คำถาม ท่านคิดว่าการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ หรือไม่ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ ไม่เกี่ยวข้องกัน	☐ เกี่ยวข้องกัน
☐ ไม่แน่ใจ	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านคิดว่าปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านได้รับความเสียหายหรือไม่ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ ได้รับ	☐ ไม่ได้รับ
☐ ไม่แน่ใจ	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านเห็นว่าการใช้ที่ดินทางการเกษตรมีอิทธิพลต่อการเกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

- ☐ จากการผลิตออกซิเจน
- ☐ จากการผลิตคาร์บอนไดออกไซด์
- ☐ จากรังสีอัลตราไวโอเล็ต
- ☐ จากการคายน้ำ
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลดีต่อการเกษตร หรือไม่ / อย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

- ☐ ส่งผลดี ทำให้พืชคายน้ำ
- ☐ ส่งผลเสีย ทำให้พืชขาดน้ำ
- ☐ ส่งผลดี ทำให้รากหยั่งลึกเพื่อหาแหล่งน้ำ
- ☐ ส่งผลเสีย ทำให้พืชตายนิ่ง
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. หากท่านต้องการเปลี่ยนประเภทพืชที่ปลูกในพื้นที่ที่ได้รับจัดสรร คทช. จะตัดสินใจเปลี่ยนด้วยเหตุผลใด (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)

☐ มีตลาดรองรับแน่นอน	☐ ความเหมาะสมของที่ดิน
☐ มีแหล่งน้ำเพียงพอ	☐ ความพอใจด้านราคา
☐ พืชที่ปลูกทดแทนมีความทนทานต่อความแปรปรวนของสภาพอากาศ	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

ส่วนที่ 3: การปรับตัวต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช.

(กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน)

1. ท่านรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศจากแหล่งใด ประกอบการตัดสินใจเลือกชนิดพืชที่จะปลูก (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 - ☐ ข่าวพยากรณ์อากาศจากทีวี / วิหุ / อินเทอร์เน็ต
 - ☐ สังเกตด้วยตนเอง
 - ☐ หมอдинอาสา
 - ☐ เลือกพืชที่ปลูกประจำตามฤดูกาลอยู่แล้ว
 - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
2. ท่านคิดว่าการป้องกันปัญหาความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตร บ้างจำเป็นสำคัญที่สามารถจะช่วยให้ทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว คือข้อใด (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 - ☐ มีรายได้
 - ☐ มีความรู้
 - ☐ มีประสบการณ์
 - ☐ มีข้อมูล
 - ☐ มีเครือข่าย
 - ☐ มีที่ปรึกษา
 - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. ท่านคิดว่าชนิดพืชที่ปลูกกับความแปรปรวนของสภาพอากาศ มีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 - ☐ ไม่เกี่ยวข้องกัน
 - ☐ เกี่ยวข้องกัน
 - ☐ ไม่แน่ใจ
 - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. ท่านเห็นว่าการระบาดของแมลงศัตรูพืชมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพอากาศที่เปลี่ยนไป ใช่หรือไม่ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 - ☐ ใช่
 - ☐ ไม่ใช่
 - ☐ ไม่แน่ใจ
 - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. เพื่อป้องกันปัญหาความเสียหายของผลผลิตเกษตรจากภาวะฝนแล้ง ท่านแก้ปัญหาอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
 - ☐ เปลี่ยนชนิดพืชที่ปลูก
 - ☐ เปลี่ยนพื้นที่ปลูก
 - ☐ ขอบฝนเทียม
 - ☐ ขุดบ่อบาดาล
 - ☐ ทำพิธีแห่นางแมว
 - ☐ ร้องเรียนราชการ
 - ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านเคยเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรหรือไม่ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
- ☐ เคย ชื่อหลักสูตร.....
จัดโดย.....
- ☐ ไม่เคย.....
7. ท่านมีการเปลี่ยนวิธีการปลูกพืชเพื่อรองรับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือไม่ / อย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
- ☐ มี โดย.....
.....
- ☐ ไม่มี.....
8. ท่านมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ (ลด / เพิ่ม / โยกย้าย) เพาะปลูกเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไม่ / อย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)
- ☐ มี โดย.....
.....
- ☐ ไม่มี.....

ส่วนที่ 4: ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัญหาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
จากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายจัดสรรที่ดินทำกิน
ภายใต้กรอบคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

(กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ และให้เหตุผลลงช่องคำตอบที่ตรงกับความเข้าใจของท่าน)

1. ท่านเห็นว่าการนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มาจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช. มีผลดีหรือไม่ / อย่างไร (สามารถเลือกตอบได้ทั้ง 2 ข้อ)
- ☐ มีผลดี เพราะ.....
.....
- ☐ มีผลเสีย เพราะ.....
.....
2. ท่านคิดว่าการจัดสรรที่ดินทำกิน ตามนโยบาย คทช. มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือไม่ เพราะเหตุใด (สามารถเลือกตอบได้ทั้ง 2 ข้อ)
- ☐ ไม่มี / ไม่เกี่ยว เพราะ.....
.....
- ☐ มี / เกี่ยว เพราะ.....
.....

ภาคผนวก 2

ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ที่ดิน
(Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

กรมพัฒนาที่ดิน	
เลขที่	๓๒๒๒
วันที่	๒๗ มี.ค. ๒๕๖๕
เวลา	๑๕.๓๕ น.

ส่วนราชการ กลุ่มประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โทร. ๐-๒๒๗๒-๙๕๖๙
ที่ กษ.๐๒๒๒/ ๒๖๗ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)

เรียน อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผ่าน ปลร.กรม (นางสาวภัทราภรณ์ ไสเจียยะ)

ด้วยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use) รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ

ปลร.กษ. จึงขอส่งเรื่องดังกล่าวมาเพื่อขอให้หน่วยงานของท่านเสนอความเห็นไปยังสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อรวบรวมความเห็นเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมทั้งส่งไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ E-mail:kaset.moac@gmail.com ทั้งนี้ รายละเอียดข้อมูลประกอบการพิจารณาเสนอความเห็น สามารถเปิดดูได้ที่ <https://goo.gl/32mE1b>

อนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีนโยบายให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน ในกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ความสำคัญกับการเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยให้ถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ดังนั้น จึงขอให้กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายชานนท์ สีสต)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ผู้ช่วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๘๒๑๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๗.๗/๘๑๓ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่อง ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use) ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยด่วนด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุรพงษ์ ชลชา

(นายสุพัฒน เมธีวรพจน์)

ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๖๕๒ หรือ ๐๖๓ ๖๓๔ ๕๔๓๓ (พิธีสาร)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๐๖๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

กวนทีสุด

ที่ ทส ๑๐๐๗.๗/ส/๑๐

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาหนังสือนายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ และปฏิญญา
กลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
๓. สรุปความเห็นของหน่วยงานต่อปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน
๔. มติคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕
เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕
๕. มติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕
๖. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ส่วนที่ส่ง ที่ ทส ๑๐๐๗/๑๖๘ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง ปฏิญญากลาสโกว์
ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Glasgow Leaders' Declaration on Forests and Land Use)
มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
การเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ
ในด้าน (๕) การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรองนายกรัฐมนตรี
(พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานประสานงานกลางของประเทศภายใต้กรอบอนุสัญญา
สหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on
Climate Change: UNFCCC) ได้รับการประสานจากสถานเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรประจำประเทศไทย
แจ้งว่า นายบอริส จอห์นสัน นายกรัฐมนตรีสหราชอาณาจักร ในฐานะประธานการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญา

สมัยที่ ๒๖ ...

สมัยที่ ๒๖ (COP26) มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ขอเชิญชวนให้พิจารณาเข้าร่วมปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๑.๒ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหนังสือถึงหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับปฏิญญา จำนวน ๖ หน่วยงาน ประกอบด้วย กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมองค์การระหว่างประเทศ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมปฏิญญา ของประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ๖ หน่วยงานดังกล่าวไม่มีข้อขัดข้องต่อการเข้าร่วมปฏิญญา เนื่องจากสอดคล้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการจัดการป่าไม้ ทรัพยากรที่ดิน และการเกษตรที่ยั่งยืน รวมถึงไม่ส่งผลกระทบต่อการปลูกป่าในพื้นที่เอกสารสิทธิ์ของประชาชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๑.๓ คณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการประสานท่าทีเจรจาและความร่วมมือระหว่างประเทศ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ มีมติไม่ขัดข้องในหลักการต่อการเข้าร่วมปฏิญญา หากหน่วยงานเจ้าของเรื่องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วสอดคล้องกับนโยบาย และผลประโยชน์ของไทย และไม่ขัดต่อข้อกำหนด ระเบียบ และข้อบังคับของประเทศ อาจพิจารณาเข้าร่วมได้ ทั้งนี้ เห็นชอบให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ นำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เพื่อพิจารณาการเข้าร่วมปฏิญญา ของประเทศไทย

๑.๔ คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ มีมติไม่ขัดข้องต่อการเข้าร่วมปฏิญญา ของประเทศไทย ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการประสานท่าทีเจรจาและความร่วมมือระหว่างประเทศ และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งมติคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติต่อฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาการเข้าร่วมปฏิญญา รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๑.๕ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ มีมติไม่ขัดข้องต่อการเข้าร่วมปฏิญญา ของประเทศไทย และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานแจ้งมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. ความเร่งด่วน...

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การเข้าร่วมปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะสนับสนุนการดำเนินงานของประเทศไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในการเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้ร้อยละ ๕๕ และเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) ภายในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ และมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net-zero greenhouse gas emission) ภายในปี ค.ศ. ๒๐๖๕ ตามที่ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวด้วยแถลงของประเทศไทย ในการประชุมสุดยอดผู้นำโลก (World Leaders Summit) ของ COP26 เมื่อวันที่ ๑ - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร รวมถึงจะเสริมสร้างบทบาทและภาพลักษณ์ของประเทศไทยด้านการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และที่ดินอย่างยั่งยืนในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งขณะนี้ (วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๕) มีประเทศสมาชิกภายใต้กรอบอนุสัญญา ประกาศเข้าร่วมปฏิญญา แล้ว ๓๔๓ ประเทศ จากทั้งหมด ๑๙๗ ประเทศ จึงมีความจำเป็นจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำความสำคัญของการจัดการป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน และแสดงความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อยุติการสูญเสียป่าไม้และความเสื่อมโทรมของที่ดินภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ตลอดจนเปลี่ยนผ่านสู่การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยมีประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย (๑) การอนุรักษ์ป่าไม้และระบบนิเวศบนบก (๒) สนับสนุนนโยบายการค้าและการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (๓) เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนท้องถิ่น (๔) ดำเนินการหรือปรับเปลี่ยนนโยบายการเกษตรที่ยั่งยืนและความมั่นคงด้านอาหาร (หากจำเป็น) (๕) สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการเกษตรและการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืน (๖) อำนวยความสะดวกให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการฟื้นฟูพื้นที่ป่าและที่ดินจากความเสื่อมโทรม

๕. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมองค์การระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย มีความเห็นว่า ปฏิญญา เป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง โดยไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ปฏิญญาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงควรพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนรับรองปฏิญญา ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖

๖. ข้อเสนอ ...

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

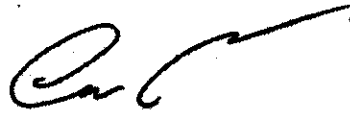
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๖.๑ เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าร่วมปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน และมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ลงนามในหนังสือแจ้งยืนยันการเข้าร่วมปฏิญญาฯ เพื่อนำส่งให้สหราชอาณาจักรต่อไป

๖.๒ มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามปฏิญญากลาสโกว์ของผู้นำด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไป

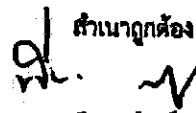
จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรารุณ ศิลปอาชา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(นายพิสรณ์ เพ็ญสุวรรณ)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๖๖๔ ๖๖๔๐ (ข้าราชการ)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sarabun@onep.go.th

ภาคผนวก 3

ร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ...

ผู้ช่วยปลัดฯ (นางสาวนฤมล)
รับที่ ๕๖๓
วันที่ ๒๖ ก.พ. ๖๗ เวลา ๑๐.๒๑

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๖๓๓
วันที่ ๒๖ ก.พ. ๖๗
เวลา ๑๔.๔๕

ปณ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล โทร. ๐-๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒

ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๘๑๓

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เสนอ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณาแจ้งกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อโปรดทราบต่อไป

35๖๘

20 ก.พ. 2567

(นางสาวรุ่งรัชฎี อภิศักดิ์มนตรี)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ปฏิบัติราชการแทนหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

กองกลาง
รับที่ ๕๖๓๓
วันที่ ๒๖ ก.พ. ๖๗
เวลา ๑๔.๕๐

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๒๑๕๓
วันที่ ๒๖ ก.พ. ๖๗ เวลา ๑๕.๕๐

รองปลัดฯ (นายนวนิตย์)
รับที่ ๑๐๕๐
วันที่ ๒๖ ก.พ. ๖๗ เวลา ๑๖.๑๑

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่าน รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายนวนิตย์ พลเคน)

และผ่าน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางสาวนฤมล สงวนวงศ์)

เพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ เห็นสมควรแจ้งกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบต่อไป

กองกลาง
รับที่ ๕๖๓๓
วันที่ ๒๖ ก.พ. ๖๗
เวลา ๑๕.๕๐

นายประดิษฐ์ เกษมวิสิษฐกุล

(นายประดิษฐ์ เกษมวิสิษฐกุล)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายประยูร อินสกุล

ผ่าน

๒๓ ก.พ. ๖๗

(นายนวนิตย์ พลเคน)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผ่าน

นางสาวนฤมล สงวนวงศ์

(นางสาวนฤมล สงวนวงศ์)

ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขรับ ๑๑๓๐ ๙๓
วันที่ ๑๙ ก.พ. ๒๕๖๗
เวลา ๑๕.๑๖ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๗๑๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่แจ้งว่าได้ส่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.
ไปเพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วนตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว
โดยตรวจสอบเฉพาะรูปแบบการร่างกฎหมายเนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง)
และศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้ยืนยันให้ความเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้
และเอกสารที่เกี่ยวข้องไปเพื่อคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

ปิยนุศ ๒๕๖๖๖

(นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒ (ณช)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

๑. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๙ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ที่ตรวจพิจารณาแล้ว
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๒๒๒.๕/๔๘๕ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
 ๓. สำเนาหนังสือศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ที่ วร ๐๗๐๐/๑๓๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
 ๔. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๖/๒๓๓ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
 ๕. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๘๐๔/๑๒๒๖ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
 ๖. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ด่วนที่สุด ที่ วร ๐๒๑๐.๑/๖๙๘ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
 ๗. สำเนาหนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๘/๑๐๔๖ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
-

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๔/ ๕

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๕๘
ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

- สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.
(๒) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.
(๓) ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่ตรวจพิจารณาแล้ว

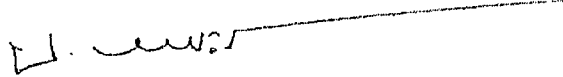
ตามหนังสือที่อ้างถึงกล่าวว่า คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยได้รับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป นั้น

บัดนี้ สำนักงานฯ ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้ว โดยตรวจสอบเฉพาะรูปแบบการร่างกฎหมายเนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วน ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) (๒) และ (๓) และหากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกับผลการพิจารณา เอกสารตาม (๒) และ (๓) จะเป็นเอกสารที่ต้องจัดส่งให้สภาผู้แทนราษฎรต่อไป สำหรับหนังสือยืนยันให้ความเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว นั้น สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง) กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จะได้เสนอมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรงภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายที่สำนักงานฯ ตรวจพิจารณาแล้ว

อนึ่ง สำหรับรายงานผลการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง ที่ได้แก้ไขให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ตรวจพิจารณาแล้ว นั้น สำนักงานฯ ได้แจ้งให้กระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) จัดทำและส่งมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรงด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๒๗๐ (นางรัชนี้ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๖๒๐๑

www.ocs.go.th

www.lawreform.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายวิช ว่องไว)

อธิการชำนาญการ กองนิติธรรม

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยได้รับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณา โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

กระทรวงวัฒนธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑ หมวด ๑ บททั่วไป กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

๑.๒ หมวด ๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

๑.๓ หมวด ๓ กำหนดกลไกการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้มีการจัดตั้งสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

๑.๔ หมวด ๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงเชิงวิชาการในการคุ้มครองและส่งเสริมกลุ่มชาติพันธุ์

๑.๕ หมวด ๕ การกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมคุณภาพ

ชีวิตที่ตีบนฐานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

๑.๖ บทเฉพาะกาล

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สำนักงาน ก.พ.ร. เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ในส่วนของความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ประเด็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรกของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เกี่ยวกับอัตราค่าจ้าง ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕ เรื่อง การกำหนดและทบทวนกรอบอัตราค่าจ้างขององค์การมหาชนให้มีขนาดที่เหมาะสม

๒.๒ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีข้อสังเกตดังนี้

๒.๒.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐที่ให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันในสังคมไทยตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และส่งเสริมการดำเนินการตามหลักสิทธิมนุษยชน อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการของภาครัฐในการดูแลชาวไทยทุกกลุ่มชาติพันธุ์ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์ สอดรับกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) อย่างไรก็ตาม หลักการและแนวคิดของร่างพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติว่า รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ ต้องคำนึงด้วยว่าการดำเนินการใด ๆ ต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง

๒.๒.๒ องค์ประกอบของคณะกรรมการ ควรมีความสมส่วนส่วนและมีความเหมาะสมตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว จึงเห็นควรให้มีผู้แทนหน่วยงานและบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) เสนอให้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการเพิ่มเติม เพื่อช่วยพิจารณาการตกลงใจในการเสริมสร้างโอกาสและการคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ให้เกิดความเท่าเทียมกัน อันสอดคล้องกับภารกิจหลักของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๒) เสนอให้มีผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ปลัดกระทรวงยุติธรรม และปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เป็นกรรมการโดยตำแหน่งเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนข้อมูลและช่วยในการพิจารณากลั่นกรองนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และทิศทางเดียวกับนโยบายของรัฐที่มีอยู่แล้ว

๒.๒.๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน มีความสำคัญต่อการให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่จะทำให้การพิจารณาตกลงใจของคณะกรรมการ

มีความรอบด้านและเสริมสร้างประโยชน์ที่ก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ และวิธีการสรรหาให้มีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับได้ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ดังนี้

(๑) หลักเกณฑ์การคัดเลือกและวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ควรเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องในแต่ละด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และการอำนวยความสะดวก โดยเห็นว่าควรให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เสนอชื่อและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการดังกล่าว ทั้งนี้ ควรพิจารณาบุคคลที่มีความเข้าใจมิติงานที่สมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงขององค์กรและด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้ผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ

(๒) การกำหนดคุณสมบัติองค์กรพัฒนาเอกชน ควรให้ความสำคัญต่อองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีประวัติในการดำเนินกิจกรรมที่เสริมสร้างประโยชน์แก่สังคมอย่างแท้จริง ความเป็นกลาง และสามารถสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการได้อย่างเหมาะสม ไม่เกิดจุดอ่อนในด้านใดด้านหนึ่งโดยสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๒.๒.๔. การดำเนินการให้มีธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นการคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข และไม่ถูกรบกวนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญนั้น เป็นประเด็นละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง จำเป็นต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้เป็นการเลือกปฏิบัติที่จะนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งอาจกระทบต่อการดูแลความสงบโดยรวมของประเทศ รวมทั้งต้องระมัดระวังมิให้ขัดกับกฎหมายที่มีอยู่

๒.๓ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ในหมวดของคณะกรรมการ ควรพิจารณาทบทวนเพื่อไม่ให้เกิดการตั้งคณะกรรมการมากเกินไปจนจำเป็น ได้แก่ (๑) คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ ควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ พร้อมทั้งกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดส่งข้อมูลให้ โดยให้ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (ศมส.) ที่รับผิดชอบงานวิชาการของคณะกรรมการและมีหน้าที่ในการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นผู้ดำเนินการ และ (๒) คณะกรรมการบริหารสมัชชา ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ ศมส. ในการเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินงานร่วมกับสมัชชา เนื่องจากมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสมัชชาอยู่แล้ว

๒.๔ สำนักงบประมาณ เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า สำหรับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นเมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความครอบคลุมของทุกแหล่งเงิน ความประหยัด ความคุ้มค่า ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสมตามขั้นตอนต่อไป

๒.๕ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีข้อสังเกตดังนี้

๒.๕.๑ การกำหนดให้ ศมส. มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบธรรมนูญ จะต้องมีการรายงานการให้ความเห็นชอบธรรมนูญให้คณะกรรมการทราบด้วยหรือไม่ อย่างไร

๒.๕.๒ ในการดำเนินการจัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ แผนที่หรือการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรอบคอบ รวมถึงการกำหนดให้กลุ่มชาติพันธุ์มีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับกฎหมายฉบับอื่นอย่างไรหรือไม่ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกินสมควร

๒.๖ กระทรวงการคลัง ไม่ขัดข้องในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มี "คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์" และกำหนดให้ประธาน รองประธาน และกรรมการ ได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ให้คำนึงถึงความคุ้มค่า ต้นทุนและผลประโยชน์ เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๗ กระทรวงการต่างประเทศ มีความเห็นดังนี้

๒.๗.๑ ไม่ขัดข้องในหลักการต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดหลักการและแนวทางในการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์ และก่อให้เกิดความเสมอภาคบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) รวมถึงอนุสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD)

๒.๗.๒ การมีกลไกคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิ คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่แต่งตั้งผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์เข้าร่วมการประชุมตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ยังเป็นการอุดหนุนและส่งเสริมการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ของประเทศไทยอย่างเป็นระบบตามข้อเสนอแนะโดยสรุป (concluding observations) ของคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติภายใต้อนุสัญญา CERD จากการนำเสนอรายงานประเทศของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ นครเจนีวา อาทิ ข้อมูลสถิติที่มีการแบ่งแยกกลุ่ม การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มประชากรต่าง ๆ ข้อความที่ทำให้เกิดความเกลียดชังและอาชญากรรมจากความเกลียดชัง และการสร้างความตระหนักรู้และทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ อาจพิจารณาจัดการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อกำหนดแนวทางให้การดำเนินงานของกลไกต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๘ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มชาติพันธุ์ ควรมีกลไกหรือมาตรการที่กำหนดให้ต้องกระทำอย่างจำกัดภายใต้วัตถุประสงค์โดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงมีการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลเท่าที่จำเป็น ตลอดจนจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

๒.๙ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมดังนี้

๒.๙.๑ โดยที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานที่มีการกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ เห็นสมควรพิจารณาให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัติฯ ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่เลขานุการร่วมในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

๒.๙.๒ การกำหนดว่ากลุ่มใดหรือบุคคลใดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ปรากฏว่าเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์หรือคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ โดยในเบื้องต้นได้กำหนดให้ขึ้นทะเบียนกับ ศมส. ในส่วนนี้จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาเพิ่มเติมว่า ควรจะมีการกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการชุดใดในร่างพระราชบัญญัติฯ หรือไม่ เพื่อให้นำไปสู่ความสอดคล้องกับการกำหนดแนวทางการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ ในบริบทของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การขับเคลื่อนงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์เกิดขึ้นภายใต้นิยามของ “ราษฎรบนพื้นที่สูง” โดยยึดโยงกับบริบททางประวัติศาสตร์สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐาน จึงเสนอให้การกำหนดนิยามความเป็นชาติพันธุ์ พิจารณาความหลากหลายในสมมติฐานและแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ

๒.๙.๓ ร่างมาตรา ๒๙ (เดิม) ควรกำหนดให้คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางสังคมด้วย เนื่องจากทุนทางสังคมเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่เป็นประโยชน์ในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งการปฏิบัติงานตามร่างมาตรา ๕ (เดิม) ร่างมาตรา ๖ (เดิม) และร่างมาตรา ๓๔ (๔) (เดิม) ประสานงานการรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์จากหน่วยงานรัฐหรือเอกชน

๒.๙.๔ ร่างมาตรา ๓๓ (เดิม) ที่กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์แล้ว ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่โดยจำแนกตามกลุ่มที่อาศัย และผู้แทนของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน โดยให้มีผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ นั้น เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีการกระจายอยู่ทั่วประเทศและมีบริบททางสังคมที่ไม่เหมือนกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยคำนึงถึงลักษณะของกลุ่มที่อยู่อาศัย อาทิ ๑) กลุ่มที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูง ๒) กลุ่มที่อยู่อาศัยบนพื้นที่ราบ ๓) กลุ่มที่อยู่อาศัยและตั้งถิ่นฐานตามหมู่เกาะหรือชายฝั่งทะเล และ ๔) กลุ่มที่อาศัยในพื้นที่ป่า ฯลฯ

๒.๙.๕ การจัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ควรเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมทุนทางสังคมด้วย เนื่องจากการส่งเสริมทุนทางสังคมมีความจำเป็นต่อการจัดการชุมชน และการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่คุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน

๒.๑๐ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีข้อสังเกตดังนี้

๒.๑๐.๑ เนื้อหาและสาระสำคัญบางประการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้กลุ่มชาติพันธุ์มีสิทธิใช้ พัฒนา และควบคุมที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติซึ่งได้มาตามประเพณี หรือจากการใช้ประโยชน์ หรือครอบครอง หรือการใช้ตามประเพณีอื่น ๆ รวมทั้งกรณีการได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้นโดยวิธีอื่น ในทำนองเดียวกัน จึงมีข้อสังเกตว่า กรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้บุคคลอาจได้มาซึ่งที่ดิน หรือทรัพยากรธรรมชาติโดยวิธีอื่นนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดและส่งผลกระทบต่อให้มีการเข้า ยึดถือครอบครองที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติได้โดยง่าย การให้สิทธิในการดำรงวิถีชีวิต ทางการเกษตรตามวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม การล่าสัตว์ การเก็บของป่า การก่อสร้าง แผ้วถาง กระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ควรจะต้องอยู่ภายใต้กรอบ ที่กฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกำหนด

๒.๑๐.๒ ร่างมาตรา ๗ (๓) (เดิม) เห็นควรเพิ่มผู้อำนวยการสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดินเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง

๒.๑๐.๓ ร่างมาตรา ๗ วรรคสอง (เดิม) เห็นควรกำหนดให้องค์กรพัฒนา เอกชนต้องจดทะเบียนในประเทศไทยและไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าวโดยเฉพาะ

๒.๑๐.๔ การกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เห็นควรกำหนด พื้นที่ให้มีความเหมาะสมและไม่ส่งผลกระทบใด ๆ อีกทั้งไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๓๒ วรรคสอง (เดิม)

๒.๑๐.๕ ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีการกำหนดในเรื่องของพื้นที่คุ้มครอง วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน หรือพื้นที่ทางวัฒนธรรมและจิต วิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยในหมวด ๕ พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ได้วางหลักการเกี่ยวกับการกำหนดและประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดทำแผนแม่บทและแผนที่แสดง พื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การกระทำการต่าง ๆ ในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์ การจัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งกระทบต่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และขัดแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติ ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติอุทยาน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งการส่งเสริมและให้การคุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ จะต้องไม่กระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจะต้องไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมายอื่น อีกทั้งพื้นที่ ที่จะถูกประกาศกำหนดเป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีการสงวน หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ที่อยู่ของสัตว์ป่าเฉพาะถิ่น พื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง หรือแม้กระทั่งพื้นที่ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ อันมีผลกระทบต่อพื้นที่ป่าหรือพื้นที่สาธารณสมบัติของประเทศ และโดยที่พื้นที่ป่าไม้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีความจำเป็นต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ไว้ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนทุกคน ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ไม่ใช่เงื่อนไขที่จะนำมาพิจารณาจำกัดสิทธิอาศัยและใช้ประโยชน์ในที่ดิน

ซึ่งมีการทับซ้อนกับพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของทางราชการ การคุ้มครองวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีสิทธิต่าง ๆ ในการใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ ควรคำนึงถึงประโยชน์ได้เสียของสาธารณะและกฎหมายอื่นประกอบ

๒.๑๐.๖ การกำหนดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นการเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มเท่านั้น อาจเป็นการเลือกปฏิบัติและให้ความสำคัญหรือให้ประโยชน์แก่กลุ่มบุคคลเฉพาะกลุ่ม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นสาธารณสมบัติส่วนรวมต้องคำนึงถึงสิทธิของประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ด้วย มิใช่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะสามารถมีสิทธิเหนือประชาชนคนไทยกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งการบริหารจัดการพื้นที่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ย่อมมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นสาธารณสมบัติส่วนรวมที่ทุกคนมีสิทธิอย่างเท่าเทียมกันซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

๒.๑๐.๗ การกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และการใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายเฉพาะที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยการกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ต้องบัญญัติให้ชัดเจนและเข้าใจได้ว่าขอบเขตและลักษณะของพื้นที่อย่างไร จึงสมควรกำหนดเป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ตั้งของพื้นที่ครอบคลุมบริเวณใดบ้าง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในเชิงพื้นที่เป็นไปอย่างถูกต้อง ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักการของมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และไม่ขัดแย้งหรือทับซ้อนกับการกำหนดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑๐.๘ การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นกรณีทีละเยื้อง่อนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมถึงการบริหารจัดการที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงเห็นควรกำหนดให้การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และแก้ไขร่างมาตรา ๑๐ (๔) (เดิม) เป็น “กำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามมาตรา ๓๐ เพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี”

๒.๑๐.๙ การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ได้กำหนดว่าสามารถเพิกถอนหรือขยายได้หรือไม่ อย่างไร

๒.๑๐.๑๐ การจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ (ร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง (เดิม)) ไม่ได้กำหนดรูปแบบหรือรายละเอียดว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร ใช้ระบบหรือมาตราส่วนใด อันเป็นเรื่องสำคัญซึ่งอาจทำให้มีความเห็นที่แตกต่างกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ต่าง ๆ

๒.๑๐.๑๑ กระบวนการและขั้นตอนในการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตามร่างมาตรา ๓๐ (เดิม) ควรต้องกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เนื่องจากหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีมาตรการบังคับหรือมาตรการคุ้มครองในพื้นที่ของตนเองเป็นพิเศษ เพื่อให้การพิจารณาประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เป็นไป

โดยรอบคอบมากที่สุด และทำให้หน่วยงานของรัฐสามารถกำหนดแผนงานหรือวางแผนแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งไม่กระทบสิทธิของประชาชนเกินสมควร

๒.๑๐.๑๒ ร่างมาตรา ๓๒ วรรคสาม (เดิม) ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่กฎหมายใดบัญญัติให้การกระทำหรือการงดเว้นการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดหรือต้องรับผิดตามกฎหมายนั้น หากผู้มีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดในธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เป็นผู้กระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้น ให้ถือว่าไม่มีเจตนาในการกระทำความผิดและไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายนั้น” มีความเห็นว่าการกำหนดให้ผู้กระทำหรืองดเว้นการกระทำ ไม่ถือเป็นความผิดและไม่ต้องรับโทษนั้น ไม่สอดคล้องกับหลักการในความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย ซึ่งบุคคลต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ข้อบัญญัติที่มีลักษณะเข้าข่ายกำหนดเงื่อนไขต่อการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ อาจเป็นการสร้างโอกาสในทางอ้อมต่อการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ โดยแม้จะเป็นการดำเนินการตามธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ก็ตาม แต่ในอนาคตก็อาจเกิดกรณีที่มีการกระทำความผิดจากการแสวงหาประโยชน์ต่อทรัพยากรธรรมชาติขึ้นได้ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เกิดขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ที่บังคับใช้ในพื้นที่ยังมีอยู่ ด้วยว่าเป็นการบัญญัติเนื้อหากฎหมายที่มีลักษณะเป็นการยกเว้นกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ เหล่านั้นหรือไม่ จึงควรตัดข้อความตามวรรคสาม ที่บัญญัติยกเว้นความผิดและโทษดังกล่าวออกจากร่างมาตรา ๓๒ (เดิม)

๒.๑๐.๑๓ เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และเป็นธรรม จึงเห็นควรกำหนดหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เพิ่มเติมไว้ในหมวด ๕ ด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับมาตรา ๕๐ (๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติว่า บุคคลมีหน้าที่ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพรวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

๒.๑๐.๑๔ การมีกฎหมายเฉพาะกลุ่มบุคคลอาจจะสร้างความไม่เป็นธรรมในสังคมส่วนร่วมซึ่งจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ประชาชนคนไทยทุกคน ทุกชาติพันธุ์ ควรอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน อนึ่ง บริบทของสังคมมีการเปลี่ยนแปลง จึงควรที่จะร่วมกันรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการพื้นที่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของคนในชาติอันเป็นสาธารณสมบัติส่วนรวมที่ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน

๒.๑๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมดังนี้

๒.๑๑.๑ ร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการสำคัญในการคุ้มครองความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity) และการแสดงออกซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมไทย รวมถึงส่งเสริมความคงอยู่และต่อเนื่องของวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย มิได้ผูกพันเฉพาะเรื่องชาติพันธุ์ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) จึงควรกำหนดชื่อและสาระของร่างพระราชบัญญัติให้ตรงกับหลักการดังกล่าวเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปเป็นเรื่อง Indigenous people ซึ่งยังมีความคลุมเครือและยังไม่มีนิยามที่ชัดเจนตามกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ มาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องใด ๆ อยู่แล้ว อีกทั้งการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ หรือแหล่งกำเนิดก็สามารถทำได้ตามกฎหมายปัจจุบัน ส่วนการกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิต และวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพให้มิชอบเขตแคบมากกว่าที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ จึงควรพิจารณาให้รอบคอบ

๒.๑๑.๒ โดยที่มาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรองรับหลักการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ฯลฯ ประกอบกับได้กำหนดหน้าที่ของรัฐไว้ตามหมวด ๕ ให้รัฐดูแลให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ตลอดจนกำหนดหน้าที่ให้รัฐมีหน้าที่ทั้งการส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย การกำหนดกลไกการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ประกอบกันด้วย

๒.๑๑.๓ การกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อนุรักษ์ ที่มีกฎหมายอื่นรับผิดชอบอยู่เป็นการเฉพาะ อันจะทำให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิอาศัย และใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีฐานะเป็นกลุ่มคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อยู่อาศัยในพื้นที่มาก่อนที่รัฐจะประกาศให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์อื่นของรัฐ นั้น ควรคำนึงถึงการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และประชาชนหรือชุมชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและอยู่อาศัยมาก่อนการประกาศให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์อื่นของรัฐเช่นเดียวกัน จึงควรดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของกฎหมายเฉพาะเดียวกัน และต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ One Map รวมทั้งมาตรการที่จะดำเนินการกับกรณีที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่เข้ามา จะมีสิทธิแค่ไหน เพียงใด ควรมีการกำหนดให้ชัดเจน

๒.๑๑.๔ กลไกการมีส่วนร่วมและการดำเนินการด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามร่างมาตรา ๓๐ (เดิม) ตลอดจนกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ควรพิจารณาถึงความจำเป็นในการกำหนดกลไกในการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ และหากเห็นควรมี ก็ควรกำหนดสัดส่วนของผู้มีส่วนร่วมทั้งภาคประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องอย่างสมดุล เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ และรับกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะบริบทด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

๒.๑๑.๕ หลักการที่กำหนดให้มีการประกาศกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะทำให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติเพื่อคุ้มครองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีฐานะเป็นกลุ่มคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อยู่อาศัยในพื้นที่มาก่อนที่รัฐจะประกาศให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์อื่นของรัฐ นั้น ในปัจจุบันพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีบทบัญญัติที่เปิดช่องให้มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติ เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติฯ ใช้บังคับ และการจัดทำโครงการอนุรักษ์ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติเพื่อแก้ไขปัญหาการดำรงชีพตามวิถีชุมชน

หรือวิถีชีวิตดั้งเดิมที่อยู่โดยรอบอุทยานแห่งชาติ ประกอบกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดคบทบัญญัติรองรับให้มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ใช้บังคับอยู่แล้ว ซึ่งหากการดำเนินการใด ๆ ในพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ก็จะทำให้การกำหนดแผนงานหรือนโยบายของภาครัฐในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินทุกกลุ่มเป็นไปในทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ รวมทั้งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การอนุรักษ์ฟื้นฟู บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศทางธรรมชาติของประเทศไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยหากจำเป็นต้องประกาศพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น ควรดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ One Map

๒.๑๑.๖ การกำหนดมาตรการในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ให้กระทำในรูปแบบของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ แล้วแต่กรณี ซึ่งไม่สอดคล้องกับภารกิจ และสร้างขั้นตอนและต้นทุนในการดำเนินการโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้การจัดตั้งสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทยและการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ มิได้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของมาตรการที่เสนอกับสภาพปัญหาของปัญหาที่ระบุอยู่ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายว่าจะสามารถแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร และเพราะเหตุใดจึงไม่อาจดำเนินการโดยกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

๒.๑๑.๗ การดำเนินการตามกฎหมายนี้ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งต้องใช้ทรัพยากรกำลังเพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร สมควรมีข้อวิเคราะห์นี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีประกอบการพิจารณาด้วย

๒.๑๒ สำนักงาน ก.พ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงสาธารณสุข เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยไม่มีข้อสังเกตเพิ่มเติม

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ประกอบกับข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปผลการพิจารณาและการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

๓.๑ บทนิยาม (ร่างมาตรา ๓)

แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” และ “หน่วยงานของรัฐ” ให้ชัดเจนและครบถ้วนยิ่งขึ้น และตัดนิยามคำว่า “ชุมชน” ออก เนื่องจากมีความหมายเป็นการทั่วไป จึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดนิยามคำนี้ไว้

๓.๒ มาตราการศึกษาการ (ร่างมาตรา ๔)

กำหนดเพิ่มให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่รักษาการร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เนื่องจากกระทรวง

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์

๓.๓ หมวด ๑ บททั่วไป

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๕)

(๒) ตัดร่างมาตรา ๖ เดิม ออก เนื่องจากภารกิจของหน่วยงานของรัฐย่อมเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้

๓.๔ หมวด ๒ คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๑) กำหนดเพิ่มให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ และกำหนดให้ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ และปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เนื่องจากมีภารกิจเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามข้อสั่งเกิดของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

นอกจากนี้ ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการแทนผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้มีการใช้อำนาจรัฐในหลายเรื่อง จึงควรกำหนดให้หน่วยงานระดับกระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบและขับเคลื่อนภารกิจแทนองค์การมหาชน (ร่างมาตรา ๖)

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่ประกาศกำหนดกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายนี้ เพื่อความชัดเจนว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ ตามข้อสั่งเกิดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ ได้แก้ไขหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๐)

(๓) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เพื่อให้หน่วยงานระดับกระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบและขับเคลื่อนภารกิจ และแก้ไขหน้าที่และอำนาจให้สอดคล้องกับภารกิจ (ร่างมาตรา ๑๓)

นอกจากนี้ ได้แก้ไขคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระและการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามแนวทางร่างกฎหมายของสำนักงานฯ

๓.๕ หมวด ๓ สมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

(๑) แก้ไขหน้าที่และอำนาจของสมัชชาให้มีความสอดคล้องกับภารกิจที่ต้องดำเนินการ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๒๐)

(๒) ตัดคณะกรรมการบริหารสมัชชา (ร่างมาตรา ๒๒ เดิม) ออก เนื่องจากมีหน้าที่และอำนาจซ้ำซ้อนกับสมัชชา เพื่อมิให้มีการตั้งคณะกรรมการเกินความจำเป็น

๓.๖ หมวด ๔ ข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์

(๑) แก้ไขวัตถุประสงค์ของการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ ชี้แจงว่า ข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ที่จัดเก็บจะไม่รวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มชาติพันธุ์ จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดกลไกหรือมาตรการที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ร่างมาตรา ๒๒ และร่างมาตรา ๒๕)

(๒) แก้อำนาจแบบการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ เป็นให้แต่งตั้งเป็น “คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์” แทน เพื่อมิให้มีการตั้งคณะกรรมการเกินความจำเป็น และกำหนดเพิ่มให้ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการดังกล่าว รวมทั้งกำหนดหน้าที่และอำนาจที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินการ (ร่างมาตรา ๒๓ และร่างมาตรา ๒๖)

นอกจากนี้ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระและการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามแนวทางการร่างกฎหมายของสำนักงานฯ

๓.๗ หมวด ๕ พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๑) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดให้หน่วยงานระดับกระทรวงเป็นผู้รับผิดชอบและขับเคลื่อนภารกิจตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๗)

(๒) ตัดการกำหนดให้สิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดในธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์สามารถสืบทอดทางมรดกทางทายาทโดยธรรม ออก ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับที่ผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ชี้แจงว่า สิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าวเป็นของชุมชนแต่ไม่ได้เป็นของบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะเจาะจง (ร่างมาตรา ๓๑ (เดิม))

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนในชุมชนที่อยู่ภายในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ จากเดิมที่กำหนดให้ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น เป็นกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้นกำหนดด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามร่างพระราชบัญญัติตามที่ผู้แทนศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ชี้แจงว่า การกำหนดพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้มีผลเป็นการเพิกถอนพื้นที่อนุรักษ์ที่มีการกำหนดไว้แล้วตามกฎหมายอื่น เพียงแต่ประสงค์ให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวได้ภายใต้ขอบเขตของพื้นที่ที่มีการตกลงร่วมกัน ประกอบกับในปัจจุบันก็ได้มีการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการจัดให้ประชาชนอยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่อนุรักษ์ต่าง ๆ ตามกลไกที่บัญญัติไว้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติ และมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) ชี้แจง (ร่างมาตรา ๒๘ และร่างมาตรา ๒๙)

(๔) ตัดการกำหนดบทยกเว้นความผิด (ร่างมาตรา ๓๒ เดิม) ออก เนื่องจากไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคกันในทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอาจมีผลเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือเป็นการสร้างโอกาสทางอ้อมต่อการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่

๓.๘ บทเฉพาะกาล

(๑) ตัดบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๓๖ เดิม) ออก เนื่องจากเป็นเรื่องทางปฏิบัติที่หน่วยงานสามารถเสนอขอตั้งงบประมาณเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานประมาณตามภารกิจหรือโครงการที่ได้รับมอบหมายอยู่แล้ว

(๒) ตัดบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้เขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เขตพื้นที่วัฒนธรรมพิเศษตามมติคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล และชาวกะเหรี่ยง และพื้นที่ส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ตาม บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือส่งเสริมและคุ้มครองวิถีชีวิตวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิชุมชนไท มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ เครือข่ายกะเหรี่ยง และเครือข่ายชาวเล ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งได้จัดตั้งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามกฎหมายนี้ไปพลางก่อน เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่า บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือดังกล่าวได้สิ้นอายุแล้ว และเพื่อให้ทุกกลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำเนินการเพื่อเข้าสู่ระบบการคุ้มครองตามกฎหมายนี้พร้อมกัน และแม้ว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ก็ไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์หรือสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองไว้ตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือดังกล่าว (ร่างมาตรา ๓๘ เดิม)

๔. การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๑ การรับฟังความคิดเห็นและการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้มีการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

(๑) การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ๓ รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเวทีประชุมรับฟังความคิดเห็น รูปแบบระบบสื่อสารทางไกล และรูปแบบการรับฟังความเห็นในระดับพื้นที่ชุมชนชาติพันธุ์

(๒) การรับฟังความคิดเห็นในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ระหว่างวันที่ ๒ ถึงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ เป็นระยะเวลา ๒๐ วัน

(๓) การจัดประชุมและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๕

(๔) การรับฟังความคิดเห็นในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) และเว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม ระหว่างวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ เป็นระยะเวลา ๒๐ วัน

กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จัดทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ทั้งนี้ รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

๔.๒ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สรุปผลได้ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความจำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๒) ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบทบัญญัติบางประการที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรับรองไว้

(๓) ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความจำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการเพื่อให้มีการตัดสินใจในลักษณะองค์กรกลุ่มในเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการใช้ระบบอนุญาตในกฎหมายและไม่มีการกำหนดโทษอาญา

๕. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลทำให้ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้รับการส่งเสริมและได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมและยังเป็นการลดช่องว่างทางสังคมด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย ดังนั้น สมควรให้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ โดยแบ่งออกเป็น ๖ หมวด จำนวน ๓๕ มาตรา มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ หมวด ๑ บททั่วไป (ร่างมาตรา ๕)

กำหนดวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน รวมถึงมีสิทธิขั้นพื้นฐานและรับรองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย

๒.๒ หมวด ๒ คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ (ร่างมาตรา ๖ ถึงร่างมาตรา ๑๓)

(๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการระดับนโยบาย เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์” โดยมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัตินี้ กำกับ ติดตาม และประเมินผลในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือพันธกรณีระหว่างประเทศ ประกาศกำหนดกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ประกาศหรือเพิกถอนพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และกำหนดแนวทาง

และมาตรการในการแก้ไขเยียวยาการละเมิดสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนการอกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) คณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นรองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๙ คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับชาติพันธุ์ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกฎหมาย การเกษตร การพัฒนาสังคม มานุษยวิทยา สังคมวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม กรรมการผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวนหกคน กรรมการผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวนสองคน และให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๓) กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ เช่น การจัดทำร่างนโยบายและมาตรการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ การทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสมัชชา และคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องของธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์กับแผนแม่บทและแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และให้ความเห็นชอบธรรมนูญดังกล่าว ตลอดจนรับเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

๒.๓ หมวด ๓ สมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

กำหนดให้มี “สมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเลือกกันเองภายในกลุ่มที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวนกลุ่มละไม่เกินห้าคน โดยมีหน้าที่ เช่น การเสนอแนะนโยบายและมาตรการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์อนุรักษ์หรือฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการจัดการ บำรุงรักษา อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือความหลากหลายทางชีวภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน การเผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มชาติพันธุ์ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน การพิจารณาแต่งตั้งผู้แทนสมัชชาในการเข้าร่วมประชุมหรือมีบทบาทในฐานะตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี การสนับสนุนการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ตามพระราชบัญญัตินี้ การเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหากลุ่มชาติพันธุ์อันเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ และการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐต่อคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนรายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ

ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

๒.๔ หมวด ๔ ข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ (ร่างมาตรา ๒๒ ถึงร่างมาตรา ๒๖)

(๑) กำหนดให้มีการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญประกอบการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามกฎหมายในการรับรองสถานะบุคคล การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประกาศหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่มีกฎหมายกำหนดเพื่อการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการดำเนินกิจการอื่นของรัฐที่กระทบต่อวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนเพื่อเผยแพร่การรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้วิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และให้ประชาชนได้เกิดความตระหนักในความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์” ประกอบด้วย กรรมการซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ เป็นประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๔ คน อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ อนุกรรมการผู้แทนสมาชิก จำนวน ๒ คน และให้อำนาจการศูนย์มานุษยวิทยาสลรินธร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ชุมชน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน พื้นที่ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ ข้อมูลบุคคล ข้อมูลวิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรมและภาษา และข้อมูลอื่นที่มีความจำเป็นพื้นฐาน

(๓) กำหนดให้ศูนย์มานุษยวิทยาสลรินธร (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการของคณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ เช่น การจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภาษา การสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือ การดำเนินงาน การเผยแพร่ การสร้างความเข้าใจ และการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการศึกษาวิจัย การพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กร ชุมชน สตรี เด็ก เยาวชน และผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์

๒.๕ หมวด ๕ พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ (ร่างมาตรา ๒๗ ถึงร่างมาตรา ๓๒)

(๑) กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีบนฐานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้งกำหนดขั้นตอน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๒) ในกรณีที่มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ที่มีการประกาศให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายใด หากจะมีการให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น ก็ต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดังกล่าวด้วย เช่น หากมีการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตอุทยานแห่งชาติ ก่อนที่ประชาชนและชุมชนจะมีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น ก็ต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อน หรือหากมีการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ก่อนที่ประชาชนและชุมชนจะมีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น ก็ต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อน

(๓) กำหนดให้ประชาชนในชุมชนที่อยู่ภายในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์มีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ตามธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้นกำหนดด้วย ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์ดังกล่าว ต้องเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์กำหนด

(๔) กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่และผู้แทนของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน โดยให้ผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่จำนวนไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อทำหน้าที่บริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ยังให้มีหน้าที่และอำนาจในการจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การเสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทต่อคณะกรรมการธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ การประสานงานการรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

(๕) กำหนดให้มีธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์โดยการจัดทำของคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละพื้นที่ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในพื้นที่ทำกิน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่วัฒนธรรมและจิตวิญญาณ และพื้นที่สงวนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การทำนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและภาษา มาตรการบังคับใช้ธรรมนูญในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ เพ่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐหรือสุขภาพอนามัย และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับแผนแม่บทและแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเมื่อจัดทำธรรมนูญดังกล่าวแล้ว ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมตรวจสอบความสอดคล้องของธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ กับแผนแม่บทและแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และให้ความเห็นชอบธรรมนูญดังกล่าว และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รายงานคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อทราบ

๒.๖ บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๓๓ ถึงร่างมาตรา ๓๕)

(๑) กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง และปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ ตามร่างมาตรา ๖ (๑) (๒) (๓) และวรรคสอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ และกรรมการผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ตามร่างมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

(๒) กำหนดให้นำข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้จัดทำไว้ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาเป็นข้อมูลในการประกาศกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนกลุ่มชาติพันธุ์ไปพลางก่อน จนกว่าคณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูล วิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์จะจัดทำข้อมูลแล้วเสร็จ

(๓) กำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการ สรรหาและแต่งตั้งสมาชิกสมัชชา ให้ครบองค์ประกอบของสมัชชากายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๓. การดำเนินการตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๓.๑ การรับฟังความคิดเห็นและการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น

กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้มีการ ดำเนินการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

(๑) การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ๓ รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเวทีประชุมรับฟัง ความคิดเห็น รูปแบบระบบสื่อสารทางไกล และรูปแบบการรับฟังความเห็นในระดับพื้นที่ชุมชน ชาติพันธุ์

(๒) การรับฟังความคิดเห็นในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์มานุษยวิทยา สิรินธร (องค์การมหาชน) ระหว่างวันที่ ๒ - ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ เป็นระยะเวลา ๒๐ วัน

(๓) การจัดประชุมและรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๔

(๔) การรับฟังความคิดเห็นในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ศูนย์มานุษยวิทยา สิรินธร (องค์การมหาชน) และเว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม ระหว่างวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน - ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นระยะเวลา ๒๐ วัน

กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จัดทำ รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ทั้งนี้ รายละเอียดของการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามสรุปผลการรับฟัง ความคิดเห็นประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้นำผลการรับฟังความคิดเห็น ดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว

๓.๒ การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สรุปผลได้ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความจำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๒) ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีบทบัญญัติบางประการที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรับรองไว้

(๓) ร่างพระราชบัญญัตินี้มีความจำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการเพื่อให้มีการตัดสินใจในลักษณะองค์กรกลุ่มในเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่มีการใช้ระบบอนุญาตในกฎหมายและไม่มีการกำหนดโทษอาญา

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลทำให้ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้รับการส่งเสริมและได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสนใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรมและยังเป็นการลดช่องว่างทางสังคมด้วย

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๒๑๗/๒๕๖๗

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เพาที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย ดังนั้น สมควรให้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
คุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กลุ่มชาติพันธุ์” หมายความว่า กลุ่มคนที่อาศัยอยู่เป็นกลุ่มเดียวกันหรือหลายกลุ่ม
ซึ่งมีถิ่นฐานในประเทศไทย และมีอัตลักษณ์และการสั่งสมทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา
และความเชื่อตามจารีตประเพณีร่วมกัน ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์” หมายความว่า พื้นที่คุ้มครองให้กลุ่มชาติพันธุ์
สามารถดำรงวิถีชีวิตบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมโดยมีการจัดการ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์
ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน หรือพื้นที่
ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์

“สมัชชา” หมายความว่า สมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิต
กลุ่มชาติพันธุ์.

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร

“ศูนย์” หมายความว่า ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ การคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามพระราชบัญญัตินี้
มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม
ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน รวมถึงมีสิทธิขั้นพื้นฐาน
และรับรองสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การได้รับการดูแลและไม่ถูกเกลียดชังเหยียดหยาม หรือเลือกปฏิบัติ
โดยไม่เป็นธรรม

(๒) การอนุรักษ์ภูมิปัญญา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต
และความเชื่อตามจารีตประเพณี ซึ่งเสี่ยงต่อการสูญหายหรือเสื่อมค่า

(๓) การแสดงออกซึ่งภูมิปัญญา ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต
และความเชื่อตามจารีตประเพณี

(๔) การจัดการชุมชนและพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๕) การจัดการ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
และความหลากหลายทางชีวภาพตามวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชน

(๖) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากร
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพในโครงการ กิจกรรมหรือกิจการของรัฐ
หรือเอกชนที่อาจกระทบต่อวิถีชีวิตหรือชุมชน

(๗) การเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและการบริการสาธารณะของรัฐ

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เท่าที่ไม่เป็นการขัด
ต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ
หรือสุขภาพอนามัย

หมวด ๒

คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์" ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
 - (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นรองประธานกรรมการ
 - (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการ
 - (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับชาติพันธุ์ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านกฎหมาย การเกษตร การพัฒนาสังคม มานุษยวิทยา สังคมวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม
 - (๕) กรรมการผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวนหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาของสมาชิก
 - (๖) กรรมการผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวนสองคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยการสรรหาจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่เป็นนิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทยและมีวัตถุประสงค์ไม่เป็นการแสวงหาผลกำไร ซึ่งดำเนินกิจกรรมด้านกลุ่มชาติพันธุ์มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- การสรรหากรรมการตาม (๔) (๕) และ (๖) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- ให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และปลัดกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกันแต่งตั้งข้าราชการของกระทรวงจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ กรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีและไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๘ กรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการประเภทเดียวกันแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งกรรมการนั้นว่างลง เว้นแต่วาระของกรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) เหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการแทน

กรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะกรรมการให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๗

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

(๒) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕

(๓) กำกับ ติดตาม และประเมินผลในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๔) ประกาศกำหนดกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ประกาศหรือเพิกถอนพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

ตามมาตรา ๒๕

(๗) กำหนดมาตรการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีหรือจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์

(๘) พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ และกำหนดแนวทางและมาตรการในการแก้ไขเยียวยาการละเมิดสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์

(๙) จัดให้มีระบบและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่กลุ่มชาติพันธุ์

(๑๐) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการและมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำร่างนโยบายและมาตรการเพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสมาชิก และคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๔) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติในการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๕) ตรวจสอบความสอดคล้องของธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์กับแผนแม่บทและแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และให้ความเห็นชอบธรรมนูญดังกล่าว และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อทราบ

(๖) รับเรื่องร้องทุกข์ที่เกิดจากการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ และเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตามระเบียบ ประกาศ หรือมติของคณะกรรมการ

หมวด ๓
สมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการกำหนด วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ให้มีสมาชิกสมาชิกหนึ่ง เรียกว่า “สมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเลือกกันเองภายในกลุ่มที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จำนวนกลุ่มละไม่เกินห้าคน

การขึ้นทะเบียนกลุ่มชาติพันธุ์และการเลือกสมาชิกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ สมาชิกต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยหรือเป็นบุคคลซึ่งมีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปี
- (๓) เป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา ๑๔
- (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๕) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๑๖ สมาชิกมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับเลือก เมื่อครบกำหนดวาระตามวาระหนึ่ง หากยังมิได้มีการเลือกสมาชิกขึ้นใหม่ ให้สมาชิกซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการเลือกสมาชิกขึ้นใหม่

ในกรณีที่สมาชิกพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้สมาชิกประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งสมาชิกแทน

มาตรา ๑๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕
- (๔) ขาดการประชุมโดยไม่มีเหตุอันควรและไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสมาชิก สามครั้งติดต่อกัน
- (๕) สมาชิกมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของสมาชิกที่มีอยู่ เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่สมาชิกจากกลุ่มชาติพันธุ์ใดพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้กลุ่มชาติพันธุ์นั้นเลือกบุคคลแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สมาชิกนั้นพ้นจากตำแหน่ง

สมาชิกที่ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกซึ่งตนแทน แต่ถ้าเวลาเหลือน้อยกว่าเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

มาตรา ๑๙ ให้มีการประชุมสมัชชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการเลือกสมาชิกเพื่อเลือกประธานสมัชชา รองประธานสมัชชา และเลขานุการสมัชชา

การเลือกประธานสมัชชา รองประธานสมัชชา และเลขานุการสมัชชาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สมัชชากำหนด

ให้มีการประชุมสมัชชาปีละสองครั้ง เว้นแต่ในกรณีเหตุจำเป็น ประธานหรือสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าอาจเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการประชุมสมัชชาก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของสมัชชาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ สมัชชา มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ และระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กับสังคม

(๒) ส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์อนุรักษ์หรือฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) เสนอแนะนโยบายและมาตรการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ต่อคณะกรรมการ

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการจัดการ บำรุงรักษา อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

(๕) เผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มชาติพันธุ์ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๖) พิจารณาแต่งตั้งผู้แทนสมัชชาในการเข้าร่วมประชุมหรือมีบทบาทในฐานะตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี

(๗) สนับสนุนการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์อันเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐและการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐต่อคณะกรรมการ

(๙) เป็นตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับการร้องทุกข์ที่เกิดจากการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์

(๑๐) รายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๑ ให้สมาชิกมีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมและข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

ในการตราข้อบังคับการประชุมและข้อบังคับอื่นตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สมาชิกต้องแต่งตั้งบุคคลไปดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใด ในการตราข้อบังคับดังกล่าวอย่างน้อยให้สมาชิกคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสตรีด้วย

หมวด ๔

ข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์

มาตรา ๒๒ การจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
- (๒) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญเพื่อประกอบการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามกฎหมาย

ในการรับรองสถานะบุคคล

- (๓) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
- (๔) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องในการประกาศหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่มีกฎหมายกำหนดเพื่อการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการดำเนินกิจการอื่นของรัฐที่กระทบต่อวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์

(๕) เพื่อเผยแพร่การรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้วิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ และให้ประชาชนได้เกิดความตระหนักในความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์” ประกอบด้วย

- (๑) กรรมการซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ เป็นประธานอนุกรรมการ
 - (๒) อนุกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ และผู้แทนคณะกรรมการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
 - (๓) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
 - (๔) อนุกรรมการผู้แทนสมาชิก จำนวนสองคน
- ให้ผู้อำนวยการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของศูนย์จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๔ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระและการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ ตามมาตรา ๒๓ (๓) และ (๔) และการประชุมของคณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิต

และประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ ให้นำความในมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งอย่างน้อย ต้องประกอบด้วย ประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ พื้นที่ชุมชน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน พื้นที่ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ ข้อมูลบุคคล ข้อมูลวิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรมและภาษา และข้อมูลอื่นที่มีความจำเป็นพื้นฐาน

ในการดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์อาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดอันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ก็ได้

มาตรา ๒๖ ให้ศูนย์ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและงานวิชาการ ของคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภาษา

(๒) สนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือ การดำเนินงาน การเผยแพร่ สร้างความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ และการอยู่ร่วมกัน ในสังคมพหุวัฒนธรรม

(๓) ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการศึกษาวิจัย การพัฒนาศักยภาพ และความเข้มแข็งขององค์กร ชุมชน สตรี เด็ก เยาวชน และผู้นำของกลุ่มชาติพันธุ์

หมวด ๕

พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดิบนฐานเศรษฐกิจ เชิงวัฒนธรรม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

ก่อนการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ให้ชุมชนจัดทำแผนแม่บท และแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการ

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมสนับสนุนชุมชนในการจัดทำแผนแม่บท และแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ โดยขอให้หน่วยงานของรัฐในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทและแผนที่ดังกล่าวด้วย

เมื่อดำเนินการตามวรรคสองเสร็จแล้ว ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเสนอแผนแม่บทและแผนที่ตามวรรคสองต่อคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณาประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามวรรคหนึ่งต่อไป

มาตรา ๒๘ การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามมาตรา ๒๗ ให้ประชาชนและชุมชนมีสิทธิอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติตามที่กำหนดในธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์นั้น โดยต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดังกล่าวด้วย

มาตรา ๒๙ ประชาชนในชุมชนที่อยู่ภายในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์มีสิทธิใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องดังต่อไปนี้ ตามธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้นกำหนดด้วย

(๑) ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อการอยู่อาศัย การสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การเกษตรกรรม การประมง การเลี้ยงสัตว์ และกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

(๒) ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ได้ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน เศรษฐกิจชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะของชุมชน

(๓) ปฏิบัติพิธีกรรมตามประเพณีและจิตวิญญาณของกลุ่มชาติพันธุ์

(๔) การอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

การใช้ประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๐ เมื่อคณะกรรมการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์แล้ว ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่และผู้แทนของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน โดยให้มีผู้แทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่จำนวนไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

ให้ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์เลือกกรรมการคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้แทนของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ให้ทำหน้าที่ประธานกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

คณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำหน้าที่บริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

มาตรา ๓๑ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระและการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ และการประชุมของคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในพื้นที่ทำกิน พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่วัฒนธรรม และจิตวิญญาณ และพื้นที่สงวนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การทำนุบำรุงรักษา สืบทอดศิลปวัฒนธรรมและภาษา มาตรการบังคับใช้ธรรมนูญในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับแผนแม่บทและแผนที่แสดงพื้นที่การจัดการพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ตามมาตรา ๒๗

(๒) จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

(๓) เสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ

(๔) ประสานงานการรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

(๕) สนับสนุนการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ให้แก่คณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และศูนย์

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๓ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๖ (๑) (๒) (๓) และวรรคสาม เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๖ (๔) (๕) และ (๖) ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ในวาระเริ่มแรกให้นำข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้จัดทำไว้ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาเป็นข้อมูลในการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนกลุ่มชาติพันธุ์ของรัฐมนตรียตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ไปพลางก่อน จนกว่าคณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์จะได้จัดทำข้อมูลแล้วเสร็จ

มาตรา ๓๕ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งสมาชิกสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย ให้ครบองค์ประกอบของสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทยตามมาตรา ๑๔ และจัดให้มีการประชุมสมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทยครั้งแรก ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๒๒๒.๕/๕๘๕

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ
๑๐๕๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๔๖๒
ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๑๓
ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. เสร็จแล้ว และขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้โปรดพิจารณาแจ้งยืนยันมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยด่วนด้วย เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไปนั้น และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๔/๑๓ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ขอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ตรวจพิจารณาแล้วไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรงภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้ว ขอยืนยันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุพร บุรุษพัฒน์)

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานปลัดกระทรวง

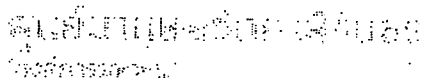
โทร. ๐ ๒๒๖๕ ๖๑๘๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ratchunya@gmail.com

สำเนาถูกต้อง

(นายวิชาญ ว่องไว)

ผู้อำนวยการกองนิติธรรม

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ต่วนที่สุด ที่ นว ๐๙๐๔/๑๖ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. เสร็จแล้ว โดยตรวจสอบเฉพาะรูปแบบการร่างกฎหมายเนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วน และได้ให้ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) แจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับร่างกฎหมายที่สำนักงาน ได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยที่คณะกรรมการได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๙ และวันที่ ๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานว่า กรณีนี้ที่เป็นร่างกฎหมายที่สำนักงาน แจ้งให้ส่วนราชการยืนยันมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง ให้ส่วนราชการแจ้งยืนยันมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่สำนักงาน กำหนด หากส่วนราชการไม่แจ้งยืนยันภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าส่วนราชการนั้นได้ยืนยันและเห็นชอบกับร่างกฎหมายที่สำนักงาน ได้ตรวจพิจารณาแล้ว นั้น

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ขอยืนยันว่าร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริม
วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ... ที่สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อแตกต่างความนับถือ

(นายโกฆ่าตร จึงเสด็จลี้ภัย)

ผู้อำนวยการศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

7th. a base state of some configuration number:

ក្រសួង ០៩៩ ៩៩៩ ៤២៤២

โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ประมาณ ๑๐ คน

สำเนาถูกต้อง

(นายวณิช รุ่งไธ)

นิติกรชำนาญการ กองนิติกร

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๖/๒๓๓

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๔/๑๑ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ แจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. เสร็จแล้ว โดยมีการแก้ไขเล็กน้อย จึงขอให้พิจารณาแจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ที่ผ่านการพิจารณาแล้ว มายังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ขอยืนยันการเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาดังกล่าวแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๔๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@opm.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายวิชาญ ว่อง

นิติกรชำนาญการ กย.

สปบ. สุจริต มีจิตสำนึก ยึดถือคุณธรรม รวมพลังต่อต้านทุจริต

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๘๐๔/ ๑๒๒๖

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๘๐๔/๑๔ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ด้วย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ... เสร็จแล้ว จึงขอให้สำนักงานฯ พิจารณายืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้ว และให้เสนอหนังสือไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง ภายใน ๗ วัน นับจากวันที่รับร่างกฎหมาย ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานฯ พิจารณาแล้ว เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว อย่างไรก็ตาม สำนักงานฯ มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มองค์ประกอบในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตามมาตรา ๖ (๓) ให้มี ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เนื่องจากสำนักงานฯ พิจารณาเห็นว่า ปัญหาการทับซ้อนการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนของกลุ่มชาติพันธุ์ในหลายพื้นที่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ รวมถึงที่ดินและทรัพยากรดินเข้าซ้อนหรือขัดแย้งกัน ตลอดจนเสนอมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐ ซึ่งจะสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ตามมาตรา ๑๐ (๖) (๘) และ (๙) ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายฉัตรชัย บางชวด)

รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
รักษาราชการแทนเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

กองความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้และชนต่างวัฒนธรรม

โทร. ๐ ๒๑๔๒ ๐๑๕๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๓๕๑

สำเนาถูกต้อง

(นายณัช ว่องไว)

นิติกรชำนาญการ กองนิติธรรม

ด่วนที่สุด

ที่ วธ ๐๒๑๐.๑/ ๖๙๘

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
๑๐ ถนนเทียมร่วมมิตร
เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๘/๑๐ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานผลการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น
๒. รายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
๓. แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่ได้แก้ไขให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. เสร็จแล้ว โดยตรวจสอบเฉพาะรูปแบบการร่างกฎหมายเนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยที่คณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ และวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายของสำนักงานฯ ว่า กรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่สำนักงานฯ แจ้งให้ส่วนราชการยืนยันมาที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรง ให้ส่วนราชการแจ้งยืนยันมาที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่สำนักงานฯ กำหนด หากส่วนราชการไม่แจ้งยืนยันภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าส่วนราชการนั้นได้ยืนยัน และเห็นชอบกับร่างกฎหมายที่สำนักงานฯ ได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ตรวจพิจารณา มีการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ จึงเป็นกรณีที่สมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบเพิ่มเติม สำนักงานฯ ขอให้กระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการรับฟังความเห็นและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ตรวจพิจารณาแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น สำนักงานฯ จึงขอให้กระทรวงวัฒนธรรมพิจารณาแจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ตรวจพิจารณาแล้ว ไปยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรงภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับร่างกฎหมายที่สำนักงานฯ ตรวจพิจารณาแล้ว พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น รายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่ได้แก้ไขให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ตรวจพิจารณาแล้วส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีโดยตรง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม พิจารณาแล้ว ขอยืนยันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางยุธิกา อิศรางกูร ณ อยุธยา)

รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

สำเนาถูกต้อง

(นายณัฏฐ์ รุ่งโรจน์)

อธิบดีกรมศิลปากร รองอธิบดีกรม

กองกฎหมาย

กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบ

โทร. ๐ ๒๒๐๙ ๓๖๒๖

โทรสาร ๐ ๒๒๐๙ ๓๖๒๓

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๑๐๘/ ๖๖๕๖

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๘๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๖) กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๔๖๒
ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ พิจารณาแจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาแล้ว เห็นควรให้ความเห็นชอบ
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ได้ตรวจพิจารณาแล้ว โดยมีสาระสำคัญเป็นการปรับแก้บทนิยามกลุ่มชาติพันธุ์และหน่วยงานของรัฐให้มีความชัดเจน
และครบถ้วนยิ่งขึ้น ปรับองค์ประกอบของคณะกรรมการให้เหมาะสมกับภารกิจที่เกี่ยวข้อง และปรับลดกลไก
ในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ในการคุ้มครอง
และส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ที่มุ่งให้ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม
ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมได้อย่างสงบสุข อีกทั้ง ยังเป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ภายใต้
สังคมพหุวัฒนธรรม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดนุชา พิชยนันท์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนและสังคม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๔๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๘๒๗

E-mail: Montip@nesdc.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายณัฏฐ ว่องไว)

อธิการชำนาญการ กองนิติธรรม

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๖๕

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขรับ ๕๕๐ ๗๓๘
วันที่ - ๙ กพ. ๒๕๖๕
เวลา ๐๙:๐๖ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ.

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๒๐๘/๖๗๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามแผนการปฏิรูปประเทศ ในแต่ละด้านโดยเรียงลำดับความสำคัญ รวมทั้งสิ้น ๔๕ ฉบับ โดยรายชื่อกฎหมายดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ของกระทรวงวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วย ปรากฏแต่เพียงประเด็นปฏิรูปที่ควรขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคมเพื่อให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ประกอบกับในขณะนี้มีร่างกฎหมายของประชาชนที่คณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณา ก่อนรับหลักการ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกันกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว [ร่างพระราชบัญญัติสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย พ.ศ. (นายศักดิ์ดา แสนมี่ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๘๘๘ คน เป็นผู้เสนอ)] อันสมควรที่จะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวไปในคราวเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นควรให้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ของกระทรวงวัฒนธรรม ต่อสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๓๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป จึงได้ลงมติ

๑. อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยให้ความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

๒. รับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา และกรอบสาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองที่ออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

๓. ให้กระทรวงวัฒนธรรมรับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปรมาณู สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ไปเพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจพิจารณาเป็นเรื่องด่วนตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

ศิริพร อัทธนะ

(นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐๒ ๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒ (วณิข)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๒๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

ภาคผนวก 4
ภาพประกอบการศึกษาสำรวจ

ภาคผนวก 5

อธิบายความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในแง่ของผลกระทบต่อระบบนิเวศและวงจรของก๊าซเรือนกระจก ต่อไปนี้คือความสัมพันธ์หลักระหว่างสองปัจจัยนี้:

1. การตัดไม้ทำลายป่าและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหรือเมือง ทำให้ปริมาณต้นไม้ที่ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดลง นอกจากนี้ การเผาป่าเพื่อเตรียมพื้นที่ทำการเกษตรยังเป็นแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกปริมาณมาก

2. การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศที่ส่งผลต่อการใช้ที่ดิน ในทางกลับกัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นหรือภัยแล้งที่รุนแรง อาจทำให้พื้นที่เกษตรกรรมบางแห่งไม่สามารถใช้เพาะปลูกได้ตามปกติ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ที่ดิน เช่น การขยายพื้นที่เพาะปลูกไปยังพื้นที่ที่เคยเป็นป่า หรือการเปลี่ยนระบบการผลิตทางการเกษตร

3. การพัฒนาเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางอุณหภูมิ พื้นที่เมืองที่ขยายตัวมีผลต่อสภาพภูมิอากาศในระดับท้องถิ่น เช่น "ปรากฏการณ์เกาะความร้อนเมือง" (Urban Heat Island) ซึ่งทำให้อุณหภูมิในเขตเมืองสูงกว่าบริเวณรอบนอก เนื่องจากโครงสร้างพื้นผิว เช่น ถนนและอาคาร ดูดซับและเก็บความร้อนมากกว่าพื้นที่ธรรมชาติ

4. การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและผลกระทบทางอ้อม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ระบบนิเวศและวัฏจักรทางธรรมชาติ เช่น การไหลของน้ำและรูปแบบการเกิดพายุ อาจได้รับผลกระทบ ซึ่งมีผลต่อความสามารถของโลกในการรักษาสมดุลของสภาพภูมิอากาศ

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและสภาพภูมิอากาศมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น และส่งผลกระทบซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง นโยบายที่ยั่งยืนในการบริหารจัดการที่ดินจึงเป็นกุญแจสำคัญในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 6

หลักการวิเคราะห์สถิติ ด้วยโปรแกรม SPSS

หลักการวิเคราะห์สถิติ ด้วยโปรแกรม SPSS

การวิเคราะห์สถิติด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) มีหลักการสำคัญที่ช่วยให้การจัดการข้อมูลและการสรุปผลมีความถูกต้องและแม่นยำ โดยทั่วไปประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้:

1. การเตรียมข้อมูล

- ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องและสมบูรณ์
- กำหนดค่าตัวแปร (Variable) เช่น **Nominal, Ordinal, Interval, Ratio**
- การเข้ารหัสข้อมูล (Coding Data) เพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่าย

2. การเลือกวิธีการวิเคราะห์

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean), มัธยฐาน (Median), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เช่น การทดสอบค่า t (t-test), การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA), การวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis)
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

3. การใช้คำสั่งใน SPSS

- การสร้างตารางและกราฟ (Tables & Charts)
- การใช้ฟังก์ชัน Frequencies, Descriptives, Crosstabs
- การเรียกใช้โมเดลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การแปลผลและสรุปผล

- อ่านค่าทางสถิติ เช่น ค่า p-value เพื่อพิจารณาว่าสมมติฐานมีนัยสำคัญหรือไม่
- ตีความผลลัพธ์และนำไปใช้ในการวิจัยหรือสรุปเชิงนโยบาย

กล่าวโดยสรุป SPSS เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติทั้งในด้านสังคมศาสตร์ ธุรกิจ และการแพทย์ หากต้องการเจาะลึกวิธีการใช้งานเพิ่มเติม สามารถลองใช้ฟีเจอร์ต่าง ๆ ภายในโปรแกรม หรือค้นหาคู่มือออนไลน์ที่เกี่ยวข้องได้เลย!